

Høringsnotat vedr. Handlingsplan for cirkulær økonomi - National plan for forebyggelse og håndtering af affald 2020-2032

Høringen

Udkast til handlingsplanen for cirkulær økonomi blev sendt i høring til ca. 195 interessenter den 8. december 2020 med svarfrist den 9. februar 2021. Der er indkommet svar fra 72 parter. I dette notat gennemgås og kommenteres de 72 høringssvar, der indeholdt kommentarer til handlingsplanen for cirkulær økonomi. Det drejer sig om høringssvar fra følgende parter.

Organisationer

ACE Nordic - The Alliance for Beverage
Cartons and the Environment
Aluminium Danmark
Applia
Asfaltindustrien
Biogas Danmark
BL – Danmarks Almene Boliger
Bo-Vita
Bryggeriforeningen
Bygherreforeningen
Dansk Affaldsforening
Dansk Autogenbrug
Dansk Design Center
Dansk Erhverv
Dansk Industri og Affalds- og
ressourceindustrien
Dansk Miljøteknologi
Dansk Mode & Tekstil og Lifestyle & Design
Cluster
Dansk Standard
Danske Medier
Danske Regioner
DTL – Danske Vognmænd
Forbrugerrådet Tænk
Forest Stewardship Council Danmark
Foreningen af Rådgivende Ingeniører
Genanvend Biomasse

Global Material & Asset Fond
HORESTA
IDA Ingeniørforeningen
ISOBRO
ITD, Brancheorganisation for den danske
vejgodstransport
Kirkens Korshær
Kommunernes Landsforening
Landbrug & Fødevarer
Landdistrikternes Fællesråd
NOAH
Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden,
Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks
Naturfredningsforening og OCEANA
Plastindustrien
PVC Informationsrådet
Røde Kors
Sammenslutningen af Danske Småøer
Tekstilrevolutionen
Økologisk Landsforening

Virksomheder o.l.

Ardagh Glass Holmegaard
AquaGreen
Christian Hansen
Codex Advokater
CPH Village

Dansk Retursystem
ELRETUR
ENORM
FK Distribution
Genan
GRAKOM
HedeDanmark
RGS Nordic
Vugge til Vugge

Affald- og forsyningselskaber

Affaldsselskabet Vendsyssel Vest
Amager Ressource Center
Sønderborg Forsyning og Tandslet Genbrug
ProCES – Fyn
Kommuner og regioner
Horsens Kommune
Hvidovre Kommune

Kolding Kommune
Københavns Kommune
Region Midtjylland
Region Nordjylland
Aalborg Kommune

Videns institutioner og teknologiske institutter

Københavns Universitet – Det
Samfundsvidenskabelige Fakultet
Teknologisk Institut
Videncenter for Cirkulær Økonomi i Byggeriet
Aalborg Universitet

Borgere

Finn Langgaard
Jens Peter Mortensen

I forbindelse med høring af afgrænsningsnotatet for miljøvurderingen af Handlingsplan for cirkulær økonomi blev der modtaget fem høringssvar fra hhv. Bornholms Regionskommune, Københavns Kommune, Kolding Kommune, Silkeborg Kommune og Solrød Kommune. Enkelte bemærkninger omhandlede selve handlingsplanen. Nogle af disse bemærkninger er allerede indarbejdet i høringsudkastet af Handlingsplan for cirkulær økonomi og er derfor ikke beskrevet i dette høringssnotat. De to resterende bemærkninger til selve planen fra hhv. Solrød Kommune og Silkeborg er indarbejdet i dette høringssnotat.

Høringssvarene gennemgås i dette notat ud fra de emner, som kommentarerne vedrører efter følgende indholdsoversigt:

Indhold

Generelle ændringer	6
1.1 Fokus og ambitionsniveau	6
1.2 Initiativer	8
1.2.1 Affaldsforebyggelse	9
1.2.2 Initiativer vedr. forskning og teknologi	9
1.2.3 Partnerskaber	10
1.3 Indikatorer	11
1.4 Målsætninger	12
1.5 Miljø og klima	13
1.6 Andre generelle bemærkninger til Handlingsplan for cirkulær økonomi	14
KAPITEL 2	14

2.1 Kommunale affaldsplaner	14
2.2 Affaldshierarkiet	14
2.3 Opfyldelse af EU's genanvendelsesmål.....	15
2.4 Miljø- og klimaeffekter ved forebyggelse og genanvendelse af affald.....	15
2.5 Andre strategier.....	16
2.6 Internationalt samarbejde om cirkulær økonomi	17
KAPITEL 3	17
3.1 Affaldsforebyggende indsatser.....	17
3.2 Kemi.....	18
3.3 Designkrav	20
3.4 Miljømærker.....	20
3.5 Offentlige grønne indkøb.....	22
3.6 Ja-tak-Ordning.....	24
3.7 Genbrug	24
3.8 Tilbageordningsordninger	26
3.9 Reparationer og produktlevetid	27
3.10 Cirkulære virksomheder	29
KAPITEL 4	31
4.1 Reel genanvendelse og kvalitet i genanvendelsen	31
4.2 Efterspørgsel på genanvendte materialer	33
4.3 Kombineret indsamling	34
4.4 Andet til afsnit 4.1	35
4.5 Tidsfrister for implementering.....	35
4.6 Kommunernes fleksibilitet i forhold til indsamlingsordninger	36
4.7 Borgernes mulighed for at sortere.....	37
4.8 Sanktioner ved fejlsortering	37
4.9 Specifikke affaldstyper.....	37
4.10 Borgerinddragelse og kommunikation	38
4.11 Piktogrammer	39
4.12 Teknologiske løsninger til sortering.....	39
4.13 Indsamling i det offentlige rum	41
4.14 Affaldsgebyr og omkostninger til indsamling af affald	41
4.15 Andre bemærkninger til afsnit 4.2	42
4.16 Meldeordningen	42

4.17 Risikobaseret affaldstilsyn og samling af administrations- og tilsynsopgaver	43
4.18 Finansiering og genanvendelseeffekt	44
4.19 End-of-waste (EOW) afgørelser	44
4.20 Administrations og tilsynsopgaver vedr. specifikke affaldsstrømme	44
4.21 Andre bemærkninger til afsnit 4.3	45
4.22 Omorganisering af affaldssektoren	45
4.23 Genanvendeligt affald	46
4.24 Forbrænding i relation til omorganisering	47
4.25 CO ₂ -fangst	48
4.26 Indsamling i relation til omorganisering	48
4.27 Udbudspligt	50
4.28 Frit valg til at benytte den kommunale affaldsordning	52
4.29 Økonomisk tilsyn	53
4.30 Gebyrer	53
4.31 Andre bemærkninger til afsnit 4.4	54
4.32 Indsamling og afsætning af tekstilaffald	55
4.33 Initiativer vedr. tekstiler	56
4.34 Producentansvar for emballage: Miljømål, incitamentsstruktur og graduerede bidrag	57
4.35 EU harmonisering og interessentinddragelse	58
4.36 Hensyn i implementering af producentansvar på emballager	59
4.37 Afgifter ift. producentansvar og oprydningsansvar	60
4.38 Datagrundlag for producentansvar	60
4.39 Producentansvar Elektronik- og batteriaffald	60
4.40 Modulering af bidrag til de kollektive ordninger for behandling af affald der er omfattet af producentansvar	61
4.41 Pant på elektronik	61
4.43 Reparation og genbrug, finansiering	62
4.44 Medicinsk udstyr	62
4.45 Tilsyn og straf	62
4.46 Batterier: Sikkerhed	63
4.47 Indsamling af batteriaffald	63
4.48 Genanvendelse og teknologiudvikling	64
4.49 Biler og dæk	64
4.50 Klassificering af farligt affald i forhold til økotoksisk kriterie (hp-14)	65
4.51 Klinisk risikoaffald	65

4.52 Shredderaffald.....	66
4.53 Skibsophugning.....	66
4.54 Import/eksport af affald.....	67
4.55 Henkastet affald.....	67
4.56 Flyveaske/slagge.....	68
4.57 Andre bemærkninger vedr. forbrændingsafsnit.....	68
4.58 Deponi.....	70
KAPITEL 5.....	70
5.1 Bedre udnyttelse af biomasse.....	70
5.2 Bioraffinering, nye afgrøder og biobaserede materialer.....	72
5.3 Mindre madspild.....	72
5.4 Mere og bedre genanvendelse af bioaffald.....	73
KAPITEL 6.....	75
6.1 Cirkulært byggeri.....	75
6.2 Genbrug og genanvendelse i byggeriet.....	76
6.3 Jord.....	79
KAPITEL 7.....	80
7.1 Design og affaldsreduktion af plastik.....	80
7.2 Engangsplastikprodukter og take-away.....	81
7.3 Genanvendelse af plastik.....	82
7.4 Fremme brug af genanvendt plastik.....	83
7.5 Mikroplast.....	86
7.6 Rettelser til kapitel 7.....	86
KAPITEL 8.....	87
8.1 Generelle/overordnede kommentarer.....	87
8.2 Fremskrivning af affaldsenergi bidrag og udviklingen i affaldets brændværdi.....	89
8.3 Forsyningssikkerhed og kapacitetsbehov for håndtering af farligt affald.....	90

Generelle ændringer

Handlingsplan for cirkulær økonomi er som følge af høringssvarene blevet opdateret flere steder. Større ændringer er beskrevet igennem høringsnotatet, mens mindre ændringsforslag af teknisk karakter er indarbejdet i den grad, de er blevet vurderet relevante. Sidstnævnte ændringer fremgår ikke af høringsnotatet. Desuden er handlingsplanen blevet opdateret med data fra Miljøstyrelsens Affaldsstatistik 2019 og Danmarks Statistiks materialestrømsregnskab 2018. Der er ligeledes foretaget redaktionelle ændringer og opdateret steder, hvor initiativer er afsluttet i løbet af høringsperioden, eller hvor teksten var forældet.

1.1 Fokus og ambitionsniveau

Der er indkommet en stor mængde positive tilkendegivelser om handlingsplanen for cirkulær økonomi – National plan for forebyggelse og håndtering af affald 2020-2032.

ISOBRO, Dansk Mode & Textil, Lifestyle & Design Cluster, Affaldsselskabet Vendsyssel Vest, Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA roser regeringen for at man har lavet én samlet plan for forebyggelse og håndtering af affald. Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien er enige og påpeger, at det er en god ide, at de to planer for forebyggelse og håndtering af affald er samlet i én handlingsplan for cirkulær økonomi. Det giver et samlet indtryk af den danske indsats for omstilling til cirkulær økonomi.

Genanvend Biomasse, HedeDanmark, FSC Danmark og Landbrug & Fødevarer bakker overordnet op om handlingsplanen for cirkulær økonomi og de visioner og målsætninger, som planen har om mindre affald og mere genanvendelse. IDA Ingeniørforeningen vil gerne kvittere for at handlingsplanen tager nogle skridt i retning af en omstilling til cirkulær økonomi, og Region Midtjylland er generelt enige i at anvende den cirkulære økonomi som løftestang for udmøntningen af planen. Røde Kors er yderst positiv over for en handlingsplan for cirkulær økonomi, eftersom en samfundsøkonomisk tilgang til virkemidler og værktøjer vil styrke og motivere den cirkulære økonomi mest muligt. Dansk Design Center, Dansk Standard og Teknologisk Institut vil gerne kvittere for, at handlingsplanen for cirkulær økonomi samler den danske indsats for omstillingen til cirkulær økonomi og kan nikke genkendende til de problemstillinger, der samlet er beskrevet i planen. Dansk Standard glæder sig yderligere over, at handlingsplanen lægger skinnerne for et paradigmeskifte inden for håndteringen og opfattelsen af affald, hvor der først og fremmest arbejdes for at undgå at producere affald, og dernæst sikrer en højere grad af genbrug og genanvendelse.

Flere aktører støtter ligeledes op om handlingsplanens ambitioner og initiativer. Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien bakker op om de ambitiøse visioner om, at cirkulær økonomi skal være en bæredygtig vækstmotor for Danmarks næste grønne erhvervseventyr, at affaldskurven skal knækkes, og at affaldssektoren skal være klimaneutral i 2030. Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien finder det desuden positivt, at de ambitiøse visioner og mål følges op med et sæt af indikatorer, der sikrer, at Danmark løbende kan følge udviklingen i forhold til dansk omstilling til cirkulær økonomi. Derudover bakker Bryggeriforeningen, Dansk Retursystem, Kommunernes Landsforening, Foreningen af Rådgivende Ingeniører og ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport op om ambitionen om at øge genanvendelsen, så affald bliver til genanvendte råvarer fremfor at ende i forbrænding. GRAKOM hilser ligeledes de høje ambitioner velkommen. HORESTA, Kommunernes Landsforening, Region Nordjylland og BL Danmark Almene Boliger bakker op om visionerne om mindre affald og finder det positivt, at handlingsplanen kan bidrage til forebyggelse og forbedre håndtering af affald i fremtiden. Danske Regioner er enige i handlingsplanens fokus på den cirkulære omstilling som essentiel i realiseringen af klimamålene og et bæredygtigt samfund.

Flere aktører roser også inddragelsen af relevante aktører i handlingsplanen. FSC Danmark påpeger, at det er en fornøjelse at se, hvordan centrale interessenter tydeligvis på forhånd har været inddraget i

udarbejdelsen af handleplanen. Dansk Mode & Textil og Lifestyle & Design Cluster hilser den samlede handlingsplan for cirkulær økonomi velkommen, og synes det er værdifuldt at se alle planer, aktører, områder og initiativer i sammenhæng. HORESTA har stor ros i forhold til etableringen af sektorsamarbejde med de enkelte brancher i regi af Det Nationale Plastikcenter fra Miljøstyrelsen. Derudover understreger Videncenter for Cirkulær Økonomi i Byggeriet, at hvert enkelt initiativ i planen spiller en vigtig rolle, og at det er sammenspillet og erfaringer på tværs af alle aktører, der vil skabe det ønskede paradigmeskifte, som vil gøre, at Danmark lykkes med omstillingen til en mere cirkulær økonomi.

Særligt er der fire områder som udmærker sig, og hvor Miljøministeriet har modtaget flere positive bemærkninger. ACE Nordic, Dansk Industri, Region Midtjylland, Biogas Danmark, Danmark Almene Boliger, HORESTA og ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport bifalder beslutningen om et fælles national affaldsindsamlingsystem. Dansk Autogenbrug, Dansk Industri, Region Midtjylland, Applia, NOAH og Aalborg Universitet bakker op om at styrke indsatsen for produkters levetid samt fremme levetidsforlængelse gennem reparation. Dansk Design Center, Dansk Industri, Aluminium Danmark, Dansk Standard, GRAKOM, Landbrug & Fødevarer og Dansk Erhverv bakker op om højere anvendelse af miljømærker og arbejdet med PEF. Dansk Industri, Kommunernes Landsforening, IDA Ingeniørforeningen, FSC Danmark, Dansk Erhverv, Vugge til Vugge og Aalborg Universitet støtter handlingsplanens arbejde med grønne offentlige indkøb.

Dansk Erhverv mener, at en strategisk handlingsplan skal indfri danske styrkepositioner med den cirkulære økonomi som drivkraft, herunder styrke erhvervslivets og samfundets konkurrencekraft igennem omstillingsprocessen. Dansk Erhverv mener ikke, at forslaget opfylder ovenstående betingelser for en strategisk handlingsplan. Dansk Erhverv giver seks eksempler på strategiske målsætninger. Dansk Erhverv mener, at en dansk handlingsplan bør understøtte EU's handlingsplan for cirkulær økonomi og ligesom EU, have en strategisk målsætning om at udnytte den konkurrencekraft, der ligger i den cirkulære økonomi. Dansk Erhverv foreslår derfor, at handlingsplanen i højere grad gør cirkularitet til en central økonomiske vækstmotor.

Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening, OCEANA og Forbrugerrådet Tænk fremhæver, at initiativerne i handlingsplanen ikke er nok til at nå i mål med regeringens egne visioner jf. miljøvurderingen af planen, og pointerer, at det kalder på yderligere handling og midler, hvis vi for alvor skal sætte skub i det grønne erhvervseventyr.

Dansk Erhverv og Foreningen af Rådgivende Ingeniører finder, at handlingsplanen hovedsageligt har fokus på indsamling til genanvendelse, og i for lille grad har fokus på at fremme efterspørgslen af genanvendte ressourcer i industrien og forebyggelse til affald. Region Midtjylland mener, at der ved det stærke fokus på genanvendelse, ikke er et tilstrækkeligt fokus på de områder, der kan ændre forbruget af ressourcer og CO₂-påvirkningen radikalt, nemlig forebyggelse af affald i produktionsleddet, i indkøbsleddet og i en ændret forbrugeradfærd. CPH Village mener ikke, at handlingsplanen adresserer sagens kerne, som efter CPH Village's holdning er en absolut afkobling mellem økonomi og ressourceforbrug i Danmark og nedbringelse af Danmarks absolutte ressourceforbrug med mindst 75 pct.

Plastindustrien er af den opfattelse, at handlingsplanen i høj grad mangler grønne ambitioner og viljen til at agere fremsynet ift. plastområdet.

Region Nordjylland mener, at handlingsplanen bør have så tilpas brede rammer, at den muliggør lokale løsninger til bæredygtighed og affaldshåndtering. Det gælder ikke mindst for affaldsfraktioner, hvor der kan være lokale hensyn og forudsætninger, som skal tilgodeses.

Miljøministeriet takker for de mange input vedrørende handlingsplanens fokus og ambitionsniveau.

1.2 Initiativer

Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening, OCEANA, Forbrugerrådet Tænk, IDA Ingeniørforeningen, Dansk Erhverv, Plastindustrien, Bryggerforeningen, Forening af Rådgivende Ingeniører, Landbrug & Fødevarer, Aalborg Kommune pointerer, at størstedelen af initiativerne i handlingsplanen er en gentagelse af initiativer, som allerede er vedtaget i ældre strategier og handlingsplaner, eller som implementerer krav fra EU, suppleret af enkelte nye initiativer og, at der er ikke er nok nye initiativer i planen.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører synes, at handlingsplanen mangler store og nødvendige initiativer for at kunne opfylde målsætningerne. Landbrug & Fødevarer påpeger, at visionerne og målsætningerne i planen, især om reduceret ressourceforbrug og mindre affald, ikke nås udelukkende med de allerede besluttede og igangsatte initiativer. Plastindustrien mener, at såfremt Danmark skal være førende inden for cirkulær økonomi, så er der brug for langt flere tiltag og værktøjer end dem, som er fremlagt i udkastet til handlingsplanen.

IDA Ingeniørforeningen synes, at initiativerne i handlingsplanen er rigtig gode, men at der mangler væsentlige initiativer, før der kan være tale om en egentlig handlingsplan for cirkulær økonomi, og før vi i Danmark kommer til at udnytte det job- og vækstpotentiale der er i en omstilling til cirkulær økonomi. Dansk Miljøteknologi skriver, at det vil være oplagt, at der i handlingsplanen bliver tænkt på tværs af ministeriers ressort og inddraget potentialer også ift. den beskæftigelseseffekt, der vil være ved en styrket danske bioøkonomi.

CPH Village mener, at planen er uden kvantitative mål og indeholder en række relativt uforpligtende initiativer, der opererer uafhængigt af det problematiske ved at vores samfund overskrider næsten alle planetære grænser. NOAH er kritiske i forhold til det gennemgående vækstoffokus, fordi det øger risikoen for, at man ikke opnår en reel nedgang i ressourceforbruget og klimabelastning, men kun en afkobling.

Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening, OCEANA og Forbrugerrådet Tænk mener, at Danmark ikke bliver et foregangsland ved at vente på, at ambitionerne dumper ned fra EU og kun går efter en minimumsimplicitering af EU-krav. Modsat anbefaler Bryggerforeningen, at Miljøministeriet implementerer allerede vedtagne EU-direktivkrav på affaldsområdet så direktivnært som muligt.

Dansk Erhverv er positiv over for anerkendelsen af, at klima- og miljøproblemer er grænseoverskridende, og værdikæderne har global rækkevidde. Dansk Erhverv mener, at det er afgørende, at planen gennem sine initiativer adresserer, at en betydelig del af produktionen er outsourcet, og at en stor del af den klimapåvirkning, der stammer fra forbrug af varer, sker uden for landets grænser. Dansk Erhverv mener, at planens initiativer bør fokusere på mængden af affaldsressourcer, så virksomheder får mulighed for at bidrage til at skabe et konkurrencedygtigt marked for genanvendte materialer, hvor pris og kvalitet kan konkurrere med jomfruelige materialer.

Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA efterspørger fokus på øget genanvendelsen af fx tekstilaffald og kompositemballageaffald og savner konkrete initiativer og tiltag på dette område, fx om der vil blive investeret i genanvendelsesplaner til håndtering af disse fraktioner samt analyse af mulighederne i andre europæiske lande.

IDA Ingeniørforeningen påpeger, at handlingsplanen ikke indeholder indsatser der adresserer miljøpåvirkningen fra affaldsforbrænding, deponi og håndtering af farligt affald.

Aalborg Kommune anbefaler, at tidligere høringsvar, som kommunerne har givet det seneste år til Miljø- og Energistyrelser vedr. diverse bekendtgørelser også tages med i det videre arbejde med denne handlingsplan.

IDA Ingeniørforeningen mener, at der flere steder i handlingsplanen ikke er sammenhæng mellem planens analyser og kortlægning af problemet og de initiativer, som handlingsplanen varsler.

Region Nordjylland mener, at der bør være flere forslag til løsninger, der er mere bindende, konkrete og realistiske. Region Nordjylland pointerer, at der er en række forslag om indberetninger og forsøg på standardiseringer, men mener, at det er tvivlsomt om det vil ændre meget.

Biogas Danmark savner konkrete initiativer til både at smidiggøre sagsbehandlingen i kommunerne og processen med ophør af affaldsfasen.

Miljøministeriet bemærker, at handlingsplanen (sammen med affaldsbekendtgørelsen) implementerer EU's affaldsdirektiv og målsætningerne heri. Desuden indeholder handlingsplanen alle igangværende eller planlagte nationale tiltag vedr. cirkulær økonomi, som er politisk vedtaget. Handlingsplanen indeholder således i høj grad initiativer fra den tidligere regerings Strategi for cirkulær økonomi (september 2018), Plastikhandlingsplanen (december 2018), den politiske aftale om Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi (juni 2020), samt regeringens Strategi for grønne offentlige indkøb (oktober 2020) og National strategi for bæredygtigt byggeri (marts 2021). Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

1.2.1 Affaldsforebyggelse

Dansk Mode & Textil, Lifestyle & Design Cluster mener, at handlingsplanen har en skæv fordeling ift. tiltag, der handler om de nederste niveauer i affaldshierarkiet. Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening, OCEANA og Forbrugerrådet Tænk mener, at handlingsplanen hovedsageligt beskæftiger sig med affaldshåndtering, og for lidt med affaldsforebyggelse.

Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien mener ikke, at Danmark når i mål med at knække affaldskurven uden nye initiativer om affaldsforebyggelse.

Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA ønsker sig en overordnet og helhedsorienteret vision for, hvordan Danmark kan fremme genbrugs løsninger- og genbrugsinfrastruktur på systemniveau, hvad enten det drejer sig om emballager, elektronik eller andre produkter.

Aalborg Universitet synes generelt, at det er positivt, at der bliver sat mere fokus på forebyggelse. Aalborg Universitet påpeger dog, at der er en række ambivalenser eller modsætninger i planen, hvor det overvejende fokus på affaldshåndtering direkte og indirekte kan komme til at virke hindrende for en styrket forebyggelsesindsats.

Miljøministeriet bemærker, at planen er struktureret ud fra den cirkulære værdikæde, hvilket bl.a. er med til at sikre et styrket fagligt og politisk fokus på de affaldsforebyggende elementer i design- og forbrugsfasen. Samtidig bidrager strukturen og det iboende fokus på hele værdikæden til at begrænse evt. modsatrettede hensyn mellem forebyggelse og håndtering af affald. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

1.2.2 Initiativer vedr. forskning og teknologi

IDA Ingeniørforeningen mener, at man bør styrke den offentlige forskning inden for cirkulær økonomi. ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport opfordrer generelt til, at der løbende afsættes ressourcer til forskning i reel genanvendelse af de enkelte affaldsfraktioner. ProCES

Fyn har bemærket, at der i den nationale affaldsplan ikke er angivet nogen initiativer i forhold til teknologisk udvikling, hvad angår indsamlings- og behandlingsleddet i forhold til husholdningsaffald. ProCES Fyn mener, at handlingsplanen bør understøtte teknologiudvikling og teknologiekspertise. AquaGreen mener, at der er behov for mere støtte til finansiering af kommercialisering af ny teknologi, der understøtter cirkulær økonomi ud over støtte til udviklingen af ny teknologi.

BL Danmarks Almene Boliger savner øget tilskyndelse til innovative løsninger i affaldsplanen, hvor automatisering og digitalisering kan spille en aktiv rolle af sortering og afhentning af affald. ProCES Fyn foreslår at den nationale affaldsplan skal indeholde initiativer, der understøtter anvendelse af en teknologisk løsning til udsortering og oparbejdning af visse affaldsfraktioner og opfordrer til, at der i den nationale lovgivning og planlægning, herunder i affaldsplanen, gives mulighed for at etablere en teknologisk løsning som alternativ til særskilt indsamling.

Dansk Affaldsforening opfordrer til at invitere kommuner og selskaber med i partnerskabet om nye teknologier og digitale løsninger i affaldssektoren.

Miljøministeriet kvitterer for bemærkninger vedrørende forskning. Ministeriet er enig i, at der er behov for forskning og teknologiudvikling med fokus på løsninger til bedre sortering og genanvendelse i høj kvalitet. Disse temaer er omfattet af bl.a. regeringens grønne forskningsstrategi og Miljøministeriets Miljøteknologiske Udviklings og Demonstrationsprogram, MUDP, der er omtalt i handlingsplanen. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændring af planen.

1.2.3 Partnerskaber

Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien ønsker, at der afsættes midler til et bredere partnerskab, der kan sikre fremdrift i udvikling inden for teknologier til sortering af affald. Et konkret område, som bør prioriteres, ifølge Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien er sporing af materialer og produkter f.eks. via digitale vandmærker. ProCES FYN opfordrer til, at der tilføjes et initiativ i affaldsplanen for at styrke udviklingen på tværs af værdikæden fx et innovationspartnerskab. Region Midtjylland påpeger, at den måske største udfordring i planen er det manglende fokus på at netop partnerskaber og det at samarbejde i værdikæder, er en forudsætning for at accelerere den cirkulære økonomi. Kommunernes Landsforening finder ikke, at høringsudkastet til handlingsplanen i tilstrækkelig grad belyser de behov for partnerskaber, som planen kræver.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører anfører, at planen forekommer at have primær fokus på udbudsdrivne initiativer og mindre på udviklings- og partnerskabsprojekter, som vil kunne bidrage til at drive en reel omstilling til en mere bæredygtig og cirkulær økonomi.

Miljøministeriet takker for bemærkninger vedrørende partnerskaber, hvilket vil blive taget med i det videre arbejde med cirkulær økonomi. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændring af planen.

1.2.4 Overblik og ansvarsfordeling

Dansk Erhverv efterlyser samspillet mellem initiativerne i handlingsplanen og til EU's initiativer for cirkulær økonomi, og hvordan igangsatte initiativer virker. Videncenter for Cirkulær Økonomi i Byggeriet anbefaler, at der sker en koordineret erfaringsudveksling omkring de konkrete initiativer i handlingsplanen med lignende initiativer i EU og/eller de nordiske lande.

Hvidovre Kommune anbefaler, at det i planen gøres meget tydeligt, hvilke initiativer og pligter som ligger hhv. hos kommunerne, borgerne og virksomhederne. Kommunernes Landsforening mener, at der er behov for en klar og tydelig markering af de kommunale ansvarsområder og opgaver i handlingsplanen. Kommunernes Landsforening opfordrer til, at der i fællesskab defineres, hvordan

initiativerne i handlingsplanen skal tilrettelægges, før opgaverne fordeles. Kommunernes Landsforening mener, at den ressourcemæssige prioritering af et fælles offentligt ansvar er helt fraværende i udkastet. Aalborg Kommune påpeger, at det kunne være hensigtsmæssigt med en oversigt over alle initiativer, så det bliver synligt på samme sted, hvilke nye initiativer planen indeholder, og hvem der er ansvarlig for gennemførelse. Kommunernes Landsforening foreslår, at det i handlingsplanen klart indikeres, hvilke indsatser der allerede er igangsat, og hvilke der planlægges, samt hvilke midler der følger med. Dansk Affaldsforening opfordrer til samarbejde om udviklingen af affaldssektoren samt midler til realisering paradigmeskifte.

Miljøministeriet takker for bemærkningerne. Bemærkningerne har givet anledning til tilføjelse af et bilag med en oversigt over initiativerne i handlingsplanen med angivelse af det ansvarlige ministerium samt tidshorisont for forventet afslutning.

1.3 Indikatorer

Dansk Affaldsforening bifalder handlingsplanen nye indikatorer. Dansk Affaldsforening foreslår, at der for alle indikatorer opstilles mål. Foreningen af Rådgivende Ingeniører mener, at der er brug for bredere indikatorer end blot mængden af affald til genanvendelse. Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien anbefaler, at der udvikles flere indikatorer, der kan give indblik i, hvor langt vi er med affaldsreduktion. Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien mener, at EU's målemetode til genbrug vil være et godt supplement til det sæt af indikatorer, som nu er at finde i handlingsplanen. Dansk Affaldsforening mener, at der skal udvikles flere indikatorer, der fx siger noget om produktlevetid, indsamlingseffektivitet eller andelen af 'forberedelse til genbrug'. IDA Ingeniørforeningen mener, at der skal sættes gang i udarbejdelsen af indikatorer til at vurdere udviklingen i produktlevetid. Røde Kors og ISOBRO finder handlingsplanens målsætninger og indikatorer meget affaldsnære og mener, at der skal et øget fokus på det bredere cirkulære perspektiv. Røde Kors og ISOBRO foreslår en række konkrete indikatorer og målsætninger.

Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA foreslår, at handlingsplanen opstiller indikatorer til at følge udviklingen inden for genbrug i forskellige sektorer/produktkategorier, da der blandt handlingsplanens indikatorer er ikke én eneste målrettet genbrug. Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA foreslår, at man samtidig genoptager udarbejdelsen af Miljøstyrelsens genbrugsemballagestatistik, som ikke har været opdateret siden 2014.

Aalborg Universitet mener, at handlingsplanens fem udvalgte indikatorer til at vurdere om der genereres mindre affald og opnås en bedre udnyttelse af naturressourcerne ikke er velegnede til at vurdere produktlevetidens betydning for ressourceforbruget. Og tilføjer, at der er behov for, at der som del af handlingsplanen, udvikles andre indikatorer, til at følge forbrugets omfang og baggrund, herunder hvilke forhold, der påvirker produkters levetid.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører foreslår at tilføje en indikator til måling af affaldsforebyggelse ved mængden af husholdningsaffald og lignende affald fra andre kilder (Municipal Waste) per indbygger (kilo). Foreningen af Rådgivende Ingeniører foreslår, at der her suppleres med mængden af restaffald til forbrænding som indikator for både affaldsforebyggelse og genanvendelse.

Elretur foreslår, at genanvendelsesprocenter også anvendes som indikator for elektronik og batterier.

Miljøministeriet kvitterer for de mange konstruktive input til indikatorer. Yderligere kan Miljøministeriet bemærke, at alle indikatorer er tilknyttet et kvalitativt mål i handlingsplanen.

Miljøministeriet anser EU-opgørelsesmetoden til genbrug, som præget af en del usikkerhed og lav validitet, da den er baseret på spørgeskemaundersøgelser. Denne opgørelsesmetode vil derfor ikke være retvisende og dækkende nok til at fungere som indikator. Miljøstyrelsen vil i forbindelse med den kommende affaldsstatistik for 2020 undersøge muligheden for en opgørelse af ”forberedelse med henblik på genbrug”. På sigt kan dette muligvis bruges som en indikator. Flere af de indkomne forslag til indikatorer er blevet vurderet for usikre, eller at der mangler data til understøttelse af dem.

Miljøministeriet oplyser, at der allerede indgår en indikator til affaldsforebyggelse ved mængden af husholdningsaffald og lignende affald fra andre kilder per capita. Miljøministeriet vurderer, at Foreningen af Rådgivende Ingeniørers forslag til indikator med mængden af restaffald vil være tvetydig og svær at aflæse, da faldende mængder restaffald både kan skyldes affaldsforebyggelse og genanvendelse. Det vurderes derfor mere retvisende at måle direkte på de samlede affaldsmængder og genanvendelse.

Bemærkninger giver ikke anledning til ændringer.

Miljøministeriet takker for forslaget fra Elretur om at udvide antallet af indikatorer med genanvendelsesprocenter som supplement til indsamlingsprocenter for batteri- og elektronikaffald. I første omgang forventes det, at Miljøstyrelsen vil arbejde på at udvikle indikatorer, som afspejler den reelle genanvendelse af batteri- og elektronikaffald i forhold til de markedsførte mængder, som kan anvendes i Affaldsstatistik 2020 eller efterfølgende.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører anbefaler at man tilføjer Den Frivillige Bæredygtighedsklasse, hvor mængden af byggeaffald bliver målt og vejret til indikatoren omkring antallet af byggerier, der er certificeret med Svanemærket, DGNB, BREEAM og LEED.

Indenrigs- og Boligministeriet bemærker, at der ifølge den politiske aftale om National Strategi for Bæredygtigt Byggeri (marts 2021) skal opbygges erfaring med den frivillige bæredygtighedsklasse, før klassens krav kan indføres i bygningsreglementet. Dette sikres gennem en toårig testfase, der bl.a. skal afdække de miljø- og klimamæssige, de indeklimamæssige og de økonomiske effekter af klassen.

Miljøministeriet bemærker, at da alle byggerier på sigt vil følge de nye krav, kan bæredygtighedsklassen ikke bruges som indikator på udviklingen.

1.4 Målsætninger

Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening, OCEANA og Forbrugerrådet Tænk mener, at regeringen skal turde sætte kvantitative reduktionsmål, som vi sammen kan styre efter, ligesom det kendes fra fx Holland. Dansk Erhverv mener, at handlingsplanen bør beskrive, hvorledes EU's reduktionsmål vil forandre de omfattede sektorer (i EU's handlingsplan) og fastsætte initiativer for affaldsforebyggelse. Christian Hansen mener, at den danske regering bør støtte EU Kommissionens igangværende arbejde med at opstille bindende reduktionsmål for madaffald i EU, ved at gå forrest med opstilling af et bindende nationalt reduktionsmål allerede fra indeværende år.

Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA DN mener, at der som minimum bør sættes bindende nationale mål for genbrug for centrale produktkategorier samt opstilles indikatorer, der kan måle udviklingen.

Miljøministeriet henviser til den politiske aftale om Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi, hvori det fremgår, at Danmark støtter EU-mål om affaldsreduktion, og at Danmark vil få

et nationalt mål om reduktion i den forbindelse. Bemærkninger giver ikke anledning til ændring af planen.

Dansk Mode & Textil, Lifestyle & Design Cluster ser det som en stor mangel, at man ikke i indledningen har en målsætning omkring mode og tekstil, ligesom vi ser det med madspild, byggeaffald og plastik.

Miljøministeriet kan oplyse, at EU Kommissionen forventer at udgive en fælles europæisk strategi for tekstiler. I den forbindelse forventes den nationale indsats at blive planlagt, herunder om der skal fastsættes konkrete målsætninger på området.

Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien påpeger, at handlingsplanen ikke nævner målsætninger fra regeringens strategi for grønne offentlige indkøb, herunder målsætningen om at alle offentlige indkøb skal være miljømærkede fra 2030.

Miljøministeriet takker for bemærkningerne. Som følge af bemærkningerne, er målsætningen om at alle offentlige indkøb skal være miljømærkede i 2030, indarbejdet i planen.

Biogas Danmark mener, at handlingsplanen giver en meget fin beskrivelse af det ændrede mål, der er kommet i såvel den nationale som EU-tilgangen til affald, hvor fokus er skiftet fra håndtering af affald til forebyggelse og genanvendelse. Biogas Danmark finder imidlertid, at der er behov for yderligere konkrete initiativer til at sikre, at dette efterleves og optimeres i den virkelige verden.

RGS Nordic skriver, i overensstemmelse med udmeldingerne fra Klimapartnerskab for affald, vand og cirkulær økonomi om genanvendelse på 90% i 2050, og opfordrer regeringen til at sætte et ambitiøst delmål. RGS Nordic foreslår delmål på 50 pct. i 2026 og 80% i 2032.

Miljøministeriet bemærker, at der i handlingsplanen indgår ambitiøse EU-mål for både emballageaffald og husholdningslignende affald i 2025, 2030 og 2035. Bemærkninger giver ikke anledning til ændringer.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører påpeger, at handlingsplanen indeholder overordnede mål, men at der mangler delmål, som de konkrete initiativer forventes at bidrage til. Horsens Kommune savner en stringens i, hvad der beskrives som "mål", "midler" og "metoder", så initiativerne reelt er forankret i et mål.

Miljøministeriet bemærker, at Handlingsplanen beskriver overordnede visioner og målsætninger i afsnit 1.1, mens disse målsætninger kobles til konkrete indikatorer, der kan følge udviklingen i Tabel 1.1.1. Det bemærkes hertil, at målsætningerne i høj grad er koblet til kapitlernes hovedfokus, og at initiativerne i disse kapitler derved kan relateres til en overordnet målsætning og en række indikatorer. Dog vil mange initiativer påvirke flere målsætninger og indikatorer, og derfor kan denne opdeling ikke laves stringent. Bemærkninger giver ikke anledning til ændringer.

1.5 Miljø og klima

Genanvend Biomasse og Landbrug & Fødevarer påpeger, at handlingsplanen i indledningen har fokus på, at biomasse er miljø- og klimabelastende. Denne opfattelse deles ikke af Genanvend Biomasse, som mener, at biomasse har et stort potentiale og er en del af løsningen på klimaudfordringen og at organisk affald, der genanvendes på dyrkningsjorden, er med til at opbygge kulstoflagringen i jorden. Genanvend Biomasse savner derfor, at genanvendelse af bioaffald og spildevandsslam omtales, som en del af en kulstofstrategi og med de store potentialer, der ligger her for positiv miljø- og klimapåvirkning. Landbrug & Fødevarer mener, at det er en stærkt bekymrende og fejlagtig tilgang til bioøkonomi, hvor egne danske fornybare ressourcer gøres til et problem frem for en del af løsningen.

Miljøministeriet takker for bemærkningerne. Bemærkningerne har givet anledning til en nuancering af enkelte formuleringer.

1.6 Andre generelle bemærkninger til Handlingsplan for cirkulær økonomi

Finn Langgaard mener, at definitionen af cirkulær økonomi burde involvere en differentiering mellem, hvornår der tales om positiv og negativ cirkulær økonomi. Horsens Kommune savner en indledende definition og forklaring på, hvad der forstås ved cirkulær økonomi i handlingsplanen. Foreningen af Rådgivende Ingeniører vurderer, at der i handlingsplanen er en generel begrebsforvirring mellem cirkulær økonomi og bæredygtighed og henviser til FN's definition af bæredygtighed fra Brundtland-rapporten "Vores Fælles Fremtid". Foreningen af Rådgivende Ingeniører anbefaler en gennemskrivning af nærværende udkast for at strømline begrebsanvendelsen. Eventuelt kan definitioner af begge begreber inkluderes som en del af indledningen til handlingsplanen.

Miljøministeriet har præciseret i kapitel 1, hvad der i planen forstås ved begrebet "cirkulær økonomi".

Foreningen af Rådgivende Ingeniører mener, at en aktiv involvering af relevante eksperter fra det private erhvervsliv, herunder rådgiver- og ingeniørvirksomhederne, vil kunne bidrage til at styrke handlingsplanen i det videre arbejde.

Miljøministeriet takker for bemærkningerne. Bemærkninger giver ikke anledning til ændring af planen.

Silkeborg Kommune spørger, hvordan begrebet klimaneutral skal forstås og hvad der er inkluderet i visionen herom.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kan oplyse, at begrebet klimaneutralitet er defineret i bemærkningerne til Klimaloven. Her fremgår det, at "klimaneutralitet betyder, at der ikke udledes flere drivhusgasser, end der optages¹". Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

KAPITEL 2

2.1 Kommunale affaldsplaner

Kommunernes Landsforening påpeger at, det bør fremgå af planen, hvornår de kommunale affaldsplaner skal være vedtaget i kommunerne. Det har tidligere stået i affaldsbekendtgørelsen, men stod der ikke længere efter sidste revision.

Miljøministeriet anerkender, at der er behov for en rimelig frist til at bringe de kommunale affaldshåndteringsplaner i overensstemmelse med den nationale affaldshåndteringsplan. Det er derfor indskrevet i planen, at det i forbindelse med næstkommende revision af affaldsbekendtgørelsen forventes at blive skrevet ind, at senest et år efter ikrafttrædelsen af den nationale affaldshåndteringsplan skal samtlige kommuner oversende til Miljøstyrelsen en vedtagen kommunal affaldshåndteringsplan, der lever op til kravene i affaldsbekendtgørelsen. Kommunerne skal derfor indsende en kommunal affaldshåndteringsplan til Miljøstyrelsen senest et år efter, at denne nationale affaldshåndteringsplan er trådt i kraft.

2.2 Affaldshierarkiet

Affaldsselskab Vendsyssel Vest foreslår, at der fremsættes et lovforslag baseret på lovændringsforslag fra 2010 om kommunal affaldsforebyggelsespligt, som vil betyde, at alle niveauer i affaldshierarkiet

¹ Forslag til Lov om klima: <https://www.retsinformation.dk/eli/ft/201912L00117>

ville blive implementeret i kommunerne, også det øverste. Kolding Kommune mener, at anvendelsen af affaldshierarkiet og livscyklusbetragtninger skal ske for at opnå det bedste samlede miljømæssige resultat, der inkluderer miljøhensyn, samfundsøkonomiske betragtninger og proportionalitet. I forlængelse heraf er det Kolding Kommunes vurdering, at ”miljømæssigt bedste resultat” ikke har noget at gøre med hverken samfundsøkonomi eller proportionalitetsprincip, og at hvis ”miljømæssigt” fjernes i sætningen, giver det mere mening.

Plastindustrien mener, at lanceringen af en ny cirkulær handlingsplan er en oplagt anledning til at give affaldshierarkiet et tiltrængt serviceeftersyn, så hierarkiet i stigende grad skelner mellem, hvilken kvalitet der er forbundet med en given form for genanvendelse. IDA Ingeniørforeningen synes, at der skal arbejdes på, at der på EU-niveau iværksættes en revidering og relancering af EU's affaldshierarki, og at det har behov for et tiltrængt serviceeftersyn.

Miljøministeriet bemærker, at selvom kommunerne kun er forpligtet til at udarbejde planer for håndtering af affald, kan kommunerne dog vælge at indarbejde forebyggelsesinitiativer i deres affaldsplaner.

Miljøministeriet bemærker, at affaldshierarkiet og fravigelser herfra er fastsat i affaldsdirektivets artikel 4, stk. 1 og 2, som er implementeret i miljøbeskyttelseslovens § 6 b. En evt. ændring af affaldsdirektivet kræver således, at man kan enes om dette i EU. Da affaldshierarkiet ikke blev ændret i forbindelse med den omfattende revision af affaldsdirektivet i 2018, forventes affaldshierarkiet ikke ændret i den nærmeste fremtid. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

2.3 Opfyldelse af EU's genanvendelsesmål

IDA Ingeniørforeningen spørger til, om implementeringen af initiativerne i handlingsplanen er medregnet, når det forventes, at EU-målene kan opnås uden yderligere initiativer. IDA Ingeniørforeningen efterspørger desuden, at figur 2.5.2, der viser den forventede udvikling i mængden af emballageaffald der genanvendes, inkluderer en søjle, der viser den forventede reelle genanvendelse.

Miljøministeriet bekræfter, at EU-målene for husholdningsaffald og lignende affald fra andre kilder forventes opnået i 2025 og 2030 uden yderligere initiativer, og at implementeringen af initiativerne i Handlingsplanen for cirkulær økonomi er medregnet i denne forventning. Miljøministeriet bemærker dertil, at søjlerne med genanvendelsesprocenter i figur 2.5.2 markerer den efterspurgte beregning af den forventede reelle genanvendelse. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

2.4 Miljø- og klimaeffekter ved forebyggelse og genanvendelse af affald

Finn Langgaard, Dansk Affaldsforening og Foreningen af Rådgivende Ingeniører efterspørger flere detaljer og nuancer samt en bedre beskrivelse af antagelserne bag tallene for CO₂-udledninger præsenteret i afsnit 2.6. Dansk Affaldsforening efterspørger konkrete værktøjer, der muliggør, at kommunerne kan redegøre for miljø- og klimaeffekterne ved investeringer i mere genbrug og mere genanvendelse, herunder effekten ved konkrete produkter. Dansk Affaldsforening bemærker desuden, at staten har fået udarbejdet større miljøvurderingsprojekter om øget genanvendelse, og at den viden og data, der er genereret her ikke er gjort tilgængelig i en form, som kommunerne kan anvende til lokale beregninger.

Miljøministeriet kvitterer for interessen i at opgøre miljø- og klimaeffekter ved forebyggelse og genanvendelse af affald. Miljøministeriet bemærker, at afsnit 2.6 i Handlingsplanen har til formål at

informere om de generelle og overordnede miljø- og klimaeffekter ved hhv. forebyggelse og genanvendelse af de væsentligste affaldsstrømme, og at der ved behov for vurdering af konkrete situationer skal benyttes metoder og data, som svarer til det konkrete behov. For at imødekomme høringssvarene er afsnit 2.6 blevet udbygget med en kort beskrivelse af forskellige LCA-metoder til brug for opgørelse af miljø- og klimaeffekter. Desuden er emissionsfaktorerne ændret, således at de som udgangspunkt er baseret på den CO₂-beregner, som er tilgængelig på virksomhedsguiden.dk. Disse emissionsfaktorer er udtryk for globale gennemsnit baseret på data fra EXIOBASE. I forhold til Miljøministeriets større miljøvurderingsprojekter (fx miljøprojekt 2059) er disse som regel udarbejdet som en konsekvensmodellering af specifikke alternative scenarier og udgør dermed ikke standardfaktorer, der egner sig til generelle beregninger i fx kommunalt regi. Hvad angår vurdering af miljø- og klimaeffekt for konkrete produkter henviser Miljøministeriet til den styrkede indsats i udvikling af EU's metode til at opgøre produkters miljømæssige fodaftryk, som er beskrevet i afsnit 3.1.3. Bemærkningen har givet anledning til ændringer.

Biogas Danmark og Genanvend Biomasse har sendt en række specifikke forbedrings- og præciseringsforslag, hvad angår effekterne ved genanvendelse af bioaffald. Biogas Danmark foreslår at tydeliggøre, at når der tales om genanvendelse af madaffald og produktion af biogas er det den reelle recirkulering og genanvendelse af næringsstofferne via biogasanlæg, der er tale om. Biogas Danmark foreslår desuden, at tydeliggøre, at næringsstofferne fosfor, kvælstof og kalium bliver ført tilbage som gødning for afgrøderne frem for tilbage til jorden. Genanvend Biomasse bemærker, at det bør fremhæves, at genanvendelse af madaffald og andre organiske ressourcer er med til at tilføre jorden næringsstoffer. Genanvend Biomasse er desuden uenige med det i kapitlet angivne tal for CO₂-reduktionseffekten ved genanvendelse af madaffald, og henviser til, at tallet i andre analyser, inkl. tallene anvendt i EU's VE-direktiv er påvist til at være dobbelt så stort.

Ardagh Glass Holmegaard bemærker, at hovedråvaren til produktion af glas er sand, soda og kalk, samt genbrugsglas når det gælder glasemballage. Ardagh Glass Holmegaard bemærker desuden, at glas primært produceres i Danmark, og at genanvendelse af glas fortrænger 670 kg. CO₂ pr. ton genanvendt glas.

Miljøministeriet kvitterer for forbedringsforslagene, som er indarbejdet i afsnit 2.6. *Ift. emissionsfaktorer er der nu gengivet emissionsfaktorer fra den CO₂-beregner, som er tilgængelig på virksomhedsguiden.dk, med henblik på at gøre tallene så sammenlignelige og gennemsigtige som muligt. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.*

Aluminium Danmark bemærker, at der er stor variation i CO₂-udledninger forbundet med produktionen af aluminium afhængigt af, hvilken energikilde, der anvendes til produktionen. Aluminium Danmark har ligeledes henvist til data, der kan nuancere dette yderligere.

Miljøministeriet kvitterer for forbedringsforslagene og de uddybende informationer. *En kondenseret version af informationerne er indarbejdet i afsnit 2.6. Ift. emissionsfaktorer er der nu gengivet emissionsfaktorer fra den CO₂-beregner, som er tilgængelig på virksomhedsguiden.dk, med henblik på at gøre tallene så sammenlignelige og gennemsigtige som muligt. Bemærkningerne har givet anledning til ændringer jf. ovenstående.*

2.5 Andre strategier

Biogas Danmark anbefaler, at EUDP også tilføjes til afsnit 2.7, idet dette program også har betydning for ressourceanvendelsen.

Miljøministeriet har indarbejdet ændringerne af planen i afsnit 2.7, hvor der er tilføjet et afsnit om EUDP.

2.6 Internationalt samarbejde om cirkulær økonomi

Foreningen af Rådgivende Ingeniører anbefaler, at FN's Verdensmål får en mere synlig rolle i handlingsplanen. Foreningen af Rådgivende Ingeniører mener, at verdensmålene med fordel også kunne inkluderes i de indledende dele af hvert kapitel. Desuden anbefales Foreningen af Rådgivende Ingeniører, at der henvises til, hvilke danske verdensmål-indikatorer man søger at målopfylde med handlingsplanen. Med verdensmål-indikatorer menes de indikatorer, som Danmarks Statistik har fået udarbejdet i Vores Mål-rapporten.²

Miljøministeriet har valgt at beskrive koblingen til verdensmålene i de indledende kapitler til handlingsplanen, for at undgå for mange gentagelser igennem handlingsplanen. De relevante indikatorer for verdensmålene i går i tabel 1.1.1. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

KAPITEL 3

3.1 Affaldsforebyggende indsatser

Dansk Industri, Affalds- og ressourceindustrien, Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening, OCEANA, Region Midtjylland, Danske Regioner og Dansk Affaldsforening efterspørger flere konkrete initiativer, som kan bidrage til at knække affaldskurven og rykke på forebyggelsesdagsordenen fx initiativer med fokus på bl.a. genbrug, reparation og design og nye forretningsmodeller - samt reduktionsmål. Aalborg Universitet påpeger, at der er en række ambivalenser eller modsætninger i planen, hvor det overvejende fokus på affaldshåndtering direkte og indirekte kan komme til at virke hindrende for en styrket forebyggelsesindsats. Landbrug & Fødevarer, Region Midtjylland, Dansk Affaldsforening, Danske Regioner, Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening, OCEANA og Dansk Industri bemærker, at det nuværende fokus på affaldsforebyggelse står svagt ift. genanvendelsesdelen af planen.

Miljøministeriet bemærker, at planen er struktureret ud fra den cirkulære værdikæde, hvilket bl.a. er med til at sikre et styrket fagligt og politisk fokus på de affaldsforebyggende elementer i design- og forbrugsfasen. Planens initiativer afspejler de politiske aftaler mv., der er indgået i de seneste år.

Med den politiske aftale om Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi fra juni 2020 er der truffet beslutning om, at Danmark får kvantitative mål for affaldsreduktion i forbindelse med fastsættelsen af sådanne mål i EU. Danmark skal desuden arbejde for EU Kommissionens forventede forslag til kvantitative reduktionsmål. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA peger på, at kommunerne fortsat ikke kan finansiere affaldsforebyggende tiltag over affaldsgebyret. Der opfordres til, at kommunerne forpligtes til at tænke lokale affaldsforebyggende tiltag ind i deres affaldsplaner, og at der på sigt gives mulighed for at kommunerne også kan finansiere initiativer, som understøtter affaldsforebyggelse over affaldsgebyret. Dansk Affaldsforening efterlyser et markant større fokus på og konkretisering af, hvordan kommunerne/selskaberne kan arbejde med forebyggelse.

Miljøministeriet bemærker, at kommunerne spiller en vigtig rolle ift. affaldsforebyggelse gennem fx grønne indkøbspolitikker og arbejdet med bæredygtigt byggeri. Kommunerne er dog ikke forpligtet til at udarbejde planer for affaldsforebyggelse, men de kan vælge at indarbejde forebyggelsesinitiativer i deres affaldsplaner. Det bemærkes, at selvom det overordnede ansvar for

affaldsforebyggelse ligger hos staten, er det afgørende, at både borgere, virksomheder, kommuner og regioner støtter aktivt op. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Mode & Textil, Lifestyle & Design Cluster, Københavns Kommune og Danske Regioner, Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien efterlyser fokus på forbrugernes adfærd, oplysningsinitiativer, deres rolle og ansvar for at øge genbrug, reparation, og nye forbrugsmodeller. GRAKOM og Tekstilrevolutionen understreger, at greenwashing er et problem for den grønne omstilling. Der efterspørges en større hjælp til forbrugere og virksomheder. Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA påpeger vigtigheden af, at der opstilles kriterier for, hvad der er "grønne data". Dansk Erhverv foreslår, at data om produkters klima- og miljøpåvirkning (produktdata) og data om virksomheders klima- og miljøpåvirkning i endnu højere grad sammentænkes og koordineres. GRAKOM anbefaler at der iværksættes en proces for at indarbejde universelle og ensartede udregningsmetoder for et produkts klimaaftryk. Københavns Kommune anbefaler, at man arbejder på udviklingen af et produktpas, så forbrugerne hurtigt og enkelt kan sammenligne produkternes levetid, reparerbarhed, energiforbrug under produktion og forbrug, muligheder for opgradering mv.

Miljøministeriet anerkender problemet med greenwashing, og at der blandt virksomheder og forbrugere kan være en lempelig tilgang til brugen af "grønne" begreber. I dag skal virksomheder kunne dokumentere deres miljøpåstande (jf. Forbrugerombudsmandens Vejledning om brug af miljømæssige og etiske påstande m.v. fra 2014). Forbrugerombudsmanden peger på flere måder at kunne dokumentere miljøpåstande, herunder de officielle miljømærker, Svanemærket og EU-Blomsten. I EU arbejder regeringen for, at Kommissionens standardiserede metode til opgørelse af et produkts miljøaftryk "Product Environmental Footprint (PEF)" og de officielle miljømærker skal udgøre dokumentationen for miljøpåstande. Det forventes til en vis grad at kunne adressere en del af greenwashing problematikken og kunne skabe en harmoniseret opgørelsesmetode for et produkts miljø- og klimaaftryk i et livscyklusperspektiv. Miljøministeriet bemærker, at Danmark styrker indsatsen i forbindelse med videreudviklingen af den nye metode i EU til opgørelse af produkters miljømæssige fodaftryk (PEF) og arbejder aktivt for et europæisk produktpas indeholdende PEF-oplysninger.

Miljøministeriet er derudover enige i, at forbrugernes rolle (såvel som øvrige aktører) er central i den cirkulære økonomi. Der er en række tiltag i planen som centrerer sig om forbrugerne, bl.a. den kommende kommunikationsindsats for den strømlinende sortering der skal gøre det lettere for borgerne og virksomhederne at sortere deres affald. Ligeledes guider miljømærkerne forbrugerne til mere cirkulære valg. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

3.2 Kemi

Forbrugerrådet TÆNK, Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA opfordrer til, at der arbejdes for øget sporbarhed af kemikalier i affaldsstrømmen, så kemikalier kan spores i hele livscyklussen. Der peges på nødvendighed for at indføre indholdsdeklarationer.

Miljøministeriet bemærker, at sporbarhed af kemikalier i affaldsfasen delvist er indført med den seneste revision af Affaldsrammedirektivet, der indfører pligt for alle, der markedsfører eller importerer artikler der indeholder særligt problematiske stoffer (SVHC stoffer) at indberette dem til en fælles europæisk database (SCIP databasen). Reglerne er gennemført i dansk lov med BEK nr 662 af 19/05/2020. Regeringen arbejder i forbindelse med gennemførelsen af EU Kommissionens kemikaliestrategi og EU Kommissionens kommende initiativ om bæredygtige produkter (SPI) for, at der i endnu højere grad indføres krav til sporbarhed af kemikalier og deklarationspligt, samt at disse

oplysninger indgår i et digitalt produktpas. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA påpeger, at visse problematiske kemikalier ikke blot reducerer kvaliteten af genanvendte materialer men kan hindre genanvendelse da skadelige kemikalier ofte tillades i højere koncentrationer i genanvendte materialer end i jomfruelige materialer.

Miljøministeriet er enig i, at grænseværdierne for sekundære råvarer som udgangspunkt bør være de samme som for primære. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

GRAKOM foreslår, at information om PVC-produkter kobles til en digital platform, hvor der kan søges, udvælges og viderebringes væsentlige produktinformationer.

Miljøministeriet bemærker, at særligt problematiske stoffer (SVHC stoffer) i produkter (herunder produkter af PVC) i medfør af Affaldsrammedirektivets Art. 9 skal indberettes til den fælles europæiske SCIP database, hvor affaldsbehandlere og forbrugere kan få oplysninger der kan understøtte deres oplyste valg. Der arbejdes i øvrigt på et fælles europæisk produktpas, jf. ovenfor. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

PVC Informationsrådet og Plastindustrien finder det uhensigtsmæssigt, at handlingsplanen udtrykker ønske om at substituere PVC. PVC informationsrådet ønsker, at der formuleres politikker, der skaber incitament til øget indsamling og genanvendelse af både blød og hård PVC, samt at PVC-afgiften bortfalder – samt at flere virksomheder har svært ved at beregne afgiften. Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA påpeger, at PVC-indsatsen bør fokusere på udfasning med baggrund i den viden man allerede har – bl.a. at fejlsortering forurener genanvendelsen. PVC Informationsrådet kritiserer begrundelserne for at PVC-madfolie-afgiften fordobles.

Fødevarerministeriet anerkender, at salg af PVC folie til fødevarer til private husholdninger i høj grad er udfaset. Plastfolie til alm. husholdningsbrug består oftest af PE plast. PVC folie bliver dog, som PVC Informationsrådet påpeger, fortsat anvendt i professionelle køkkener. Fødevarerministeriet har hverken viden om omfanget heraf, eller om at alternativer til PVC folie er et dårligere valg i forhold til arbejdsmiljø eller holdbarhed.

Regeringen har genindført PVC afgiften, der giver incitament til at vælge andre materialer/ plasttyper end PVC, og har ingen umiddelbare planer om at ændre den. Den hårde PVC, der ikke er afgiftsbelagt, er omfattet af den frivillige indsamlingsordning WUPPI til genanvendelse, mens der ikke eksisterer generelle indsamlingsordninger for blød PVC, som der p.t. ikke er velfungerende genanvendelsesmuligheder for i Danmark. Branchens initiativ til at øge indsamling og genanvendelse af blød PVC er positivt og kan bidrage til en mindsket miljøbelastning fra forbrænding af PVC.

Miljøministeriet bemærker, at PVC indsatsen, der omtales i handlingsplanen i alt væsentligt er gennemført under den igangværende aftale om Ny Fælles Kemiindsats 2018-21. Resultaterne af de 8 projekter der er gennemført under indsatsen kan tilgås på Miljøstyrelsens hjemmeside. Miljøstyrelsen udarbejder 2021 en sammenfattende status for indsatsen. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer, men afsluttede initiativer er taget ud af handlingsplanen.

3.3 Designkrav

Aalborg Universitet anbefaler, at der fra dansk side arbejdes for en udvidelse af Ecodesign Direktivet, så det også inkluderer ikke-energirelaterede produkter, og sideløbende med arbejdet om at udvikle horisontale krav til materialeeffektivitet. Aalborg Universitet pointerer behovet for styrket markedsovervågning af ecodesign-direktivet og Energimærkeforordningen i takt med udvidelsen.

Miljøministeriet påpeger, at man fra dansk side følger arbejdet med udvikling af Sustainable Products Initiative (SPI) tæt, hvor udvidelse af ecodesign-direktivet indgår. Danmark arbejder for et ambitiøst initiativ, der skal sikre mere bæredygtige produkter på det europæiske marked ved bl.a. at stille produktspecifikke krav. Regeringen arbejder bl.a. aktivt for en udvidelse af Ecodesign Direktivet, horisontale krav til ressourceeffektivitet, samt en styrket markedsovervågning. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

IDA Ingeniørforeningen og GRAKOM foreslår, at der udarbejdes designguides til bl.a. produktionen, som gør det nemmere for producenterne at producere til genanvendelse.

Miljøministeriet oplyser, at der er ikke med denne handlingsplan sat midler af til at lave konkrete designguides. Miljøministeriet opfordrer brancheorganisationer og industrien til fortsat at udarbejde disse ligesom man har set med plastindustrien. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

IDA Ingeniørforeningen efterspørger at bruge skatte- og afgiftssystemet, så det afspejles på prisen af et produkt, om det er designet til lang levetid, kan repareres og genanvendes. GRAKOM efterlyser en analyse af afgifter, der understøtter cirkulær økonomi.

Skatteministeriet bemærker, at det med Klimaaftale for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi af 16. juni 2020 blev aftalt, at der skal foretages en analyse af afgifterne i affaldssektoren. Af aftalens afsnit VIII fremgår det, at: "Aftalepartierne er enige om at igangsætte følgende yderligere initiativer, der kan anskueliggøre vejen mod en klimaneutral affaldssektor og en reduktion på op til 80 pct. af plastikaffaldet i forbrændingsanlæggene i 2030. En analyse af, hvordan affaldsavgifterne kan bidrage til at understøtte yderligere CO₂-reduktioner i affaldssektoren og omstillingen til cirkulær økonomi, herunder mindre affald og mere genanvendelse af særligt plast" Analysen af afgifterne i affaldssektoren forventes afsluttet ultimo 2021. Det bemærkes, at der vil være store administrative byrder forbundet med at udvikle og løbende opdatere parametre til vurdering af produkters levetid og mulighed for reparation og genanvendelse.

Miljøministeriet bemærker, at håndteringen af emballageaffald fra 2025 vil være underlagt udvidet producentansvar. I den forbindelse indføres miljøgraduering af producenternes finansielle bidrag med henblik på at skabe yderligere incitamenter til miljøvenligt design, jf. krav i affaldsdirektivet. For yderligere beskrivelse af arbejdet med det udvidede producentansvar henvises til afsnit 4.6 i Handlingsplanen. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

3.4 Miljømærker

IDA Ingeniørforeningen og Dansk Standard bemærker, at miljømærkerne som EU-blomsten og Svanemærket er værktøjer som skal mere i spil. Danske Regioner ønsker, at der udvikles standarder/kriterier der gør at det nemt at stille krav til leverandører og øger gennemsigtighed/troværdighed i produkternes miljødata. GRAKOM anbefaler at udvide de eksisterende miljømærkeordninger til også at omfatte de meget store volumener af emballager. GRAKOM anbefaler desuden, at Miljøministeriet iværksætter oplysningskampagner og kommunikationsindsatser til fremme af forbrugernes kendskab til miljømærkeordningerne. Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og

OCEANA ønsker, at genbrugsløsninger i højere grad tænkes ind i miljømærkerne og desuden skal miljømærkerne underbygges af offentlige grønne indkøb.

Miljøministeriet bemærker, at regeringens strategi for grønne offentlige indkøb har et mål om, at alle offentlige indkøb skal være miljømærkede i 2030 på de produktområder, hvor der er miljømærkekriterier, hvilket er indsat i planen.

Miljøministeriet bemærker, at der allerede findes en række værktøjer, der gør det nemt at købe grønt. Fx ved at købe miljømærkede produkter, anvende indkøbsmål fra Partnerskab for Offentlige Grønne Indkøb eller benytte Miljøstyrelsens totaløkonomiske værktøjer.

Når der endnu ikke er udviklet miljømærkekriterier for alle emballagetyper, skyldes det, at et evt. påtrykt miljømærke (der kun omfatter emballagen) kan virke vildledende for forbrugeren, der køber produktet. Forbrugere kan nemt få den opfattelse, at det er selve produktet og ikke kun emballagen, der er omfattet af miljømærket. Problemstillingen er forsøgt løst for emballage til flydende fødevarer ved, at der er udviklet et særligt miljømærke og tilhørende tekst, som kun gælder emballagen. Disse miljømærkekriterier er relativt nye og vil blive evalueret ved næste revision. Kriterierne udløber i 2024. I forbindelse med evalueringen vil en evt. udvidelse til andre fødevarer også blive overvejet. Det er også netop blevet muligt at opnå Svanemærket for visse former for transportemballage, der hører under kriterierne for svanemærkede tryksager. Her vil der, i lighed med tilgangen for emballage til flydende fødevarer, også blive udviklet en særlig version af Svanemærket med tilhørende tekst for at undgå, at mærkningen bliver vildledende.

Miljøministeriet bemærker samtidig, at både Svanemærket og EU-Blomsten opstiller delkriterier for emballagen, der omslutter produktet. På den måde vil miljømærkning af produktet også give en miljømæssig gevinst fsva. emballagen. Emballagekravene vil typisk fremme anvendelsen af genanvendte materialer og/eller biobaserede materialer og begrænse anvendelsen af miljø- og sundhedsskadelige kemikalier. Kravene til emballagen vil typisk også sikre, at emballagen kan genanvendes i nye produkter eller emballager. I takt med at markedet udvikler sig for genbrugsartikler til fødevarer, er det en reel mulighed, at Svanemærket udvikler kriterier, der også kan fremme sådanne artikler. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i planen.

Forbrugerrådet TÆNK, Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA efterspørger krav om reparerbarhed i miljømærkerne.

Miljøministeriet er enig i, at krav om reparerbarhed er vigtigt, og det indgår allerede i dag i flere miljømærkekriterier i form af krav om, at et produkt (hvor relevant) skal kunne adskilles let og tilgængelighed af reservedele i en længere periode, og vil også være en del af arbejdet med det fremtidige kriterieudviklingsarbejde. I nogle tilfælde stilles også krav om en handelsmæssig garantiperiode for hele eller dele af produktet. Krav om reparerbarhed, herunder også krav om let adskilles og adgang til reservedele, er også ved at blive indført i Ecodesigndirektivet. Bemærkningerne giver ikke anledning til en ændring i arbejdet, men ”design for holdbarhed” er tilføjet i planens beskrivelse af initiativ om styrket fokus på cirkulær økonomi i miljømærkekriterierne.

Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien foreslår etablering af en samarbejdsplatform mellem Miljøministeriet og erhvervslivet med fokus på dansk påvirkning af Ecodesigndirektivet, PEF og standarder for cirkulær økonomi.

Miljøministeriet bemærker, at man har inviteret en følgegruppe i forbindelse med regeringens arbejde med EU Kommissionens Sustainable Products Initiative, og at bl.a. erhvervsorganisationer og grønne organisationer er inviteret med i følgegruppen. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

3.5 Offentlige grønne indkøb

I flere af høringssvarene peges der på grønne offentlige indkøb som en løftestang for at fremme den cirkulære omstilling. Dansk Standard ønsker, at staten bør deltage aktivt i kommunernes markedsdialog og/eller gennemføre egne tilsvarende initiativer for at øge udbuddet af miljømærkede varer og serviceydelser. IDA Ingeniørforeningen efterspørger midler til at fremme offentlige grønne indkøb, samt et fokus på ikke kun statens indkøb, men også i de kommunale indkøb. Aalborg Universitet bemærker et behov for at de offentlige indkøb i højere grad fokuserer på funktionalitet, services, behov og systembaserede løsninger. Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA ønsker at styrke indsatsen om længerevarende brug/genbrug i offentlige indkøb. Danske Regioner foreslår, at der bør afsættes ressourcer og skabes større incitament til indkøberne og organisationerne til omstillingen af deres indkøbspraksisser. Danske Regioner bemærker, at miljømærker ikke findes på alle produktområder, og at man derfor bør tage højde for mulighederne, markedets modenhed etc. Danske Regioner spørger til, hvorvidt krav om miljømærkede indkøb også vil gælde for regionerne. Procesindustrien efterlyser initiativer som skal fremme efterspørgsel på produktløsninger, som er designet til genanvendelse og/eller indeholder genanvendt plast, og ønsker dialog om, hvordan man kan videreudvikle de grønne indkøbsvejledninger til mere håndgribelige redskaber.

Miljøministeriet har noteret sig forslag til initiativer og konkrete fokusområder, og vil tage disse med i det videre arbejde. Miljøministeriet er enig i, at markedsdialog er et vigtigt redskab til at øge udbuddet af miljømærkede varer og serviceydelser, samt understøtte innovative indkøb.

I forbindelse med Strategi for grønne offentlige indkøb er der igangsat en række initiativer, der blandt andet skal øge incitament og muligheder for at købe mere grønt ind, herunder tages der højde for bl.a. markedsmodenhed, markedsdialog, officielle standarder, også på produktniveau. Der er i arbejdet bl.a. fokus på at undgå unødigt forbrug. Strategi for grønne offentlige indkøb indeholder desuden en række indsatser som skal bidrage til at stimulere markedet for genanvendte materialer, bl.a. via krav til genanvendt indhold i fx emballage og miljømærker, strategien indeholder ligeledes initiativer med henblik på at fremme totaløkonomiske indkøb. bl.a. krav om totaløkonomiske indkøb for en række udvalgte produkter i statslige indkøb. Der er afsat midler til Strategi for grønne offentlige indkøb, og regeringen opfordrer kommuner og regioner til at forpligte sig på samme vis som staten. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Aalborg Universitet foreslår at udvide en række af initiativerne, bl.a. TCO-indsatsen, markedsdialog, øget fokus på brug af fleksible udbudsformer, og innovative udbudsformer. GRAKOM foreslår at der udarbejdes grønne indkøbsguides. Dansk Erhverv støtter ikke initiativet "vejledende krav til fokus på levetid via garanti", da dette vil gøre produkterne dyre uden nødvendigvis at fremme miljøet.

Miljøministeriet henviser til Strategi for grønne offentlige indkøb, da ikke alle strategiens initiativer fremgår af Handlingsplan for cirkulær økonomi. Som en del af strategi for grønne offentlige indkøb vil der bl.a. blive udarbejdet en vejledning til offentlige indkøbere, om hvordan de kan stille krav til udvidet garanti og reparationsmuligheder med henblik på at sikre en længere levetid for produkter. Vejledningen skal indeholde konkrete forslag til krav, som kan bruges direkte i udbudsmaterialet. Både krav om reparabilitet og udvidet garanti kan medvirke til udvikling og design af produkter med længere leve- og brugstid. Udvidet garanti kan desuden være en konkurrenceparameter uden at prisen påvirkes. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Erhverv foreslår, at der i forbindelse med offentlige indkøb skal sættes målsætninger for brug af udbudsformer, der fremmer cirkularitet fx igennem TCO og funktionsudbud.

Miljøministeriet har noteret sig forslag om målsætning og er enig i, at der er et stort potentiale i at tænke cirkulære forretningsmodeller ind i udbud, og at udbud, hvor relevant, bør tilrettelægges, så det fremmer produkter og tjenesteydelser, der udspringer fra cirkulære forretningsmodeller, fx tilbyder genbrug, genanvendelse, leasing og deling. I forbindelse med Strategi for grønne offentlige indkøb er der igangsat en række initiativer, der blandt andet skal øge incitament og muligheder for at købe mere grønt ind, herunder med fokus på bl.a. totaløkonomiske omkostningsbetragtninger, miljømærker (eller miljømærkekrav), samt understøttelse af offentlig-privat samarbejde om innovation. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Standard ønsker, krav om svanemærkning i alle statslige indkøb (herunder kantiner og rengøringservice) samt udbredelse af ETV-ordningen til flere virksomheder, og at det offentlige stiller sådanne krav i deres udbud. Foreningen af Rådgivende Ingeniører påpeger vigtigheden af, at miljømærkerne har en tilstrækkelig form/udbredelse til, at de kan anvendes som indkøbskriterium. Foreningen af Rådgivende Ingeniører forslår, at der særligt sættes fokus på bistand, vejledning og erfaringsudveksling mellem offentlige indkøbere.

Miljøministeriet påpeger, at der i Strategi for grønne offentlige indkøb indgår en række initiativer, der skal bidrage til at udbrede og gøre det lettere at købe grønt, herunder bl.a. at efterspørge flere miljømærkede produkter og services. I strategien indgår desuden en række initiativer, der skal bidrage til at gøre det lettere at købe mere grønt, bl.a. via vejledning, værktøjer, samt uddannelse. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Danske Regioner er positive over for den styrkede indsats for at fremme brug af TCO-vurderinger og Digitalt værktøj til beregning af totalomkostninger for indkøb, så længe der er fleksibilitet til valg af værktøj. Dansk Mode & Textil, Lifestyle & Design Cluster påpeger, at de officielle certificeringer ikke i tilstrækkelighedsgrad tilgodeser SMV'er, der ikke har ressourcerne til en fuld certificering, hvorfor man bør man give virksomheder mulighed for at deklare, at del-elementer af deres produktion er certificeret.

Miljøministeriet bemærker, at over 80 % af danske licenshavere til Svanemærket eller EU-Blomsten er SMV'er. Virksomheder kan dertil levere alternativ dokumentation for, at de lever op til miljømærkekriterierne. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

FSC Danmark opfordrer til, at der afsættes midler og ressourcer til at verificere dokumentationen af de offentlige indkøb. FSC Danmark henleder til erfaringer gjort i England med et fælles CPET sekretariat, der havde til opgave at opkvalificere både leverandører og indkøbere igennem kursusforløb samt at støtte offentlige indkøbere i den reelle vurdering af især alternativ dokumentation fra leverandører.

Miljøministeriet henleder til, at der i strategi for grønne offentlige indkøb indgår en række initiativer, der skal bidrage til at gøre det lettere at købe mere grønt, bl.a. via vejledning, værktøjer, samt uddannelse. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Elretur foreslår, at når det offentlige indkøber varer, der er underlagt producentansvaret, bør der som del af udbuddet stilles krav om, at producenten af de pågældende varer er registreret i overensstemmelse med den pågældende producentansvarslovgivning.

Miljøministeriet henleder til, at der i strategi for grønne offentlige indkøb indgår en række initiativer, der skal bidrage til at gøre det lettere at købe mere grønt, bl.a. via vejledning, værktøjer, samt uddannelse. Herunder også e-handel. Miljøministeriet har noteret sig bemærkning om, at der i udbud burde være krav til, at producenten er registreret i overensstemmelse med producentansvarslovgivning.

Vugge til Vugge ønsker et fokus på Cradle to Cradle Certified™ Product Standard.

Miljøministeriet bemærker, at planen fokuserer på de officielle type I miljømærker, der – i modsætning til fx Cradle to Cradle Certified Product Standard – stiller krav om produktspecifikke egenskaber ud fra et livscyklusperspektiv. Det betyder, at der stilles relevante miljøkrav til produkter (varer eller tjenesteydelser) med udgangspunkt i kriterier, der er udviklet inden for en specifik defineret produkttype. Jf. Udbudslovens § 46 kan en ordregiver i de tekniske specifikationer, kriterierne for tildeling eller vilkårene for kontraktens udførelse kræve, at et indkøb er forsynet med et bestemt mærke som dokumentation for specifikke egenskaber. Det fremgår også, at ordregiver skal acceptere alle mærker, der opfylder tilsvarende mærkekrav. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA efterspørger incitament der kan knække affaldskurven, såsom krav til genbrug og udfasning af engangsprodukter, såsom to-go-krus, rørepinde, tallerkener og bestik – ikke blot i plastik, men i et hvilket som helst materiale.

Miljøministeriet bemærker, at handlingsplanen indeholder flere initiativer rettet mod forbrugsreduktion, eks. reduktionsmål for take-away emballager og engangsplastdirektivets forbud mod flere engangsplastprodukter. Der henvises til høringsnotat til kapitel 7, hvor initiativerne fremgår. Miljøministeriet noterer sig synspunktet om at knække affaldskurven.

Miljøministeriet noterer sig forslagene til at fremme mere genbrug af engangsemballage og vil inddrage disse i det videre arbejde med implementeringen af det udvidede producentansvar for emballage og engangsplastik, bl.a. i forbindelse med de graduerede bidrag, men også ift. om der er andre rammer for genbrug, som kan forbedres.

3.6 Ja-tak-Ordning

EK Distribution opfordrer til, at undersøgelsen om at ændre den nuværende ”Nej tak-ordning” til en såkaldt ”Ja tak-ordning”, medtager de økonomiske konsekvenser og øvrige effekter i mindre og mellemstore bysamfund. GRAKOM, Danske Medier og Brancheforeningen for Distributionsvirksomheder vurderer, at forslaget er i mod EU-retten og uden reel miljøeffekt. Dansk Erhverv mener også, at miljøeffekten er tvivlsom, og at markedet er ved at regulere sig selv, da antallet af omdelte tryksager er halveret de sidste 10 år. Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA er uenige i ovenstående, og mener at man både kan og bør indføre en ja-tak-ordning for husstandsomdelte reklamer på baggrund af den forhåndenværende viden.

Erhvervsministeriet bemærker, at der er en igangværende dialog med EU Kommissionen for at undersøge, om en Ja tak-ordning vil være mulig inden for EU-rettens rammer. Der foreligger endnu ikke en endelig afklaring. Hvis de juridiske rammer tillader ordningen, skal øvrige konsekvenser af en evt. ændring fra Nej tak til Ja tak afdækkes mhp. politisk stillingtagen. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

3.7 Genbrug

Flere af høringssvarene efterspørger bindende nationale mål for genbrug for centrale produktkategorier samt at der opstilles indikatorer, der kan måle udviklingen. Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA savner en overordnet og helhedsorienteret vision for, hvordan Danmark kan fremme genbrug på systemniveau på flere områder. HORESTA ønsker en klar langsigtet retning med klare økonomiske incitament til øget genbrug. ISOBRO og Røde Kors efterspørger et større fokus på de humanitære

organisationers indsats på genbrugsområdet. Københavns Universitet efterspørger muligheden for, at elektronik fra universiteter i højere grad kan genbruges.

Dansk Affaldsforening påpeger, at fortolkningen af hvornår en genstand bliver til affald på genbrugspladsen skaber problemer i praksis. Dansk Affaldsforening peger desuden på, at der er mulighed for at tage større mængder fra til genbrug/forberedelse med henblik på genbrug og efterspørger en national kortlægning af erfaringer. Elretur peger på en række barrierer for afsætningspotentialer for elektronik forberedt med henblik på genbrug. Videncenter for Cirkulær Økonomi i Byggeriet mener, at potentialerne fra genbrugspladserne ikke er fuldt udnyttet, bl.a. mangler borgere og virksomheder viden om skadelige stoffer. Tekstilrevolutionen efterspørger investeringer i genbrugssystemer, der gør genbrug lettere og mere tilgængeligt.

Miljøministeriet bemærker, at EU Kommissionen senest med udgangen af 2024 vil undersøge de data om genbrug, som medlemsstaterne skal indrapportere fra 2023, med henblik på at overveje muligheden for foranstaltninger til fremme af genbrug af produkter, herunder fastsættelse af kvantitative mål. Miljøministeriet bemærker desuden, at det er svært at lave retvisende indikatorer for genbrug på tværs af medlemsstater, da afgrænsningen for genbrug er flydende. I EU har man i december 2020 vedtaget en metode til at opgøre mængden af genbrug. Danmark skal måle omfanget af genbrug fra 2021 og indberette data herom til EU fra 2023. Miljøministeriets umiddelbare vurdering er, at den vedtagne opgørelsesmetode ikke vil give tilstrækkeligt retvisende og sammenlignelige data på tværs af EU's medlemsstater, da den har vide metodologiske rammer for national anvendelse. Øget genbrug må formodes at reducere husholdningens affaldsmængde, hvormed det umiddelbart vurderes mere hensigtsmæssigt at måle affaldsmængderne direkte i stedet for at måle mængden af genbrug som en indikator for affaldsforebyggelse. Bemærkningerne har givet anledning til at opdatere afsnit 3.7.2 om målemetoden for genbrug.

Region Midtjylland efterspørger initiativer, der løser udfordringen om at opbygge markeder for genbrugte produkter og Applia efterspørger udviklingen af et nationalt certificeret genbrugsmarked (for hvidevare og elektronik).

Miljøministeriet bemærker, at der er et igangværende arbejde med at modernisere reglerne for håndteringen af elektronikaffald for at sikre, at materialernes værdi i højere grad kan udnyttes. Det betyder bl.a., at der skal indføres en mere skånsom indsamling af elektronikaffald for at bevare potentialer til forberedelse med henblik på genbrug og at certificerede virksomheder får mulighed for at indsamle elektronikaffald fra husholdninger til forberedelse med henblik på genbrug og genanvendelse. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Aalborg Universitet ønsker udtømmende regler for, hvordan forberedelse med henblik på genbrug skal ske i praksis, fx om det skal finde sted straks på genbrugspladsen, eller om det er kommunen selv, som skal forberede med henblik på genbrug. Københavns Kommune efterspørger klare retningslinjer for hvilket oplysningsansvar man som kommune har over for borgerne om hvorvidt kommunen må behandle indsamlet affald, medhenblik på genbrug – uden først at have sikret sig borgerens tilladelse til at genbruge affaldet.

Miljøministeriet bemærker, at der er tale om forberedelse af affald til genbrug, når produkter/genstande med nogle få og enkle handlinger, som f.eks. kontrol af funktionen, rengøring, reparation eller istandsættelse, kan bruges igen. Miljøstyrelsen har i sin vejledende udtalelse, om lovligheden af kommuners salg af genstande som afleveres af borgere på genbrugspladser, forholdt sig til, at kommunen har en generel forpligtigelse til at forberede affald med henblik på genbrug, men at der ikke er udtømmende regler om, hvordan det præcis skal foregå. Ift. ønsket om

retningslinjer for oplysningsansvaret henvises der til, at dette skal vurderes efter kommunalfuldmagtsreglerne. Aktørenes rolle, herunder kommunernes, vil også blive afklaret nærmere i den videre udmøntning af initiativet om klare rammer på kommunale genbrugspladser, se høringssvar herunder. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Affaldsselskab Vendsyssel Vest, Aalborg Kommune, Dansk Affaldsforening, ISOBRO, Københavns Kommune, Elretur, Horsens Kommune, Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening, OCEANA, Sønderborg Forsyning, Røde Kors bemærker generelle opmærksomhedspunkter til den videre implementeringen af initiativet om klare rammer for kommunale genbrugspladser, bl.a. af juridisk, økonomisk og praktisk karakter. Der er et gennemgående ønske om yderligere uddybning af initiativet.

Affaldsselskab Vendsyssel Vest, Dansk Affaldsforening, Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA bemærker at de ikke forventer, at indsatsen er tilstrækkelig til at skabe mere genbrug eller har den forventede effekt. Aalborg Kommune, Dansk Affaldsforening, ISOBRO bemærker at aktørenes "roller" fortsat er uklare. Sønderborg Forsyning og Københavns Kommune opfordrer til lokal fleksibilitet i udmøntningen. Elretur bemærker at elektronik ikke bør kunne afleveres i områderne. Dansk Affaldsforening fraråder national regulering på området.

Klima-, Energi og Forsyningsministeriet og Miljøministeriet bemærker, at man er i gang med at afklare den konkrete udmøntning af initiativet, herunder hvordan de nye forpligtelser kan implementeres lovmæssigt og hvordan aktørenes roller bliver. De mange pointer af både juridisk, økonomisk og praktisk karakter vil blive inddraget i den videre implementering og udformning af initiativet. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Øvrige forslag til initiativer, herunder kortlægning af erfaringer på tværs af området vurderes nærmere i det videre arbejde. Der er tilføjet enkelte uddybninger i afsnittet pba. faktuelle præciseringer i høringssvarene, herunder om de velgørende organisationers rolle.

3.8 Tilbageagningsordninger

Københavns Kommune anbefaler, at der bliver stillet krav om, at virksomhederne, der har tilbageagningsordninger, kan påvise, at deres ordning som minimum kan sidestilles med kommunale ordninger, ellers vil man opleve en negativ miljøgevinst og foreslår samtidig, at virksomheder rapporterer data om de indsamlede affaldsmængder i tilbageagningsordninger på kommuneniveau. Københavns Kommune anbefaler desuden, at der indgås et samarbejde om udbredelse af tilbageagningsordninger, så de statslige og kommunale myndigheder får aftalt procedurer og udviklet redskaber, der så vidt muligt kan understøtte virksomhedernes ønsker om etablering af tilbageagningsordninger. IDA Ingeniørforeningen finder det positivt, at der sker en forenkling af reglerne om frivillige tilbageagningsordninger hos virksomhederne, og ønsker at tilbageagning blev understøttet endnu mere via konkrete projekter. Dansk Retursystem støtter en forenkling af mulighederne for at tage egne produkter eller emballager retur, men fremhæver det er vigtigt at målet om reel genbrug eller genanvendelse sikres, og tilsynet med disse ordninger følger med.

Miljøministeriet påpeger, at virksomheder, der etablerer en tilbageagningsordning skal sikre, at det indsamlede affald bliver forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt med høj reel genanvendelse. Det svarer til kravene til kommunernes håndtering af husholdningsaffald. Virksomhederne skal desuden anmelde ordningen til Miljøstyrelsen og redegøre for indsamlingsmetode og behandlingsform. Det har ikke indgået i ændringerne af reglerne for etablering af tilbageagningsordninger at ændre i måden affaldsmængder rapporteres på. Miljøministeriet vil afvente erfaringer med de ændrede regler før der evt. tages yderligere initiativer

til at understøtte øget brug af tilbagetagningsordninger. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

3.9 Reparationer og produktlevetid

Forbrugerrådet Tænk, Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening, OCEANA, Aalborg Universitet, Dansk Affaldsforening, Applia, Dansk Mode & Textil og Lifestyle & Design Cluster efterspørger økonomiske incitamentter til at opnå mere reparation og anden levetidsforlængelse. Der foreslås bl.a. momsfritagelse eller servicefradrag på reparationer, udgift til arbejdsløn kan fratrækkes i skat, 'Håndværkerfradrag' eller tilskudsordninger til reparationer. Applia efterspørger ensartet målemetoder vedr. levetid af hvidevare og elektronik, og ønsker at der etableres nationale tal. IDA Ingeniørforeningen efterspørger fokus på lokale initiativer. Dansk Affaldsforening og Aalborg Universitet efterspørger en kortlægning af reparationsområdet, bl.a. om erfaringer hos professionelle reparatører, producenter, forhandlere og reparationscafeers viden om hvilke produkter, der går i stykker og hvorfor og hvorvidt de kan repareres. Dansk Mode & Textil og Lifestyle & Design Cluster foreslår pilotforsøg eller krav til forhandlerne om tilbyde reparation før refundering.

Skatteministeriet oplyser, at det ikke vurderes hensigtsmæssigt at indføre en reduceret momssats for reparationer. Reducerede momssatser medfører øgede administrative byrder for virksomheder og myndigheder. Nedsatte satser på visse ydelser og varer skaber fx afgrænsningsproblemer i forhold til, om der pålægges den rette momssats. Hertil kommer, at reducerede momssatser generelt medfører en forvridning af produktions- og forbrugssammensætning med et samfundsøkonomisk tab til følge. En reduceret momssats for reparationer kan ydermere medføre et betydeligt mindreprovenu, hvortil der vil skulle findes finansiering. Miljøministeriet bemærker, at man følger med i de svenske erfaringer med momsfritagelse på reparationer, hvor der umiddelbart er stor usikkerhed vedr. effekten.

Miljøministeriet bemærker, at fremme af reparationer og levetidsforlængelse understøttes enten direkte eller indirekte gennem en række andre initiativer i handlingsplanen, bl.a. ved at styrke indsatsen for cirkulær økonomi i regi af ecodesign-direktivet, forenkling af reglerne for frivillige tilbagetagningsordninger, helhedsvurderinger af bygninger og modernisering af producentansvaret for elektronikaffald.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at for- og revisionsstudierne for ecodesign produktforordningerne som regel omfatter som regel analyser af udskiftning af produktgrupper på baggrund af markedsdata om fx husholdningernes produkt-bestand og salgstal. Estimering af produkters levetid afhænger ikke blot af den givne produktgruppes funktionelle levetid, men influeres også af forbrugernes adfærd, fx bortskaffelse før produktets maksimale levetid er udtjent. Energistyrelsen kan udarbejde nationale tal for levetiden for en række energirelaterede produkter, som beregnes på baggrund af data fra ElModelBolig og salgstal fra APPLIA. Desuden forventer Energistyrelsen, at der i forbindelse med den kommende Ecodesign arbejdsplan for 2020-24, vil blive udarbejdet et forstudie om energi-relaterede produkters holdbarhed, som også vil kunne omfatte angivelse af produktlevetid.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Københavns Kommune peger på og Forbrugerrådet Tænk, Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA samt IDA Ingeniørforeningen efterspørger en forlængelse af reklamationsfristen (fx fra 2 til 6 år) for at fremme reparationer og/eller skabe incitament til længere produktlevetid og mere holdbare produkter. IDA Ingeniøren peger på en decideret affaldsreducerende effekt, som en konsekvens af længere

produktlevetid og mere holdbare produkter. Flere spørger til krav om reparerbarhed i miljømærkerne.

Miljøministeriet bemærker, at udvalget afgav en delbetænkning med et lovudkast om gennemførelsen af direktiverne i januar 2021. Ifølge direktiverne skal reklamationsfristen være mindst to år i en række tilfælde, men direktiverne giver også mulighed for at indføre en længere frist. Direktiverne giver både mulighed for en generel forlængelse af reklamationsfristen og for at fastsætte frister af forskellig længde for f.eks. forskellige produktkategorier, dvs. en såkaldt differentieret reklamationsfrist.

Justitsministeriet bemærker, at regeringen fremsatte den 28. april 2021 et lovforslag om ændring af købeloven og markedsføringsloven (L 223), der har til formål at gennemføre direktiverne i dansk ret. Lovforslaget blev vedtaget enstemmigt den 3. juni 2021. Loven indeholder bl.a. regler om reklamationsfristen og svarer i store træk til udvalgets lovudkast. Det gælder også i relation til reklamationsfristen, hvor et flertal af udvalgets medlemmer anbefalede ikke at forlænge fristen ud over direktivernes udgangspunkt.

Spørgsmålet om reklamationsfristens længde er blevet grundigt overvejet i regeringen. Det var også helt centralt under arbejdet i det lovforberedende udvalg. Efter en samlet vurdering har regeringen ikke fundet anledning til at foreslå en forlængelse af reklamationsfristen ud over direktivernes udgangspunkt. Det mener regeringen balancerer hensynet til både forbrugere og dansk erhvervsliv.

Miljøministeriet henviser derudover til afsnit 3.4 om miljømærker fsva. kriterier for reparerbarhed i miljømærkerne. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Autogenbrug bemærker, i forlængelse af reparationsgrænsen, at man tillader markedet selv – i praksis forbrugeren, værkstedet og forsikringssselskabet – at vurdere, om et køretøj bør repareres. Samtidig påpeges det, at registreringsafgiftslovens § 7, stk. 3, som tilsiger at skadesopgørelse skal ske på baggrund af nye reservedele, forhindrer anvendelse af genbrugte reservedele.

Skatteministeriet oplyser, at reglerne for færdselsskadede biler er sammensat for at begrænse genopbygning af biler, som uden registreringsafgift er mindre værd end udgiften til reparation. Det skyldes, at der er et samfundsøkonomiske tab forbundet med reparation eller genopbygning af biler, der ikke ville være blevet genopbygget, hvis der ikke havde været registreringsafgift. Det er muligt at reparere biler, der er totalskadede for op til 75 pct. bilens værdi, uden at der skal betales registreringsafgift på ny, hvis bilen skal registreres igen. Grænsen på 75 pct. nedsættes til 65 pct., hvis bilejeren ikke tilbydes kontant erstatning. De gældende reparationsgrænser blev forhøjet med 5 pct. point fra 2019, og igen med 5 pct. point fra 2020. Forhøjelserne havde baggrund i en nedsættelse af registreringsafgiften. En yderligere forhøjelse af reparationsgrænserne, vil ikke alene medføre et samfundsøkonomiske tab. Bilparken vil blive marginalt ældre, og da ældre biler gennemgående har en ringere energieffektivitet end nyere biler, vil en ældre bilpark, givet kørslen, også have en højere CO₂-udledning. Ift. bemærkningen med henvisning til registreringsafgiftslovens § 7, stk. 3, bemærker SKM, at den nuværende reparationsgrænse næppe fordrer tilfælde, hvor biler, der ud fra en samfundsøkonomisk synsvinkel med fordel kunne repareres, bliver skrottet. Hertil bemærkes det, at betingelsen om tilbud om kontanterstatning ved skader, der er over 65 pct., indebærer, at mange skadede biler, videresælges til værksteder, der kan reparere bilerne med brugte dele, når disse kan skaffes, og når der er ledig kapacitet på værkstedet. På den måde optimeres genbruget. En yderligere forhøjelse af reparationsgrænsen vurderes derfor ikke at være hensigtsmæssigt. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

IDA Ingeniørforeningen efterspørger at bruge skatte- og afgiftssystemet, så det afspejles på prisen af et produkt, om det er designet til lang levetid, kan repareres og genanvendes. GRAKOM efterlyser en

analyse af afgifter der understøtter cirkulær økonomi – herunder en differentiering af de enkelte emballageprodukters cirkulære økonomiske potentialer.

Skatteministeriet bemærker, at det med Klimaaftale for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi af 16. juni 2020 blev aftalt, at der skal foretages en analyse af afgifterne i affaldssektoren. Af aftalens afsnit VIII fremgår det, at: "Aftalepartierne er enige om at igangsætte følgende yderligere initiativer, der kan anskueliggøre vejen mod en klimaneutral affaldssektor og en reduktion på op til 80 pct. af plastikaffaldet i forbrændingsanlæggene i 2030: En analyse af, hvordan affaldsafgifterne kan bidrage til at understøtte yderligere CO₂-reduktioner i affaldssektoren og omstillingen til cirkulær økonomi, herunder mindre affald og mere genanvendelse af særligt plast". Analysen af afgifterne i affaldssektoren forventes afsluttet ultimo 2021.

Miljøministeriet bemærker, at håndteringen af emballageaffald fra 2025 vil være underlagt udvidet producentansvar. For yderligere beskrivelse af arbejdet med det udvidede producentansvar henvises til afsnit 4.6 i handlingsplanen. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Landbrug & Fødevarer påpeger, at de særligt vandforbrugende virksomheder kan opleve negative konsekvenser ved en generel blødgøring af drikkevand i Danmark.

Miljøministeriet oplyser, at på baggrund af bemærkninger til delkapitlet er afsnit 3.6.2 om potentialet for reparation og forberedelse til genbrug af elektronikaffald fra hustandende blevet præciseret. Ligeledes er afsnit om de økonomiske konsekvenser for central blødgøring af vand for særligt vandforbrugende virksomheder præciseret.

3.10 Cirkulære virksomheder

Flere af høringssvarene adresserer handlingsplanens beskrivelse af cirkulær økonomi og de cirkulære forretningsmodeller. *Landbrug & Fødevarer* forstår, at begrebet cirkulære forretningsmodeller defineres mere bredt, så det fremgår at cirkulær økonomi ikke kun handler om de tekniske ressourcekredsløb og udelukker de biologiske ressourcekredsløb. *IDA Ingeniørforeningen* mener, at i forhold til at fremme deleøkonomi er handlingsplanen mangelfuld. *Dansk Erhverv* foreslår en koordinerende funktion, der skal sikre sammenhæng imellem de produktkrav, som sorterer under Miljøministeriet, og de krav om bæredygtighedsdata på virksomhedsniveau, som sorterer under Erhvervsministeriet. *IDA Ingeniørforeningen* er positive overfor arbejdet med at udnytte det store potentiale i den datadrevne cirkulære økonomi.

Miljøministeriet imødekommer bemærkninger ift. beskrivelse af cirkulære forretningsmodeller. Cirkulære værdikæder skal tilstræbe, at materialerne kan recirkuleres i et teknisk eller biologisk kredsløb. Afsnittets fokus på cirkulære forretningsmodeller kan fx også omfatte forretningsmodeller der tilstræber at substituere til fornybare og biobaserede materialer. Miljøministeriet bemærker, at der er løbende samarbejde mellem bl.a. Klima-, energi- og forsyningsministeriet og Erhvervsministeriet særligt ift. produktkrav, cirkulære forretningsmodeller og grønne data. Erhvervsministeriet har desuden sekretariatsbetjent Rådet for Deleøkonomi, som har givet anbefalinger til at skabe velfungerende rammer for deleøkonomien i Danmark. Yderligere har Erhvervsministeriet iværksat et Partnerskab for intelligent affaldshåndtering med en bred aktørkreds af myndigheder, virksomheder og eksperter, og hvor fokus er på, hvordan teknologiske muligheder kan skabe bedre genanvendelse af ressourcer. Endvidere har Erhvervsministeriet udført analyser af, hvilke data som virksomheder efterspørger i deres cirkulære forretningsudvikling, og hvad der er best practice og barrierer for datadreven cirkulær forretningsudvikling. Erhvervsministeriet har ligeledes afviklet en række challenges med fokus på, hvordan data understøtter cirkulær økonomi, bl.a. en international challenge med 5 globale storbyer om, hvordan data og digitale løsninger kan skabe cirkulære by-løsninger.

Flere høringssvar forslår initiativer, som fx skal styrke rådgivning og mulighed for medfinansiering til små og mellemstore virksomheder, værdikædesamarbejder, om enzymers miljømæssige og cirkulære potentialer. Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA efterspørger initiativer, som udfordrer brugen af overemballage fx ved at udskifte engangsemballage med en flergangsemballage. Dansk Mode & Textil og Lifestyle & Design Cluster efterspørger tiltag, som sammen med branchens aktører kan sikre etableringen af en national platform for relevante LCA-data, benchmarks og vejledning om certificeringer mv.

Miljøministeriet har noteret initiativforslagene. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Flere af høringssvarene er positive over for de regionale og nationale programmer, som hjælper små og mellemstore virksomheder med grøn og cirkulær forretningsudvikling, som har kørt eller kører. IDA Ingeniørforeningen håber, at der fortsat afsættes penge til Erhvervsfremmebestyrelsens landsdækkende SMV-rettede indsats. GRAKOM anbefaler derfor, at der udvikles tilskudsordninger, der gør det nemmere for små og mellemstore virksomheder Dansk Erhverv peger på, at de SMV rettede tilskudspuljer snarligt bør evalueres med henblik på en politisk beslutning om at fortsætte ordninger fx frem til 2025. Tekstilrevolutionen efterspørger flere puljer, der gør det muligt for ressourcebesparende initiativer at få hjælp til at blive skaleret.

IDA Ingeniørforeningen efterspørger et særskilt 'Cirkulært udviklings- og demonstrationsprogram' rettet imod alle typer cirkulære forretningsmodeller.

Dansk Mode & Textil og Lifestyle & Design Cluster gør opmærksom på flere initiativer under dette formål og ønsker at få opdateret initiativ-teksten med programmerne "Tilskudsordning for cirkulære forretningsmodeller for iværksættere samt små og mellemstore virksomheder", samt "Morgendagens Cirkulære Digitale Kompetencer".

Miljøministeriet bemærker, at der findes flere udviklingsprogrammer herunder fx MUDP, GUDP og EUDP, som har til formål at understøtte teknologiudvikling og opskalering af grønne og bæredygtige løsninger, herunder cirkulær økonomi og ressourceeffektivitet. Bestyrelserne bag udviklings- og demonstrationsprogrammerne består af ministerudpegede erhvervsfolk og udarbejder selvstændigt en flerårig strategi for programmet samt årlige handlingsplaner og beretninger om årets arbejde. Det er også bestyrelsen, der har afgørelseskompetencen vedrørende alle typer af projekter, som støttes under programmet.

Strukturfondsprogrammerne iværksat af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse "Tilskudsordning for cirkulære forretningsmodeller for iværksættere samt små og mellemstore virksomheder" og "Morgendagens Cirkulære Digitale Kompetencer", indgår nu i handlingsplanen lige såvel som programmerne "GCO - Grøn Cirkulær Omstilling" og "Sammen bliver vi grønnere", hvor sidstnævnte netop har fokus på værdikædesamarbejder. I den forbindelse bemærker Erhvervsministeriet, at de nuværende strukturfondsprogrammer, som led i EU's genopretningsplan, forlænges mhp. at understøtte indsatsen for at afbøde konsekvenserne af COVID-19. Midlerne anvendes til at finansiere initiativer, der fremmer små- og mellemstore virksomheders håndtering af COVID-19 og understøtter en grøn, digital og modstandsdygtig genetablering af økonomien, herunder bl.a. etablering af et nationalt virksomhedsprogram for grøn og digital omstilling.

Erhvervsministeriet har i 2021 iværksat et tværministerielt pilotprojekt for virksomheder, der arbejder med biosolutions, herunder enzymer, og øget bæredygtighed i tekstiler, der giver virksomhederne mulighed for at komme i et længerevarende afklarings- og testforløb med myndighederne. Erhvervsministeriet har også nedsat en "Taskforce for bæredygtig omstilling af dansk mode og tekstil og grøn certificering af SMV'er", som vil igangsætte en ansøgningspulje, der

har fokus på at understøtte en grøn genstart af mode- og tekstilbranchen. Bemærkningerne giver ikke derudover anledning til ændringer.

KAPITEL 4

4.1 Reel genanvendelse og kvalitet i genanvendelsen

Dansk Industri, Affalds- og ressourceindustrien og IDA Ingeniørforeningen bakker op om, at genanvendelsen fremover skal opgøres efter den reelt genanvendte mængde affald. Dansk Retursystem bakker op om, at planen definerer høj kvalitet i genanvendelsen som værende en proces, hvor outputtet kan erstatte jomfruelige råstoffer. IDA Ingeniørforeningen fremhæver, at der er behov for et paradigmeskifte i genanvendelsesindsatsen, som erstatter det nuværende fokus på kvantitet med et fokus på kvalitet i genanvendelsen. Dansk Affaldsforening anfører, at det er nødvendigt at drøfte kvalitet i genanvendelsen for alle materialer og efterlyser yderligere initiativer og indsatser hertil. Plastindustrien efterspørger et øget fokus på kvalitet i hele indsamlings-, sorterings- og genanvendelsesprocessen.

Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien fremfører at opgørelse af den reelt genanvendte mængde affald giver anledning til udfordringer i branchen, bl.a. er både affaldsproducenterne og affaldsbehandlingsvirksomhederne i tvivl om, hvad deres forpligtigelser reelt er. Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien anbefaler således, at der laves en vejledning omkring de faktiske forpligtigelser. ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport savner fortsat klarhed omkring, hvad begrebet ”høj reel genanvendelse” dækker over, og hvordan valide og sammenlignelige tal for reel genanvendelse skal opgøres hos danske og udenlandske genanvendelses anlæg. ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport efterlyser også klare og entydige beskrivelser af, hvilke krav kommunerne kan stille til den dokumentation for høj reel genanvendelse. Københavns kommune savner klarhed om, hvordan den reelle genanvendelse beregnes, særligt i forhold til inputmængderne opfordrer til, at kommunerne inddrages i arbejdet med udvikling af system for indberetning af reel genanvendelse. Dansk Retursystem anfører, at det er centralt at få udviklet definitioner af, hvad høj kvalitet indebærer på forskellige produkt- og materialeområder, samt hvordan reel genanvendelse skal forstås og dokumenteres.

ARC påpeger at det ikke står klart, hvordan dokumentationen af 60 % reel genanvendelse af særskilt indsamlet plast fra husholdninger skal foreligge, eller hvordan den reelle genanvendelse skal beregnes og efterspørger retningslinjer fra Miljøstyrelsen om beregningsmetode herunder, hvordan man kan beregne gennemsnitlige tabsrater.

Dansk Affaldsforening bifalder, at kommunerne fortsat har et konkret mål på 50% genanvendelse af husholdningsaffald ekskl. haveaffald og byggeaffald i 2025 og foreslår at for at gøre opgørelse operationelt skal det kommunikerer fra centralt hold, hvilke H-koder og/eller EAK-koder for diverse bygge/anlægsfraktioner, der ikke skal indgå i opgørelsen. Dansk Affaldsforening undrer sig over kravene i den nye affaldsbekendtgørelse om, at både kommuner og virksomheder via deres afsætningsaftaler forpligtiges til at kunne dokumentere genanvendelsen ud i flere led. Myndighederne opfordres til at iværksætte et samarbejde i afsætningskæden for at skabe enighed om rammerne for denne dokumentationsforpligtigelse.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører anbefaler, at man supplerer data for ”reel genanvendelse” med vurderinger af kvaliteten af genanvendelse, så de også afspejler det overordnede mål om at øge genanvendelse af høj kvalitet.

IDA Ingeniørforeningen mener, at det er stadig uklart, hvordan kommunerne årligt skal opgøre genanvendelse.

Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA efterspørger en konkret plan for, at det affald, som indsamles særskilt, bliver genanvendt. Herunder en plan for, hvordan affaldet genanvendes på samme niveau (såkaldt cirkulær eller closed-loop genanvendelse) og ikke blot downcycles.

Miljøministeriet bemærker, at genanvendelse fra 2020 skal opgøres som ”reel genanvendelse” i hele EU. Miljøministeriet erkender, at der på nuværende tidspunkt er en begrænset datainfrastruktur og praksis for dokumentation af reel genanvendelse i hele Europa og påpeger at forventningen er, at alle europæiske affaldsbehandlere og – anlæg vil skulle indstille sig på at kunne skaffe denne efterspurgte dokumentation på genanvendelse. Derfor vil kvaliteten af dokumentation for reel genanvendelse stige i de kommende år. Det skal tilstræbes at nå en andel af reel genanvendelse, der er teknisk mulig uden at være uforholdsmæssigt dyr. Hvornår den reelle genanvendelse kan betegnes som ”høj” antages at være dynamisk og variere efter type af affaldsstrøm, og det må forventes at ændre sig over tid, bl.a. i forbindelse med den teknologiske udvikling. Dokumentationskravet er en udspecificering af, hvordan man kan dokumentere, at man som virksomhed sikrer en høj reel genanvendelse, og det indeholder en vis fleksibilitet, da der ikke stilles konkrete krav til, hvordan dokumentationen skal indhentes. Miljøstyrelsen vil udarbejde en vejledende udtalelse om dokumentation for reel genanvendelse.

En række af bemærkningerne vedrører behovet for at få store mængder affald indsamlet og håndteret på en måde, så det giver det genanvendte materiale en høj kvalitet, samt at der kan gå nogen tid før dette understøttes af økonomien omkring genanvendelse af tidligere affald. Miljøministeriet er enig i, at disse forhold er vigtige at være opmærksom på. Der er en lang række initiativer beskrevet i kapitel 4 som kan understøtte dette bl.a. strømlining af indsamling af husholdningslignende affald, styrket affaldstilsyn, udvidet producentansvar, tilbagetagingsordninger m.m. - ligesom der er en række initiativer i kapitel 3 fx ecodesign og miljømærker, der kan understøtte dette. I forhold til tekstiler og mad- og drikkevarekartoner (kompositaffald) er disse to fraktioner behandlet i handlingsplanens afsnit 4.5 og 4.6. Mens muligheder for tilskud til teknologiudvikling inden for genanvendelsesteknologier og lignende er omtalt i kapitel 1.

Bemærkninger har givet anledning til en ændring i afsnit 4.1.1, hvor det er præciseret, at det er vigtigt, at der tilstræbes høj kvalitet i genanvendelsen.

Københavns Kommune bemærker, at det ikke altid er billigere at anvende genanvendte materialer som input i ny produktion. Klargøring i form af sortering, rengøring, pakning m.v. af de indsamlede affaldsressourcer kan betyde, at disse ikke er konkurrencedygtige med jomfruelige materialer.

Finn Langgaard anfører, at ved værdiansættelse af materialer sendt til genanvendelse skal disse måles både monetært og økologisk samt ift. hvornår der opnås positiv cirkulær økonomi, samt at lige nu foreligger der ikke for de besluttede fraktioner en reel kalkulation for hverken den monetære eller den økologiske økonomi – og der er for ingen af fraktionerne foretaget en reel vurdering af, om det har en positiv effekt på klima og/ eller økonomi at gennemføre en indsamling.

Miljøministeriet er opmærksom på, at de økonomiske forhold omkring genanvendelse er forskellige for forskellige materialer og produkter. Der kan - afhængigt af affaldsfraktionen – både være erhvervsøkonomiske gevinster og omkostninger ved øget genanvendelse. De erhvervsøkonomiske gevinster forventes at stige i takt med teknologiudviklingen og et større europæisk marked for affald/sekundære råvarer. Det bemærkes desuden, jf. afsnit 2.6, at der er store miljø- og

klimagevinster ved at genanvende affald, men at gevinsterne hovedsageligt ligger uden for Danmarks grænser. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Affaldsforening påpeger, at virksomhederne har fået et pejlemærke på 55 pct. genanvendelse, hvilket Dansk Affaldsforening opfatter som at være inkl. haveaffald. Dansk Affaldsforening ønsker, at virksomhederne havde fået udstukket en højere målsætning end husholdninger, set ud fra at virksomheder ofte har fx større og mere ensartede mængder af de enkelte genanvendelige fraktioner som fx pap, plastfolie eller madaffald.

Miljøministeriet bemærker hertil, at for at nå EU's genanvendelsesmål for husholdningslignende affald er det lagt til grund, at husholdninger og erhverv løfter hver deres del af målsætningen. Genanvendelsesmålet hæves til 60 pct. i 2030 og 65 pct. i 2035. Samlet set vurderes det at være ambitiøse mål, fordi genanvendelsen af husholdningslignende affald fremover skal opgøres som reel genanvendelse og ikke indsamlede mængder. Det bemærkes desuden, at Ressourceplan for affaldshåndtering fra 2014 ikke indeholder målsætninger for erhvervsaffaldet. Derimod angiver Ressourceplan for affaldshåndtering en "forventet effekt" i servicesektoren af iværksatte initiativer – vel at mærke opgjort som "indsamlet til genanvendelse" – på 60 pct. for organisk affald i 2018 og 70 pct. for de tørre genanvendelige fraktioner i 2018. Ifølge Miljøstyrelsens Affaldsstatistik var den samlede andel af affald indsamlet til genanvendelse i servicesektoren på 60 pct. i 2018. Miljøministeriet anerkender, at det kan være nemmere for virksomhederne at opnå en høj genanvendelse af husholdningslignende affald, da virksomhederne ofte har større og mere ensartede affaldsmængder end husholdningerne. Omvendt er mængden af haveaffald størst for husholdninger, hvilket gør det nemmere for husholdningerne at opnå en høj genanvendelse. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.2 Efterspørgsel på genanvendte materialer

Dansk Erhverv foreslår, at et middel til at opnå mere genanvendelse kan være, at indsatsen rettes mod de hjemlige erhvervssektorer, som potentielt kan bruge affaldsressourcer som fx tekstiler og plast, samt genanvendelsesindustrien, som skaber kvaliteten, og hermed bidrager til at stimulere og sikre efterspørgslen. Dansk Erhverv anfører at forandringer i efterspørgslen af ressourcer skal være udgangspunktet for løbende justeringer af indsamlingssystemer.

Kommunernes Landsforening anfører, at det er afgørende, at der er en overordnet og fælles køreplan for, hvordan indsamlede fraktioner afsættes. Kommunernes Landsforening efterspørger en beskrivelse af, hvordan ansvaret for håndteringen af det affald, kommunerne indsamler skal sikres varetaget i det videre forløb. Kommunernes Landsforening anfører, at det er afgørende, at kommunerne fortsat bringer det centrale arbejde med administration, myndighed og planlægning af affaldsindsamling og bortskaffelse i spil i den cirkulære økonomi. Kommunernes Landsforening mener, at forpligtende partnerskaber i værdikæderne er den bedste vej til at optimere affaldsbehandlingen. Kommunernes Landsforening finder, at kommuner og fælleskommunale affaldsselskaber her har en central rolle i at løfte udtjente materialestrømme tilbage i kredsløbet i den del af affaldsstrømmen, som kommunerne har ansvaret for.

Region Midtjylland anfører, at kommunerne skal sikre infrastruktur og forestå transport til en modtager, mens en stor del af affaldet ikke har en modtager enten på grund af kvaliteten af det indsamlede eller fordi teknologi og værdikæder ikke er opbyggede. Region Midtjylland fremfører, at der allerede i produktionsleddet skal tages stilling til, hvordan produktet efter endt brug kan indgå i nye materialer.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører opfordrer til, at man gentænker import/eksport af affald og sekundære ressourcer.

ARC bemærker at skærpede krav til anlæg, der sorterer og oparbejder plast, vil fremme innovation hen mod en højere andel og kvalitet i genanvendelse af plast. Det forudsætter dog, at der er et marked, der efterspørger den recirkulerede plast. ARC foreslår på den baggrund, at der i egnede produkter stilles krav om et vist indhold af genanvendt plast.

ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport påpeger, at det er en udfordring at håndtere og finde afsætning og genanvendelsesmuligheder for plast. ITD mener, at det også vil blive et problem at afsætte drikkekartoner. ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport foreslår, at der tages hensyn til denne særskilte problemstilling allerede i produktionen af en vare med dertilhørende emballage. ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport spørger til om kommunalbestyrelsen får mulighed for at udstede dispensationer, så ikke-afsættelige genanvendelige fraktioner i stedet kan forbrændes.

Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA håber, at en ensartet affaldssortering kan skabe incitament til bedre og lokale behandlingsanlæg, men mener, der på forhånd bør være en sikkerhed for, at der er aftagere til fraktionerne, så den øgede sortering ikke gøres forgæves.

Miljøministeriet er enig i vigtigheden af, at det indsamlede genanvendelige affald kan afsættes til anlæg, der kan behandle det og oparbejde affaldet til nye anvendelige stoffer og materialer, herunder behov for at fremme efterspørgslen efter genanvendte ressourcer i industrien. En ny organisering af affaldssektoren (afsnit 4.4) omfatter initiativer, der skal gøre det mere attraktivt at investere i genanvendelsesplaner. I forhold til at styrke efterspørgsel efter genanvendte råvarer og understøtte cirkulære principper er dette bl.a. beskrevet i planens afsnit 3.1 (Cirkulært design), afsnit 3.3 (Ressourceeffektive virksomheder, bl.a. i afsnit 3.3.3 om tilbagetagningsordninger), afsnit 4.6 (Udvidet producentansvar for emballager) samt afsnit 4.11 (Et effektivt marked i EU for affald og sekundære råvarer). Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.3 Kombineret indsamling

Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien efterspørger at resultater af den dialog, der har været med Plastindustrien og Dansk Industri vedr. indsamling af plast og af drikkevarekartoner fremgår af handlingsplanen.

Plastindustrien stiller sig kritisk overfor, at det er blevet vedtaget, at indsamlingen af plast kan kombineres med mad- og drikkekartoner, og at kombinationen plast/metal/mad- og drikkekartoner er godkendt. Plasten kan således indsamles i hele 4 kombinationer, hvilket der ikke er meget ensretning over. Plastindustrien ønsker en evaluering af kvaliteten i slutproduktet i den kombinerede indsamling af plast og mad- og drikkekartoner – evt. blandet med metal. Resultaterne herfra kan med fordel anvendes i regi af tilrettelæggelsen af det udvidede producentansvar for emballage. Plastindustrien opfordrer til, at hele værdikæden involveres i dette vigtige kortlægnings- og evalueringsarbejde, så de genanvendelsesvirksomheder og emballageproducenter, som reelt set skal bruge råvarerne, også bliver hørt.

Landbrug & Fødevarer savner en omtale af kravene om udsortering til genanvendelse af mad- og drikkevarekartoner i afsnit 4.1.2.

Miljøministeriet har justeret i planens afsnit 4.1.2, så baggrund for kombineret indsamling af mad- og drikkevarekartoner er beskrevet. Desuden er tilføjet et initiativ i afsnit 4.1.3 om evaluering af erfaringerne med kombineret indsamlingen af plast/mad- og drikkekartoner og kombinationen plast/metal/mad- og drikkekartoner.

Ardagh Glass Holmegaard fremfører, at erfaringer fra England med glas indsamlet sammen med

andre fraktioner angiver, at der kan tabes 25% af glasmængden. Ardagh Glass Holmegaard er uenig i, at kombineret indsamling af metalaffald og glasaffald er en acceptabel mulighed, da denne form for indsamlingsordning vil skade glasset som følge af forsorteringsprocessen og flere omlæsninger, som nedknuser glasset, så det ikke længere kan genanvendes som råvare. Ardagh Glass Holmegaard beder om, at § 38 i affaldsbekendtgørelsen fjernes. Ardagh Glass Holmegaard mener ikke det er logisk, at Affaldsbekendtgørelsen giver mulighed for kombineret indsamling, og at nærindsamling af glas i kuber er begrænset til særlige områder. Ardagh Glass Holmegaard anbefaler, at Affaldsbekendtgørelsen ændres og at Handlingsplan for cirkulær økonomi korrigeres.

Miljøministeriet bemærker, at Miljøstyrelsen har vurderet, at kombineret indsamling af metal og glas kan ske med tilsvarende mængder og kvalitet som ved særskilt indsamling. Miljøministeriet gør opmærksom på, at indsamling af glas i kuber ikke er begrænset til særlige områder. Miljøministeriet er enig i, at indsamling af glas i kuber giver en høj kvalitet af det indsamlede glas forventeligt til en lavere indsamlingspris end ved husstandsindsamling. Det er baggrunden for, at husstandsnær indsamling af glas fra husholdninger via et tæt net af kuber i Miljøstyrelsens vejledning om indsamling af husholdningsaffald er sidestillet med en husstandsindsamling på matriklen. Der er givet fleksibilitet til den enkelte kommune til at vælge mellem disse indsamlingsformer. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.4 Andet til afsnit 4.1

Aalborg Universitet påpeger, at Easetech tilskrives i initiativ 39 en særstatus som LCA-værktøj frem for andre alternative LCA-værktøjer, når det kommer til at evaluere den danske CØ-indsats. Det undrer AAU eftersom Easetech ifl. AAU er mindre anvendt og er licenspligtigt, mens der findes andre mere anvendte internationale værktøjer. AAU foreslår derfor at supplere Easetech-tilgangen med udvikling og anvendelse af andre værktøjer.

Miljøministeriet bemærker, at anvendelse af Easetech til modelarbejdet koblet med GrønREFORM ikke er udtryk for, at Easetech skal have en særstatus i andre sammenhænge, hvor der udføres LCA-vurderinger af affaldshåndtering fx af produkter og emballage. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.5 Tidsfrister for implementering

Kommunernes Landsforening fremhæver at det er en særlig stor udfordring, som kommunerne har med de meget korte frister, der følger af klimaplanen for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi. Når der skal sorteres i 10 fraktioner, betyder det, at beboere i hver enkelt husstand skal ændre adfærd og bidrage. Den adfærdsændring hviler på en tillid til, at den enkeltes indsats også nytter. Og den tillid skal det samlede affaldssystem kunne leve op til – også fra dag ét – og det kan alle kommuner ikke sikre med de frister, der er sat i affaldsbekendtgørelsen.

Dansk Affaldsforening henviser til deres henvendelse til Miljøministeren omkring tidsfristen for implementering. Dansk Affaldsforening undrer sig over, hvorfor virksomhederne først skal følge kravene om nationale sorteringskriterier og piktogrammer inden udgangen af 2022. Horsens Kommune er bekymrede for den anviste tidsplan og de økonomiske omkostninger forbundet hermed. BL Danmarks Almene Boliger bemærker, at flere af BL's medlemmer udtrykker sin bekymring for det tidsmæssige perspektiv, da der skal sorteres i 9 fraktioner fra den 1. juli 2021 og i alt 10 fraktioner fra 1. januar 2022.

ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport finder det hensigtsmæssigt at indføre krav om særskilt indsamling i to tempi; først hos husholdninger (01.07.2021), og derefter hos erhvervet. ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport forventer, at de praktiske erfaringer fra særskilt indsamling af husholdningsaffald og løsninger på eventuelle udfordringer kommer de private

indsamlingsvirksomheder og affaldstransportører til gode. På trods af den tidsmæssige forskydning frygter ITD store udfordringer blandt indsamlingsvirksomheder og transportører, som skal være klar til særskilt indsamling af hele 10 affaldsfraktioner senest den 31.12.2022.

Miljøministeriet bemærker, at aftalekredsen bag Klimaplan for grøn affaldssektor og cirkulær økonomi er enige om at holde fast i fristen, men at der skal tages hensyn til kommunernes individuelle udfordringer gennem muligheden for dispensation. Det kan oplyses, at 74 kommuner har benyttet muligheden for at søge om dispensation fra fristen for etablering af henteordninger. Alle 74 kommuner har fået bevilget dispensation – senest til 31. december 2022. Virksomhederne har fået en frist frem til udgangen af 2022 til at følge sorteringskriterierne for husholdningslignende affald m.m., bl.a. i lyset af de udfordringer mange virksomheder har haft i 2020 og 2021 pga. corona-krisen. Bemærkningerne har givet anledning til, at planen er udbygget med oplysning om kommunernes dispensationsmulighed.

4.6 Kommunernes fleksibilitet i forhold til indsamlingsordninger

BL Danmarks Almene Boliger vurderer, at princippet om metodefrihed kan efterlade et for stort spillerum lokalt. Dette angår både fastsættelsen af affaldsgebyrer, men også lokale løsninger til affaldshåndteringer, der har forskellige ambitionsniveauer i forhold til ressourceeffektivitet. BL Danmarks Almene Boliger mener, at der i handlingsplanen kunne opfordres til langt flere minigenbrugsstationer med de mest almindelige affaldstyper. BL Danmarks Almene Boliger anfører, at der i handlingsplanen er tilstrækkeligt fokus på ressourceeffektivitet i forhold til henteordninger til husholdningsaffald. Danmarks Almene Boliger mener, at en henteordning, der er administrativt og praktisk mindre byrdefuld for en kommune at administrere, bør resultere i et lavere affaldsgebyr.

Bo-Vita anfører, at det er vigtigt at løsninger også tager højde for praktiske udfordringer fx ved at bo i lejlighed frem for hus.

Sammenslutningen af Danske Småøer finder, at det er urimeligt, at kommunerne får mulighed for at etablere indsamling af husholdningsaffald som bringeordninger for det genanvendelige affald på små øer med færre end 200 indbyggere. Øboere er også optaget af og vil gerne medvirke til et bedre miljø, en grønnere verden og en udvikling af den cirkulære økonomi.

Miljøministeriet bemærker, at det med Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi er besluttet, at sortering og indsamling af husholdningsaffald skal strømlines ved at 10 typer af husholdningsaffald (mad-, papir-, pap-, metal-, glas-, plastik-, tekstil- og farligt affald samt mad- og drikkekartoner og restaffald) skal indsamles ved husstandene samt, at der skal anvendes fælles nationale sorteringskriterier for husholdningsaffald for at skabe grundlag for øget genanvendelse med højere kvalitet. Som udgangspunkt skal de forskellige affaldstyper indsamles særskilt, men der gælder en række undtagelser, der tillader kombineret indsamling af visse fraktioner fx papir/pap, jf. CØ-planens afsnit 4.1.2. Kommunerne kan tilpasse og optimere løsningerne i forhold til de konkrete lokale forhold ved både etageejendomme, en-familie-boliger og sommerhuse. Det vil fx fortsat være muligt at gøre brug af kuber og sorteringsøer, hvor lokale forhold ikke tillader indsamling ved matriklen. I forhold til ikke-brofaste øer med under 200 indbyggere er det Miljøministeriets vurdering, at nogle af disse ikke-brofaste øer har særlige logistiske og geografiske forhold. Derfor indeholder den nye affaldsbekendtgørelse en øget fleksibilitet for den enkelte kommune til at kunne indrette indsamlingsordninger for husholdningsaffald på ikke-brofaste øer med færre end 200 indbyggere. På den måde er der mulighed for at tage hensyn til de helt konkrete forhold på og omkring disse øer. Grænsen på 200 indbyggere er fastsat på baggrund af en faglig vurdering i Miljøstyrelsen. Miljøministeriet er enig i vigtigheden af en god dialog med borgerne. Miljøstyrelsen har primo maj 2021 sendt et brev til kommuner, der har ikke-brofaste øer med under 200

indbyggere, og gjort opmærksom på vigtigheden af en god dialog med småøerne, når affaldsordningerne tilrettelægges. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.7 Borgernes mulighed for at sortere

HORESTA mener, at affaldssortering skal fokuseres på at gøre det nemt for befolkningen og virksomheder at sortere affaldet. HORESTA mener fx ikke det er hensigtsmæssigt at plastik, metal og meget andet skal skylles eller vaskes inden det sorteres.

Miljøministeriet bemærker, at Miljøstyrelsen har udarbejdet en vejledning om sorteringskriterier for husholdningsaffald. Denne vejledning indeholder også anbefalinger om renhed af affald før sortering. Som udgangspunkt skal affald ikke skylles eller vaskes, men emballage skal tømmes og evt. skrubes. Strømliningen af sorteringskriterier skal gøre det lettere for borgere og virksomheder at sortere på tværs af kommunale skel. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

BL Danmarks Almene Boliger er bekymrede for, om sorteringskravet utilsigtet kan ramme boligafdelinger med mange ældre og svage, som i sin dagligdag har udfordringer med bevægelighed, fysisk helbred og lignende. BL Danmarks Almene Boliger ønsker oplyst, om denne problemstilling har været til overvejelse og hvorvidt, det har været overvejet at finde løsninger, der støtter disse husstande og hjælper dem i mål.

Miljøministeriet anerkender, at der kan være borgere, der kan have udfordringer med at sortere affald pga. fx nedsat bevægelighed, nedsat syn og lignende. Det er Miljøministeriets opfattelse, at det skal løses lokalt i kommunerne. Kommunerne kan tilpasse og optimere løsningerne i forhold til de konkrete lokale forhold ved både etageejendomme, en-familie-boliger og sommerhuse. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.8 Sanktioner ved fejlsortering

BL Danmarks Almene Boliger anbefaler, at der redegøres nærmere for, hvordan en fejlsortering skal defineres, om det er strafbart ved bøde, og om der er tålegrænser for mængden af fejlsorteret affald.

Miljøministeriet kan oplyse, at borgere ikke kan straffes for at sortere forkert efter affaldsbekendtgørelsen. Kommunen har dog forskellige muligheder fx hvis folk ofte/altid overfylder en spand eller overvejende ikke følger sorteringskriterierne. Kommunerne kan i sådanne tilfælde kræve ekstra gebyr for at tømme oftere mv. Gebyr for ekstra tømning eller lignende skal fremgå af hver enkelt kommunes regulativ. Miljøministeriet kan desuden oplyse, at der ikke er planer om at lave nationale tålegrænser for mængden af fejlsorteret affald. Det er hensigten at den type udfordringer så vidt muligt skal løses ved vejledning og dialog fra kommunens side. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.9 Specifikke affaldstyper

Elretur påpeger, at obligatoriske henteordninger for batterier og småt elektronik ikke indgår i den vedtagne udgave af affaldsbekendtgørelsen, hvilket ikke er konsekvensrettet i tabel 4.2.1 samt i brødteksten.

Miljøministeriet har justeret handlingsplanen, så det fremgår i afsnit 4.2, at kravet om henteordning for farligt affald ikke omfatter batteriaffald og småt elektronikaffald. Samtidig er det præciseret, at det ifølge Miljøstyrelsens vejledning om indsamling af husholdningsaffald anbefales, at der indføres henteordninger for batteriaffald og småt elektronikaffald, fx således at, det indsamles sammen med farligt affald. Der er ikke ændret i tabel 4.2.1, fordi det er eksempler, og kommunerne kan vælge at medtage batterier og småt elektronik i indsamlingsordninger for farligt affald, hvis de vurderer, at

det er hensigtsmæssigt.

Jens Peter Mortensen nævner, at det ikke fremgår tydeligt, at plasttypen EPS (flamingo) ikke ønskes i spanden til plastaffald af de fleste kommuner.

Miljøministeriet kan oplyse, at sortering af EPS (flamingo) er omfattet af MST vejledning om sortering af husholdningsaffald. Her er anbefalingen, at EPS afleveres på genbrugspladsen eller sorteres som restaffald, netop for at undgå at det ødelægger kvaliteten af andre indsamlede plasttyper. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.10 Borgerinddragelse og kommunikation

IDA Ingeniørforening foreslår et initiativ ift. at kunne illustrere over for borgeren, hvad der sker med det sorterede affald. Foreningen af Rådgivende Ingeniører støtter, at der igangsættes en national informationsindsats for at udbrede de nationale sorterings-vejledninger. Foreningen af Rådgivende Ingeniører foreslår, at der løbende følges op med information for at fastholde borgernes fokus på og evne til at sortere korrekt.

Hvidovre Kommune bemærker, at det er vigtigt med kampagner og information til borgerne og virksomheder både internationalt og lokalt om de 10 konkrete fraktioner, for at de nye indsamlinger kan blive en succes. Hvidovre Kommune mener, at staten bør gå foran med kampagner.

Kommunernes Landsforening opfordrer til et ligeværdigt og forpligtende samarbejde om planens implementering og fælles kommunikation og formidling af de nye ordninger til borgere og virksomheder.

Dansk Affaldsforening savner konkrete tiltag rettet mod borgerne i handlingsplanen og ser et stort potentiale i at arbejde videre i værdikæden mellem producenter, herunder ikke mindst emballageproducenter, kommuner og affaldsindustrien om både piktogrammer og sorteringskriterier, men også om kommunikation. Dansk Affaldsforening efterspørger bl.a. udvikling af nationale værktøjer, der kan bruges lokalt, når miljø- og klimaeffekter af ordninger og tiltag skal vurderes. En national tilgang understøtter ens kommunikation til borgerne om effekterne af deres indsats for mindre affaldsproduktion, mere genbrug og mere genanvendelse. Dansk Affaldsforening ser gerne i højere grad, at Miljøministeriet og Miljøstyrelsen faciliterer fælles kommunikationsressourcer, som kommuner (og boligselskaber) kan benytte, når der etableres nye affaldsordninger eller ændres i eksisterende. Danske Affaldsforening foreslår desuden at undersøge, hvordan bl.a. kommuner og affaldsselskaber bedre kan understøtte borgernes sortering i hjemmet, evt. i form af bedre muligheder for at stille indendørs affaldssorteringsudstyr til rådighed for borgerne.

Miljøministeriet er enig i at borgerne er meget vigtige i forhold til at få sorteret store mængder husholdningsaffald efter de nationale sorteringskriterier. Der indgår som en del af initiativet om *Strømlining af sorteringskriterier og piktogrammer for husholdningsaffald*, at der igangsættes en national informationsindsats inspireret af bl.a. nudging. Indsatsen skal udbrede de nationale sorteringsvejledninger på en brugervenlig måde som understøtter, at affaldssortering bliver en vane både derhjemme, på arbejde og på farten. Strømliningen skal bidrage til at gøre affaldssorteringen nemmere for borgerne. Ved tilrettelæggelse af informationsindsatsen vil eksterne interessenter med erfaringer med kommunikation og inddragelse af borgerne, bl.a. kommuner, Kommunernes Landsforening og Dansk Affaldsforening m.fl. blive inddraget. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.11 Piktogrammer

HORESTA foreslår sorteringspiktogrammer udbydes gratis og oversættes til engelsk af hensyn til udenlandske erhvervsdrivende, ansatte i vores branche og turister.

Biogas Danmark finder det helt afgørende, at også piktogrammerne bidrager til at illustrere, at det er både vegetabiliske og animalske strømme, der skal sorteres til madaffald.

Miljøministeriet har noteret sig høringssvarene og bemærker at der på nuværende tidspunkt ikke er planer om at ændre i layout af de ni piktogrammer, der indgår i affaldsbekendtgørelsens bilag 6. Sorteringspiktogrammerne findes allerede på engelsk og tysk på Dansk Affaldsforenings hjemmeside. Det er gratis at downloade piktogrammerne. Tryk skal finansieres af brugeren selv. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Affaldsforening nævner, at regeringen vil iværksætte en dialog med erhvervslivet og andre aktører til et partnerskab om udbredelse af affaldspiktogrammerne til produkter og emballager. Denne dialog har Dansk Affaldsforening haft i flere år, og foreslår, at det fortsatte udviklingsarbejde for både piktogrammer og sorteringskriterier varetages i en selvstændig enhed, hvor alle aktører er repræsenteret. Dansk Affaldsforening forventer at blive inviteret til at indgå i den dialog, som skal iværksættes med erhvervslivet og de andre aktører. Kolding Kommune finder det skuffende, at der kun lægges op til en dialog omkring anvendelsen af affaldspiktogrammer på produkter og emballage, og ikke yderligere krav i forhold til udbredelsen af affaldspiktogrammerne, da det vurderes at kunne bidrage til flytningen af mængder fra forbrænding og over i genanvendelsen.

Bryggerforeningen mener, at det bør fremgå, at pantmærket er det relevante miljømærke for emballage, der indsamles via pantsystemet, og derfor skal pantemballage ikke påsættes supplerende "affaldspiktogrammer".

Miljøministeriet kan oplyse, at af hensyn til den frie bevægelighed for varer i EU's indre marked er det ikke muligt at lave nationale krav til mærkning af produkter og emballage om indhold af plastik, eller hvordan produktet skal sorteres, når det bliver til affald. Initiativet om en dialog med erhvervslivet og andre aktører om udbredelse af affaldspiktogrammerne til produkter og emballager er udelukkende tænkt som et frivilligt element for erhvervslivet. Initiativet vil ske i tæt samarbejde med interessenter, herunder med inddragelse af erfaringer fra tidligere indsatser, herunder i Dansk Affaldsforening. Det bemærkes desuden, at det ikke er hensigten, at en evt. frivillig anvendelse af affaldssorteringspiktogrammer skal give anledning til yderligere sorteringspiktogrammer på emballage, der indsamles via pantsystemet. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Bryggerforeningen hæfter sig ved ønsket om dialog med erhvervslivet om affaldspiktogrammer på produkter og emballager (afsnit 4.2.) og fremhæver, at der ikke bør stilles krav til pantemballage om at påsætte supplerende affaldspiktogrammer på emballagen.

Miljøministeriet bemærker, at initiativet om dialog med erhvervslivet om affaldspiktogrammer vil være baseret på frivillighed. Det er ministeriets vurdering, at det ikke vil være i overensstemmelse med emballagedirektivet og reglerne om varernes frie bevægelighed at indføre mærkningskrav til virksomheder, der markedsfører emballerede produkter i Danmark. Bemærkningerne ikke anledning til ændringer.

4.12 Teknologiske løsninger til sortering

BL Danmarks Almene Boliger savner øget tilskyndelse til innovative løsninger i affaldsplanen, hvor automatisering og digitalisering kan spille en aktiv rolle af sortering og afhentning af affald. Der findes sorteringsløsninger i udlandet, hvor sorteringen i høj grad klares af robotter. Det er således værd at overveje, hvor forskellige dele af sorteringsopgaven er placeret.

ProCES Fyn foreslår, at den nationale affaldsplan skal indeholde initiativer, der understøtter anvendelse af en teknologisk løsning til udsortering og oparbejdning af visse affaldsfraktioner og opfordrer til, at der i den nationale lovgivning og planlægning, herunder i affaldsplanen, gives mulighed for at etablere en teknologisk løsning som alternativ til særskilt indsamling. ProCES Fyn påpeger, at Affaldsbekendtgørelsens §44 bør afspejles i handlingsplanen og fremlægger en formulering af nyt initiativ til afsnit 4.2

Miljøministeriet bemærker, at Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi giver mulighed for at etablere teknologiske løsninger, hvis der kan sikres sammenlignelig kvalitet i genanvendelsen og samme lave grad af spild, som særskilt indsamling medfører. På nuværende tidspunkt vurderer Miljøstyrelsen, at der ikke er fagligt grundlag for at indsamle genanvendelige fraktioner sammen med restaffald. Miljøstyrelsen følger løbende udviklingen på området, så det sikres, at vores affaldssortering på samme tid sker omkostningseffektivt og med en høj kvalitet i genanvendelsen. Der er i affaldsbekendtgørelsen indsat en bestemmelse (§ 44), der konkret siger, at kommunalbestyrelsen kan anmode Miljøstyrelsen om en ny undtagelsesmulighed fra særskilt indsamling. Miljøstyrelsen vurderer herefter, om det er muligt at give en undtagelse fra særskilt indsamling ud fra affaldsdirektivets undtagelsesbetingelser, og forelægger vurderingen for miljøministeren, der på den baggrund træffer den endelige beslutning. Der henvises i øvrigt til Miljøstyrelsens vejledende udtalelse om Affaldsbekendtgørelsens §44. Miljøministeriet bemærker ang. kombineret indsamling af metal, glas og plast, at denne indsamlingsform udfases, da undersøgelser har vist at kvaliteten og mængden af især genanvendt glas er forringet, fordi der sker et tab af glas ved sortering af kombineret indsamlet glas og plast. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Horsens Kommune foreslår at man bør kigge på andre initiativer, såsom central sortering af restaffald for at få de sidste mængder af genanvendelige produkter ud inden forbrænding.

Københavns Kommune anbefaler, at kildesortering af affald hos husholdninger og virksomheder suppleres med en eftersortering af det forbrændingsegnede affald. Københavns Kommune efterlyser initiativer, der kan reducere mængderne til forbrænding, fx kildesortering af bleer/hygiejneaffald. Københavns Kommune ser eftersortering af alt restaffald som en fremtidssikret løsning frem mod et Danmark uden affald(sforbrænding).

ARC mener ikke, at handlingsplanen adresserer mulighederne for sortering på restaffald, hvilket efterlyses. ARC vurderer, at eftersortering især er relevant i områder med fælles affaldsløsninger og høj beboerudskiftning, hvor det er særligt vanskeligt at nå høje mål ved særskilt indsamling alene.

Dansk Affaldsforening anfører, at det er vigtigt at handlingsplanen, der kigger mindst 6 år frem, fokuserer på den teknologiske udvikling, og efterlyser, at handlingsplanen forholder sig til eftersortering af restaffald.

Miljøministeriet er enig i, at der kan være gode perspektiver i at udsortere genanvendeligt affald fra restaffald som et supplement til særskilt og kombineret indsamling hos borgerne og virksomhederne. Der er ikke aktuelt planer om at stille krav om denne behandlingsform for restaffaldet. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Jens Peter Mortensen foreslår, at affaldshåndteringen ændres fra materialesortering til en produktsortering, samt forslag om øget indsamling i det offentlige rum. Jens Peter Mortensen foreslår også, at fødevareremballager kun af plasttypen PET indsamles særskilt fx i gadestandere.

Miljøministeriet bemærker, at EU's affaldsdirektiv stiller krav om særskilt indsamling af husholdningslignende affald. I Danmark har indsamling af genanvendeligt affald traditionelt taget

sit udgangspunkt i materialer. Den tilgang fortsættes med planen, bl.a. for at fastholde de principper som borgerne i de fleste kommunerne kender med at sortere efter materiale. Indsamling af affald efter produktgruppe kan ske i det omfang, virksomheder er interesserede i at etablere tilbagetagingsordninger. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.13 Indsamling i det offentlige rum

ARC mener, at indførelse af producentansvaret for engangsemballage m.v. giver anledning til at overveje indsamlingen i det offentlige rum og finansieringen heraf. Københavns Kommune anbefaler, at kommunerne, som udførende affaldsindsamler, bør involveres i afklaring af finansiering af sortering af gadeskrald via producentansvaret.

Dansk Affaldsforening har med interesse noteret, at der vil blive igangsat en analyse om gebyrfinansiering af affaldshåndtering i det offentlige rum. Dansk Affaldsforening vil meget gerne bidrage til analysen.

Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA så gerne at affaldssortering blev yderligere udbygget i det offentlige rum, så flere affaldsfraktioner, der typisk fylder i restaffaldsskraldespanen, ligeledes kan sorteres i det offentlige rum. Det kunne bl.a. være pap-, papir-, glas-, metal-, foruden plast- og restaffald.

Miljøministeriet kan oplyse, at arbejdet med at implementere det udvidede producentansvar på emballager og på visse engangsplastprodukter, som også indebærer et oprydningsansvar, er i gang. I den nationale implementering af producentansvar inddrages interessenterne gennem bl.a. Samarbejdsforum for producentansvar og de følgegrupper, der er nedsat for hhv. implementering af engangsplastikdirektivet og producentansvar for emballage. Det inkluderer også implementeringen af plastsortering i det offentlige rum. I Samarbejdsforum for producentansvar er kommunerne repræsenteret ved Kommunernes Landsforening og Dansk Affaldsforening og erhvervslivet er repræsenteret ved Dansk Industri, Dansk Erhverv og Landbrug & Fødevarer. Miljøministeriet forventer at have en tæt dialog med interessenterne i implementeringen.

I forbindelse med udmøntningen af det udvidede producentansvar for emballage og visse engangsplastprodukter kan tømning af affaldsspande i det offentlige rum og udgifter til renhold af henkastede produkter finansieres delvist af de to producentansvar. Det skal overvejes nøje, hvordan dette kan implementeres, så der sikres ensartethed på tværs af ordningerne. Dette er en del af den dialog, som Miljøministeriet har med ovennævnte Samarbejdsforum.

Muligheden for gebyrfinansiering af affaldshåndtering i det offentlige rum analyseres af Energistyrelsen. Analysen er stadig pågående, og interessenter vil blive inddraget i det omfang det findes relevant. Energistyrelsen har noteret sig Dansk Affaldsforenings interesse i at blive inddraget i arbejdet.

Analysen af, hvorvidt affaldshåndtering i det offentlige rum kan gebyrfinansieres vil ligeledes afdække, hvorvidt kommunerne har muligheder for lokalt, via affaldsgebyret, at skabe rammer for mere sortering i det offentlige rum. Der er allerede i dag mulighed for, at kommunerne lokalt kan vælge at skattefinansiere yderligere sortering i det offentlige rum.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.14 Affaldsgebyr og omkostninger til indsamling af affald

Dansk Affaldsforening påpeger, at husstandsnær indsamling af 10 fraktioner kommer til at koste langt mere end forudsat i den politiske aftale. Det er blot en af de udfordringer, der tilknyttet initiativet om

en analyse af omkostningsreduktioner. Hovedudfordringen er, at det er lokalpolitisk bestemt, hvilket serviceniveau borgerne tilbydes, og det er det frie marked, der fastlægger hovedparten af de kommunale udgifter til især henteordninger og behandling af affaldet. Dansk Affaldsforening påpeger desuden med den nye ændringer for sektoren, er det ikke hensigtsmæssigt at basere en analyse på tidligere data samt at den aktuelle udvikling, hvor nye ordninger hastes igennem samtidig med markante ændringer i organiseringen, giver udfordringer for det gode samspil mellem borger og kommunen.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at analysen af kommunal affaldshåndtering omkostningsreduktioner er påbegyndt i 2020, og at en række organisationer har været involveret i arbejdet, herunder Dansk Affaldsforening. Analysen er offentliggjort i juni. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.15 Andre bemærkninger til afsnit 4.2

ARC foreslår, at der indføres målsætninger for en mindre CO₂-udledning ved affaldsindsamlingen, og at der i handlingsplanen tilføjes aktiviteter, som understøtter målsætningerne og i øvrigt er hensigtsmæssige ift. miljø og forsyningssikkerhed.

ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport påpeger, at indsamlingsvirksomhederne og transportørerne råder i dag over ét-kammers komprimatorbiler, som ikke kan anvendes til kombineret indsamling, og må derfor kasseres og erstattes af 2-kammer minicontainere. ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport opfordrer derfor til, at der afsættes de nødvendige midler i form af en støtteordning for at imødekomme den tidlige udskiftning af ét-kammer komprimatorbiler.

Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien foreslår, at der arbejdes for ensartede udbudskriterier ved udbud af det genanvendelige husholdningsaffald på tværs af kommunerne.

Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien opfordrer til, at der parallelt med implementeringen af de nye rammer i lovgivningen iværksættes en vejledningsindsats over for kommunerne i forhold til hvilke nye regler, der kommer de næste år, så vi undgår fejlinvesteringer. Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien mener, at der er behov for en løbende vejledningsindsats i forhold til udviklingen i affaldsbehandlingsteknologi.

Miljøministeriet har noteret sig svarene. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.16 Meldeordningen

Dansk Affaldsforening efterspørger en nærmere beskrivelse af ”omkostningseffektiv meldeordning for virksomhedernes affaldsordning”, og fremhæver at meldeordningen ikke bør blive en administrativ byrde for virksomhederne. Dansk Affaldsforening og Københavns Kommune spørger ind til om meldeordningen kommer til at erstatte affaldsdatasystemet. Københavns Kommune anbefaler, at meldeordningen tager udgangspunkt i brancher og de affaldsfraktioner der normalt er fra virksomheder i den aktuelle branche.

Miljøministeriet er i gang med afklare den endelige udformning af meldeordningen for virksomhedernes affald. Derfor er ordningen ikke nærmere beskrevet i handlingsplan for cirkulær økonomi. Det er ikke idéen, at meldeordningen skal erstatte affaldsdatasystemet. Meldeordningen skal i stedet tilskynde virksomheder til at sortere og til at have en affaldsordning for virksomhedens relevante fraktioner. Miljøministeriet sigter efter at udvikle en meldeordning, der ikke er administrativt tung for virksomhederne. Miljøministeriet vil inddrage interessenter i denne proces. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.17 Risikobaseret affaldstilsyn og samling af administrations- og tilsynsopgaver

Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien mener, at økonomisk regulering og et effektivt tilsyn er centralt for at sikre implementering af Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi og realisering af målene i den. Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien efterspørger, at økonomisk regulering og effektivt tilsyn dækkes mere indgående i handlingsplanen.

Miljøministeriet skal bemærke, at initiativer, der styrker affaldssektorens gennemsigthed, effektivitet og fair konkurrence, indgår som centrale virkemidler i handlingsplanen. I handlingsplanen beskrives blandt andet Analysen af omkostningsreduktioner for affaldshåndtering og Risikobaseret affaldstilsyn samt tiltag om samling af administrations- og tilsynsopgaver. Disse tiltag har til formål at sikre effektiv administration, gennemsigthed og fair konkurrence for hele affaldssektoren.

Horsens Kommune ønsker at vide, hvem der vil være ansvarlig for udførsel af et nyt og forbedret affaldstilsyn.

Danaffald, DTL Danske Vognmænd mener, at der er et stort behov for at styrke affaldstilsynet med virksomhederne og sikre, at affaldstilsynet foregår på en ensartet måde på tværs af landet. Danaffald, DTL Danske Vognmænd anbefaler, at det fremtidige affaldstilsyn bør organiseres på et overordnet statsligt niveau. Såfremt organiseringen i kommunalt regi fastholdes, mener Danaffald, DTL Danske Vognmænd, at der bør indføres fastere rammer og målsætninger for det kommunale affaldstilsyn.

Aalborg Kommune, Kolding Kommune, Horsens Kommune, Dansk Affaldsforening og ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport mener, at det er vigtigt at kommunerne bibeholder ansvaret for udførslen af det risikobaserede affaldstilsyn. Kolding Kommune argumenterer, at centralisering ikke menes at medføre den forventede ensartethed, da der fortsat vil være forskellige faktorer der spiller ind fra sag til sag. Kolding Kommune mener, at centralisering vil medføre øget sagsbehandlingstid, hvilket vil skabe en barriere for virksomhederne. Aalborg Kommune vurderer, at kommunernes lokalkendskab til virksomhedernes drift og hvordan affaldet fremkommer på virksomheden, vil kunne medvirke til, at virksomhederne producerer mindre affald, og at det affald, der fremkommer, forsøges genanvendt. Aalborg Kommune argumenterer også for, at kommunerne er de bedst egnede til at føre et affaldstilsyn, da et affaldstilsyn bør være en integreret del af det almindelige miljøtilsyn og at kommunerne bør italesættes mere positivt på dette område. Horsens Kommune mener, at det er vigtigt, at kommunerne får en rolle i at rådgive om korrekt sortering og håndtering af affald og i modtagekontrollen på forbrændings- og deponeringsanlæg. Horsens Kommune mener, at administrations- og tilsynsopgaver vedr. erhvervsaffald er svære at udføre bl.a. fordi kommunerne ikke længere må fastsætte ordninger for genanvendeligt erhvervsaffald eller anvise dette. Dansk Affaldsforening sætter spørgsmålstegn ved, hvordan et centraliseret tilsyn kan styrke genanvendelsen, og mener at affaldsproducerende virksomhederne, ikke tilsynshaverne, er hovedansvarlige for korrekt affaldssortering. Dansk Affaldsforening mener, at et minimum af lokalt kendskab vil være nødvendigt, og anbefaler, at der i handlingsplanen lægges op til et samarbejde mellem staten, kommunerne og virksomhedernes brancheorganisationer.

Miljøministeriet skal bemærke, at aftaleparterne til Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi vedtog at den konkrete udmøntning af den nye model for affaldstilsynet skal besluttes i 2021. Miljøministeriet er ved at udarbejde et beslutningsgrundlag for denne udmøntning. Beslutningsgrundlaget kortlægger fordele og ulemper ved forskellige organiseringsmodeller. De forskellige modeller, der vil blive forelagt politisk beslutning, placerer i forskellig grad ansvaret for tilsynet hos hhv. staten og kommunerne. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.18 Finansiering og genanvendelseseffekt

Horsens Kommune ønsker at vide, hvem der skal bekoste udgiften ved et forbedret affaldstilsyn.

Københavns Kommune, Aalborg Kommune, Horsens Kommune og Dansk Affaldsforening mener, at øget finansiering er nødvendig for at føre affaldstilsynet effektivt og øge genanvendelsen hos virksomhederne. Dansk Affaldsforening mener, at det er juridisk meget tvivlsomt, hvorvidt et tilsyn i omfanget beskrevet følger af nuværende lovgivning. Derfor, argumenterer Dansk Affaldsforening, skal kommunerne kompenseres alt efter de nye tilsynskrav, der stilles til kommunerne. Dansk Affaldsforening spørger også til hvilken effekt et risikobaseret affaldstilsyn vil have på genanvendelsen.

Miljøministeriet bemærker, at finansieringen af det risikobaserede affaldstilsyn afhænger af den konkrete udmøntning af den nye model for affaldstilsynet, som besluttet i 2021.

Beslutningsgrundlaget for denne udmøntning, som Miljøministeriet er i færd med at udarbejde, vil indeholde beregninger på effekten af tilsynet. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.19 End-of-waste (EOW) afgørelser

Horsens Kommune ser positivt på, at der centralt udarbejdes nationale kriterier for End-of-Waste. Horsens Kommune mener, at myndigheden til at træffe konkret EOW-afgørelse, i tilfælde hvor der ikke findes EU eller nationale EOW-kriterier for en bestemt fraktion, vil ligge bedst centralt og på nationalt niveau. Horsens Kommune begrundet dette med, at kommunerne typisk har meget få sager, og som følge deraf typisk har vanskeligt ved at løse EOW-opgaver.

Dansk Erhverv anbefaler, at handlingsplanen lægger et spor for, hvorledes EOW kriterierne bredt bringes i anvendelse i Danmark. Dansk Erhverv mener, at et samarbejde mellem Miljøministeriet og erhvervslivet bør handle om at afprøve, i hvilken udstrækning kriterierne kan anvendes samt få indblik i, hvorledes virksomhederne konkret skal bede om en EOW klassificering. Et sådant arbejde vil også bidrage til, at Danmark kan give velovervejede input til EU Kommissionens arbejde om fastsættelse af europæiske harmoniserede kriterier for EOW. Dansk Erhverv mener, at der særligt bør være fokus på affald, der eksporteres, idet transportforordningens krav til eksport/import af affald indebærer betydelige økonomiske omkostninger i virksomhederne.

Videncenter for Cirkulær Økonomi i Byggeriet vurderer at sporbarheden af materialer er afgørende for, hvorvidt materialer bliver genanvendt til nye byggevarer eller til andre formål. Videncenter for Cirkulær Økonomi i Byggeriet mener, at nationale EOW kriterier kan understøtte behovet for dokumentation, øge tillid til materialerne og dermed efterspørgslen efter materialerne, men at bygge- og anlægsbranchen endnu ikke har taget EOW kriterier i brug.

Miljøministeriet skal bemærke at placeringen af den administrative myndighed for End-of-Waste (EOW) afgørelser er en del af beslutningsgrundlaget, der vil blive forelagt aftaleparterne til Klimaplan for grøn affaldssektor og cirkulær økonomi i 2021. Miljøministeriet gør yderligere opmærksom på at udarbejdelse af fælles End-of-Waste-kriterier med Danmarks største samhandelslande, indtil der er etableret fælles kriterier i EU, er en del af den igangværende implementering af den tidligere regerings Strategi for cirkulær økonomi. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.20 Administrations og tilsynsopgaver vedr. specifikke affaldsstrømme

Hvidovre Kommune og Aalborg Kommune kommenterer begge på håndteringen af bygge- og anlægsaffald. Hvidovre Kommune sætter pris på den øgede indsats over for byggeaffald og tilsyn med virksomhedernes affald. Aalborg Kommune efterspørger centralt udarbejdede vejledninger (fx grænseværdier for hvornår affald, er farligt osv.) for håndteringen af bl.a. bygge- og anlægsaffald, da det er ressourcekrævende for de enkelte kommune at udarbejde retningslinjer.

Elretur understreger behovet for tilsyn og sikring af korrekt registrering, når certificerede virksomheder får mulighed for at indsamle elektronikaffald fra husholdninger til genbrug og genanvendelse.

Genanvend Biomasse efterlyser et effektivt affaldstilsyn, som kan kontrollere at madaffald udsorteres korrekt.

Miljøministeriet kvitterer for synspunkterne og skal bemærke, at byggeaffald, elektronikaffald og madaffald alle vil være indbefattet af det nye og forbedrede affaldstilsyn. Miljøministeriet arbejder på at udarbejde et beslutningsgrundlag for den konkrete udmøntning af den nye model for affaldstilsynet. Beslutningsgrundlaget kortlægger fordele og ulemper ved forskellige organiseringsmodeller, bl.a. vedr. ansvaret for klassificering af affald. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.21 Andre bemærkninger til afsnit 4.3

ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport gør opmærksom på, at pladsforholdene på de mindre erhvervsvirksomheder, restauranter med videre, vil blive en udfordring med den nye indsamlingsordning, da der ofte ikke er plads til flere affaldsbeholdere i baggårdene og affaldsskurene.

Miljøministeriet anerkender, at der kan være lokale pladsudfordringer og behov for kreativitet ved placeringen af affaldscontainere, eller det kan blive nødvendigt med hyppigere afhentning af affald. Miljøministeriet gør samtidig opmærksom på, at virksomheder kan benytte de samme muligheder for kombineret indsamling af husholdningslignende affald, som kommunerne kan for husholdningsaffald.

Københavns Kommune anbefaler at ensretning af sorteringskrav ikke skal være hæmmende for, at virksomheder sorterer specifikke fraktioner ud, f.eks. specifikke plasttyper. Sorteringskravene skal virke fremmende for sortering i de virksomheder, der ikke er kommet i gang, men ikke hæmmende for frontløbervirksomhederne.

Miljøministeriet er enige i, at strømligningen ikke må hæmme indsamlingen af specifikke fraktioner/affaldstyper af erhvervsaffald, hvor en særskilt sortering kan give højere kvalitet i genanvendelsen fx for bestemte plasttyper. Det skal stadig være muligt for virksomheder at indsamle og afsætte disse fraktioner særskilt. Sorteringskriterier for det husholdningslignende erhvervsaffald gælder, hvor mængderne af specifikke affaldstyper ikke kan berettige en særskilt indsamling af en specifik affaldstype.

IDA Ingeniørforeningen påpeger, at tabel 4.3.1 tydeligt viser, at der er behov for en øget indsats ift. at genanvende affald fra servicebranchen. Her kunne der med fordel sættes ekstra fokus på, hvordan der opnås øget genanvendelse – ud over hvad der opnås ved affaldssortering. Dansk Affaldsforening påpeger, at der mangler fokus på affaldssortering i servicesektoren (herunder i særdeleshed i hotel- og restaurationsbranchen). Det gælder både i hvor stort omfang, virksomhederne selv sorterer, samt hvilke muligheder, de giver deres brugere og gæster – både på selve restauranten, men også i umiddelbar nærhed heraf.

Miljøministeriet er enig i vurderingen af, at der bør kunne sorteres mere affald til genanvendelse fx husholdningslignende erhvervsaffald i visse brancher. Dette adresseres med planens initiativer rettet mod virksomheder. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.22 Omorganisering af affaldssektoren

NOAH, IDA Ingeniørforeningen og Dansk Affaldsforening mener, at en omorganisering af det genanvendelige affald forekommer ubegrundet og uden en klar strategi eller ikke er nødvendig for at

øge genanvendelsen. Samtidigt spørger IDA Ingeniørforeningen, om det er hensigten, at mest muligt affald skal eksporteres ud af landet.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at der er blevet indgået en politisk aftale, der skal øge mængden af udbudt affald, hvilket særligt for det genanvendelige affald forventes at bidrage til bedre muligheder for - og incitamenter til udvikling af storskalaanlæg og innovation på danske genanvendelses anlæg. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Kommunernes Landsforening påpeger, at Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi samt handlingsplanen lægger op til øget udbud og begrænsning af kommunale genanvendelsesaktiviteter samtidig med, at kommunernes ansvar for at sikre genanvendelsen fastholdes og øges. Kommunernes Landsforening påpeger, at kommunerne ønsker klare rammer for at kunne understøtte markedsmodning målrettet øget konkurrenceevne for virksomheder, der opererer i Danmark.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at hensigten med den politiske aftale er at skabe klare rammer for affaldssektoren, således at private virksomheder har sikkerhed for, at det genanvendelige affald udbydes på markedet, og de derved tør investere i genanvendelsesløsninger. Kommunerne vil fortsat have ansvaret for at sikre, at det genanvendelige husholdningsaffald håndteres korrekt, og de vil kunne stille krav til behandlingen via udbuddene, som de vil være ansvarlige for at tilrettelægge. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.23 Genanvendeligt affald

Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien oplever, at flere kommuner planlægger investeringer i sortering af genanvendeligt affald, og at de er ved at igangsætte udvidede ordninger for indsamling af genanvendeligt erhvervsaffald. Sidstnævnte i strid med både gældende og kommende regler på området.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kan oplyse, at lovforslaget for det genanvendelige husholdningsaffald er under udarbejdelse. Lovforslaget vil indeholde regler om behandling af det genanvendelige husholdningsaffald. Kommunerne er ansvarlige for, at gældende ret overholdes før og efter lovforslaget er implementeret. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Affaldsforening mener, at evalueringen af markedsudsættelsen af det genanvendelige erhvervsaffald er mangelfuld. Dansk Affaldsforening mener ikke, at det har ført til nogle forbedringer, hvorfor det kan tolkes som et miljømæssigt problem, da et kendt potentiale ikke er blevet indløst.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet noterer sig, at Dansk Affaldsforening mener, at der ikke er belæg for at sige, at markedsudsættelsen af det genanvendelige erhvervsaffald ikke har haft negative miljømæssige konsekvenser. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien mener, at det er helt afgørende, at der kommer ro om rammerne i affaldssektoren. Der er private aktører rundt omkring i landet, som er i færd med investeringsovervejelser i sortering og genanvendelse. Det kræver seriøse overvejelser i forhold til den konkrete business case – og her er det vigtigt at vide, om der skal opereres i konkurrence med kommunale anlæg og indsamlingsordninger eller ej.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kan oplyse, at lovforslaget for det genanvendelige husholdningsaffald er under udarbejdelse. Lovforslaget har til hensigt at skabe en ny organisering af affaldssektoren, hvor kommunerne skal udbyde behandling af det genanvendelige husholdningsaffald. Lovforslaget vil klarlægge snitfladerne mellem offentlige og private aktører i affaldssektoren. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.24 Forbrænding i relation til omorganisering

NOAH er kritiske i forhold til beslutningen om at nedlægge kraftvarmeværker baseret på affaldsforbrænding så længe Danmark fortsat er afhængig af importeret træ i kraftvarmeforsyningen. ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport har en forventning om, at overkapaciteten blandt de danske forbrændingsanlæg fjernes i takt med den øgede genanvendelse.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kan hertil oplyse, at der er i dag mange forbrændingsanlæg, som importerer affald fra udlandet til forbrænding i Danmark. I takt med at de danske affaldsmængder falder og genanvendelsen stiger, vil behovet for at forbrænde dansk affald blive mindre. Mens forbrænding af affald historisk har været en vigtig del af vores energiudnyttelse, idet affaldet har fortrængt andre fossile kilder, som fx kul, olie og gas i varme- og strømproduktionen, er affald nu i sig selv på vej til at blive den største fossile varme- og energikilde i 2030.

En analyse fra DTU i 2019 har påpeget, at import af affald er dårligt for klimaet på lang sigt², Med Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi, er det besluttet at tilpasse forbrændingskapaciteten med 30 pct. frem mod 2030. Der lægges således op til en mere langsigtet udfasning snarere end en drastisk udfasning på kort sigt.

I henhold til data fra Klimastatus og –fremskrivning 2021 forventes det samlede forbrug af fast biomasse til fjernvarmeproduktion at falde i perioden 2020-2030.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Affaldsforening efterlyser en beskrivelse af, hvorledes kommunernes kapacitetsansvar skal adresseres i de kommunale planer.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kan hertil oplyse, at der i Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi stilles krav om, at kommunerne skal sende behandlingen af det forbrændingsegnede husholdningsaffald i udbud. I en udbudsmodel vil det være kommunerne, der forsat styrer på hvilke vilkår, affaldet skal behandles, hvilket også er tilfældet i dag i de kommuner, der ikke har en direkte ejerandel af et affaldsforbrændingsanlæg. Der er således ikke noget til hinder for, at kommunerne kan leve op til deres kapacitetsansvar via udbud. Det vil være en del af arbejdet med at fastlægge de konkrete rammer for en udbudsmodel at afklare rammerne for kommunernes kapacitetsansvar mv. i forbindelse med at kapaciteten til forbrænding reduceres. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Affaldsforening mener, at det er afgørende, at udviklingen i mængderne til energiudnyttelse monitoreres tæt, så vi ikke kommer til at nedlukke for meget kapacitet for hurtigt.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kan oplyse, at aftalepartierne bag Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi er enige om, at der skal foretages en kontrolleret nedlukning af forbrændingskapacitet i Danmark ved, at kapaciteten tilpasses de danske affaldsmængder. I henhold til Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi skal der, såfremt kapacitetsudviklingen ikke udvikler sig i takt med affaldsmængderne, indføres en afgift på forbrænding (fx pr. ton affald til forbrænding eller målrettet plastik), med mindre et alternativt virkemiddel viser sig at være bedre egnet. Der igangsættes derfor analyser af afgifterne på affaldsområdet.

² <https://www.dtu.dk/nyheder/2019/01/import-af-affald-er-daarligt-for-klimaet-paa-lang-sigt?id=b547ca09-85fo-4329-0f14-of225ef1d1co>.

Derudover stiller aftalen krav om, at udviklingen i importen og forbrændingskapaciteten monitoreres og afrapporteres løbende til aftalekredsen. Den konkrete model for denne afrapportering vil indgå som en del af arbejdet med at fastlægge rammerne for en udbudsmodel.

Udviklingen i de danske forbrændingsegne affaldsmængder monitoreres løbende og afrapporteres i affaldsstatistikkerne som udgives af Miljøstyrelsen. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Jens Peter Mortensen mener, at regeringens tilpasningsmålsætning kunne opfyldes uden, at staten skal udbetale kompensation, og dermed spare de 200 mio. der er afsat til formålet.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kan oplyse, at det ikke er op til staten at afgøre, hvilke anlæg, der skal lukke. Det er vurderingen, at konkurrenceudsættelsen samlet set og på sigt vil føre til lavere affaldspriser og varmepriser i mange tilfælde. I en konkurrenceudsat forbrændingssektor vil affaldet blive forbrændt på de anlæg, der kan gøre det billigst og bedst. Dermed forventes sektoren at blive mere effektiv, hvilket samlet set forventes at komme både affaldskunderne og varmemeforbrugerne til gavn. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Affaldsforening efterlyser en kilde på, at der er mere plastindhold i det importerede affald, da plastindholdet er noget, der kan påvirkes, når man indgår leveringsaftaler om affald til energiudnyttelse.

Miljøministeriet bemærker, at Miljøstyrelsen giver godkendelse til import af RDF-affald til de danske forbrændingsanlæg. I ansøgningen til Miljøstyrelsen skal eksportøren af RDF-affaldet medsende en oversigt, der redegør for den repræsentative sammensætning af de læs affald, som planlægges overført med anmeldelsen, så den kan vurderes nærmere i hver enkelt ansøgning om import, f.eks. ift. indhold af organisk materiale & inert.

4.25 CO₂-fangst

ARC mener, at der bør tages nationalt ansvar og udvikles en national strategi for at CO₂-lagring og –fangst. Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien supplerer, og mener, at CCS/CCU skal udvikles og understøttes som bidrag til at opnå visionen om en klimaneutral affaldssektor i 2030. ARC mener, at strategien sikrer national udvikling og faciliteter til oplagring, tilpasning af rammevilkår for fangst, herunder afgifter og øvrig afklaring vedrørende finansiering som for eksempel fordeling mellem affalds- og varmekunder. Dette foreslås tilføjet i den nationale handlingsplan.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at CO₂-fangst med lagring og/eller udnyttelse (CCUS), vil blive en vigtig brik på vejen mod opfyldelsen af Danmarks klimamål for 2030 og 2050. Derfor arbejder Regeringen allerede nu på en national CCS-strategi, som skal sikre rammevilkår og den nødvendige infrastruktur, som kan fremme udrulningen af CO₂-fangstanlæg i Danmark. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.26 Indsamling i relation til omorganisering

Danaffald, DTL Danske Vognmænd og ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport efterspørger i højere grad konkurrenceudsættelse af affaldshåndteringen. Danaffald, DTL Danske Vognmænd og ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport påpeger, at særligt indsamling af affald bør konkurrenceudsættes, og ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport mener, at det ikke er en kommunal opgave at drive vognmandsforretning via de kommunale affaldsselskaber.

Danaffald, DTL Danske Vognmænd skriver, at Klimaplanens initiativer til bedre sortering og større genanvendelse på kort sigt kan øge omkostningerne til affaldshåndtering. De mener derfor, det er

vigtigt, at det ledsages af en større bevidsthed om, at affaldshåndteringen skal være effektiv og markedsbaseret. Danaffald, DTL Danske Vognmænd efterspørger konkurrenceudsættelse af affaldsindsamling og understreger, at affald altid bør konkurrenceudsættes ved at stille krav til udbud, så der sikres prisfastsættelse på et markedsbaseret grundlag.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at det med Klimaplanen for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi blev det besluttet, at behandling og sortering af det genanvendelige husholdningsaffald skal konkurrenceudsættes. Initiativerne om øget sortering i klimaplanen vil i sig selv medføre en mindre stigning i affaldsgebyret. Der er derfor igangsat en analyse, der skal se på hvordan og med hvilke virkemidler, der kan opnås omkostningsreduktioner, der som minimum udligner den samlede stigning i affaldsgebyret. Analysen skal blandt andet vurdere mulige effekter ved at udbyde indsamlingen og undersøge besparelspotentialet ved, at kommunerne udnytter strømliningen til at opnå lavere priser ved at gå sammen i fælles udbud af indsamlingen og afsætningen af affaldet. Analysens anbefalinger forventes forelagt medio 2021, hvorefter der skal tages politisk beslutning, om det videre arbejde. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Affaldsforening efterspørger en beskrivelse i handlingsplanen af, hvorfor kommunerne i øget omfang selv varetager indsamlingsopgaven, og hvorfor kommunerne skal pålægges udbudstvang, når 84% af det genanvendelige husholdningsaffald i dag udbydes til private anlæg. Endelig refereres i statusafsnittet, at det i Klimaplanen for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi er besluttet at ændre organiseringen af affaldsforbrændingssektoren, når man med aftalen bad Kommunernes Landsforening om at udarbejde en lukkeliste.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at der er igangsat en analyse, der skal se på mulige omkostningsreduktioner i forbindelse med kommunernes håndtering af husholdningsaffald. Analysen vil bl.a. se på den omkostningsmæssige effekt ved henholdsvis udlicitering og hjemtagning samt i mindre omfang årsager til forskellig praksis. Analysens anbefalinger forventes offentliggjort medio 2021.

Med Klimaplanen for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi følger det, at konkurrenceudsættelsen af det genanvendelige husholdningsaffald vil være med til at øge muligheden for at udnytte stordriftsfordele ved behandling af affaldet i større, mere effektive genanvendelsesanstalder. Det er forventningen at det vil kunne sænke behandlingsomkostningerne og øge genanvendelsen.

På baggrund af Dansk Affaldsforenings bemærkninger er henvisningen til ændret organisering af affaldsforbrændingssektoren blive tilpasset, så der refereres til, at det med Klimaplanen blev besluttet, at der skal foretages en kontrolleret nedlukning af forbrændingskapacitet i Danmark ved at kapaciteten tilpasses de danske affaldsmængder.

ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport er positive over for, at virksomheder fremover skal kunne benytte private indsamlingsordninger for affald til forbrænding. ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport havde dog gerne set en generel konkurrenceudsættelse af det forbrændingsegnede erhvervsaffald.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at det fremgår af Klimaplanen for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi, at virksomheder fremover skal kunne benytte private indsamlingsordninger for affald til forbrænding, og vil således fremover ikke have benyttelsespligt til at anvende de kommunale indsamlingsordninger for forbrændingsegnet affald. Således kan virksomheder fremadrettet samle deres affaldsindsamling hos én aktør og benytte private indsamlingsordninger for affald til forbrænding. Tiltaget indgår i et kommende lovforslag. Det er

blevet besluttet af forligskredsen bag klimaaftalen at iværksætte en konkurrenceudsættelse af forbrændingssektoren. Den indebærer bl.a. en ophævelse af kommunernes ret til at anvise forbrændingsegnet erhvervsaffald. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.27 Udbudspligt

Dansk Affaldsforening påpeger, at timingen er elendig for indgåelse og implementering af Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi, da kommunerne er på samme tid blevet bedt om at investere i øget indsamling af husholdningernes affald, men ikke ved, hvilke muligheder de får for at tage ansvar for det indsamlede affald.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at det fremgår af Klimaplanen for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi, at der stilles krav om, at kommunerne fremadrettet skal udbyde det genanvendelige husholdningsaffald til behandling hos private aktører. Kommunerne vil fortsat have ansvaret for at sikre, at det genanvendelige husholdningsaffald håndteres korrekt, og de vil kunne stille krav til behandlingen via udbuddene, som de vil være ansvarlige for at tilrettelægge. Lovforslaget for behandling af det genanvendelige husholdningsaffald er under udarbejdelse. Det vil give klarhed om de fremtidige rammer og muligheder for at håndtere affaldet. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Affaldsforening mener, at udbudstvang kun omhandler behandling og sortering af genanvendeligt husholdningsaffald. Det medfører således, ifølge Dansk Affaldsforening, at affald, der er klassificeret som farligt affald, som forbrændingsegnet affald eller som deponeringsegnet affald, ikke berøres af aftalen.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at det følger af Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi, at det genanvendelige husholdningsaffald er omfattet af udbudspligt.

Energistyrelsen m.fl. kunne i februar 2021 ikke godkende Kommunernes Landsforenings plan for en tilpasning af forbrændingskapaciteten, hvorfor der iværksættes en løsning, hvor kommunerne skal udbyde det forbrændingsegnede husholdningsaffald.

Dansk Affaldsforening mener, at det udestår at finde frem til hvilke kommunale anlæg, der er omfattet af at være 'genanvendelsesanlæg' og dermed skal selskabsgøres. Dansk Affaldsforening synes ikke, at beskrivelsen af, hvordan kommunerne skal håndtere markedssvigt på behandlingssiden harmonerer med en planlægningsikkerhed for at kunne håndtere det affald, som kommunen har ansvaret for.

Dansk Affaldsforening mener, at det er sundt for økonomien og miljøet, at kommunerne har muligheden for selv at etablere et anlæg, hvis de ikke kan få den ydelse de ønsker. Dansk Affaldsforening synes, at det er problematisk, at en kommune ikke selv kan få lov at investere i nye genanvendelsesanlæg.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at det fremgår af Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi, at eksisterende kommunale anlæg til behandling og sortering af genanvendeligt husholdningsaffald i en overgangsperiode på fem år fra aftalens ikrafttrædelse fortsat kan ejes af kommuner, men skal selskabsgøres for at sikre økonomisk gennemsigtighed om selskabernes aktiviteter og adskillelse af kommunale myndigheds- og driftsopgaver. Aftalen giver desuden mulighed for, at såfremt der ikke er private bydere til en affaldsfraktion, så kan kommunen etablere et anlæg i et offentlig privat selskab. Lovforslaget for det genanvendelige husholdningsaffald er under udarbejdelse.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet noterer sig, at Dansk Affaldsforening ser problematikker vedrørende kommunale investeringer i nye genanvendelsesanlæg og dispensationsordningen for kommuner. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

IDA Ingeniørforeningen mener, at der fra statens side bør tænkes i, hvilke former for genanvendelsesanlæg det i Danmark vil give mening at investere i. Dette skal gøres ud fra behandlingskapaciteter i vores nabolande, danske styrkepositioner og potentielle klima-, miljø- og erhvervspolitiske gevinster. Derudover skal der ske en teknologiudvikling for at sikre høj reel genanvendelse. Dertil mener IDA Ingeniørforeningen, at det er svært at se, at der foreløbigt kommer økonomi i at genanvende tekstiler og mælkekartoner under de nuværende rammebetingelser.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet noterer sig, at IDA Ingeniørforeningen mener, at staten bør vurdere, hvilke typer af genanvendelsesanlæg det er hensigtsmæssigt at investere i, i en dansk kontekst. Som det fremgår af Klimaplanen for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi, vil behandlingen af det genanvendelige husholdningsaffald blive konkurrenceudsat. Markedsudsættelsen giver private aktører bedre muligheder for at investere i anlæg til genanvendelse.

Det fremgår også af Klimaplanen for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi, at der etableres et partnerskab, som skal understøtte brugen af nye teknologier og digitale løsninger i affaldssektoren, som kan øge genanvendelsen af affald og fx bidrage til en højere kvalitet i de genanvendte ressourcer. Erhvervsstyrelsen er ansvarlig for etablering af partnerskabet.

Ydermere anvendes MUDP-midlerne til at understøtte teknologiudviklingen inden for sporet cirkulær økonomi og genanvendelse. MUDP-midlerne er tiltænkt at understøtte danske virksomheders teknologiudvikling.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Horsens Kommune understreger, at det ved udformning af krav om udbud af behandlingen af det genanvendelige affald er vigtigt, at lovgivningen ikke bliver så stram, at kommunerne ikke må håndtere det genanvendelige affald eksempelvis i forbindelse med omlastning fra en indsamler til en affaldsbehandler. Kommunernes Landsforening påpeger, at det er afgørende, at kommunerne fx kan foretage en indledende frasortering (forsortering) af fejlsorterede genstande og evt. nedknuse affaldet, så det kan transporteres videre til et anlæg, der fx kan genanvende træaffald.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet noterer sig, at Horsens Kommune og Kommunernes Landsforening mener, at kommunal omlastning og frasortering af større fejlsorterede emner vil medvirke til at reducere de samlede udgifter i affaldsbehandlingen. Lovforslaget for det genanvendelige husholdningsaffald er under udarbejdelse og. Specifikke forhold som eksempelvis kommunernes mulighed for omlastning og forsotering, vil indgå i lovforslaget. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport mener, at affald egnet til materialenyttiggørelse fra husholdninger og kommunens egne institutioner og virksomheder, bør konkurrenceudsættes, så de private virksomheder kan opnå det fulde genanvendelsespotentiale for fraktioner, der i dag er problematiske at genanvende på markedsvilkår.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kan oplyse, at lovforslaget for det genanvendelige husholdningsaffald er under udarbejdelse. Rammerne for kommunernes håndtering af eget affald vil blive beskrevet i lovforslaget. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport forventer, at nye regler vedr. ikke-brofaste øer indgår i et kommende lovforslag.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kan oplyse, at det fremgår af den politiske aftale, at affald (husholdnings- såvel som erhvervsaffald) produceret på ikke-brofaste øer må indsamles og behandles på øerne af kommunen. Dette er en undtagelse fra den øvrige udbudspligt, og vil blive implementeret på bekendtgørelsesniveau i forbindelse med lovforslaget for genanvendeligt husholdningsaffald. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

IDA Ingeniørforeningen påpeger, at det er udmærket, at det om fire år skal evalueres, om der fortsat er behov for kommunal tilstedeværelse på markedet ud over den femårige overgangsperiode. IDA efterspørger offentlig-privat samarbejde med henblik på at sikre en høj kvalitets genanvendelse af dansk affald.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kan oplyse, at i Klimaplanen for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi blev det aftalt, at kommunerne skal udbyde sortering og behandling af genanvendeligt husholdningsaffald. Eksisterende kommunale genanvendelses anlæg kan i en overgangsperiode på fem år fortsat ejes af kommunerne. I det kommende lovforslag for det genanvendelige husholdningsaffald indarbejdes således en overgangsperiode på fem år for eksisterende kommunale genanvendelses anlæg. Efter overgangsperioden skal de afhændes eller afvikles. Efter fire år vil det blive evalueret, om der fortsat er behov for kommunal tilstedeværelse. Aftalepartierne vil kunne forlænge overgangsordningen, såfremt der er væsentlige argumenter for det. Når kommunerne udbyder af behandlingen af det genanvendelige affald vil der være mulighed for markedsdialog, hvor bedst tilgængelige teknologi og udvikling kan efterspørges. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.28 Frit valg til at benytte den kommunale affaldsordning

HORESTA, Københavns Kommune og Aalborg Kommune er positive overfor, at mindre erhvervsdrivende får mulighed for at benytte den kommunale affaldsordning til genanvendeligt affald. Københavns Kommune anbefaler, at mængdekravet skal forstås generelt, og med mulighed for at mængdekravet kan afviges under særlige lokale forhold. Aalborg Kommune anbefaler en fleksibel ordning, hvor arts- og mængdekrav baseres på enkeltfraktioner og ikke virksomhedens samlede affaldsmængde.

ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport og Danaffald, DTL Danske Vognmænd mener, at ordningen er et brud på konkurrenceudsættelsen af det genanvendelige erhvervsaffald.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kan oplyse, at det fremgår af Klimaplanen for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi, at mindre virksomheder, der genererer affald svarende i art og mængde til husholdninger, gives frit valg til at vælge de kommunale indsamlingsordninger til genanvendeligt affald. Detaljerne for ordningen samt specifikke forhold som eksempelvis beholderstørrelser, indsamling af enkeltfraktioner, mængdekrav mv. vil blive beskrevet, når lovforslaget for det genanvendelige husholdningsaffald fremlægges. Lovforslaget er under udarbejdelse. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Danaffald, DTL Danske Vognmænd gør opmærksom på, at såkaldt dør til dør indsamling af husholdningsaffald er undtaget fra kørehviletidsreglerne, og det er Danaffald, DTL Danske Vognmænds klare opfattelse, at kommunernes eventuelle indsamling af erhvervsaffald vil betyde, at indsamlingen vil være omfattet af de almindelige kørehviletidsregler, selvom indsamlingen sker i forbindelse med dør til dør indsamling af affald fra husholdninger. Kommunernes kombinerede indsamling af genanvendeligt husholdningsaffald og erhvervsaffald fra mindre virksomheder vil således svække effektiviteten og medføre stigende omkostninger til indsamlingen.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har noteret Danaffalds synspunkt omkring, at indsamling af det genanvendelige affald fra mindre virksomheder påvirkes af kørehviletidsbestemmelserne, og

kan svække effektiviteten og medføre stigende omkostninger til indsamlingen. Energistyrelsen gør opmærksom på, at det allerede i dag jf. §11 i affaldsaktørbekendtgørelsen er muligt for kommunerne at tilbyde indsamling af erhvervsaffald fra virksomheder beliggende i ejendomme med både bolig og erhverv. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

4.29 Økonomisk tilsyn

Dansk Affaldsforening mener, at initiativet om skærpet økonomisk tilsyn er bekymrende og spørger i den forbindelse, hvordan tilsynet vil forbedre genanvendelsen, hvordan tilsynet skal finansieres, hvem der skal føre tilsyn med tilsynet.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at formålet med det skærpede økonomiske tilsyn er, at sikre gennemsigtighed, lige konkurrencevilkår og effektive priser i affaldssektoren.

Fra Klimaplanen for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi blev det aftalt at Forsyningstilsynet skal varetage opgaven. Dertil blev det aftalt at tilsynet skal gebyrfinansieres. Gebyret skal betales af dem tilsynet får til opgave at føre økonomisk tilsyn med. I forhold til det økonomiske tilsyn med kommunerne, er det endnu ikke endeligt afklaret, om kommunerne kan finansiere dette gebyr via affaldsgebyret.

Der lægges op til, at det økonomiske tilsyn med affaldssektoren implementeres i lov om Forsyningstilsynet, hvorved de almindelige krav om uafhængighed og klagemuligheder, der glæder i medfør af denne lov, også vil finde anvendelse på afgørelser Forsyningstilsynet træffer i relation til affaldssektoren. Her vil der i visse tilfælde være mulighed for at påklage en afgørelse til Energiklagenævnet. Hvor Forsyningstilsynets afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, kan afgørelsen i sidste ende indbringes for domstolene. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

4.30 Gebyrer

Danaffald, DTL - Danske Vognmænd påpeger, at det er vigtigt at sikre, at gebyrerne er omkostningsægte og ikke fører til forvridninger eller kommer til at udgøre utilsigtede supplerende indtægtskilder for kommunerne.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kan oplyse, at ifølge gældende regler skal kommunernes affaldsordninger hvile i sig selv og være omkostningsægte. Kommunerne kan altså ikke frit fastsætte affaldsgebyret. Der skal etableres et skærpet økonomisk tilsyn således, at der sikres gennemsigtighed, lige konkurrencevilkår og effektive priser i affaldssektoren, og det er blandt andet hensigten at sikre tilsyn med, at gebyrerne er omkostningsægte og fastsættes hensigtsmæssigt. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

HORESTA understreger, at turisterhvervet allerede er hårdt ramt af gebyrer og afgifter, som bidrager til et meget højt prisniveau og ringere konkurrenceevne. Så det handler ikke om at sætte gebyret for restaffald yderligere op, men om at gøre det mere økonomisk lukrativt at sortere sit affald, så det både kommer miljøet og erhvervet til gode. BL Danmarks Almene Boliger vurderer, at der mangler incitament til at etablere mere ressourcebesparende affaldsordninger, da kommunerne har mulighed for at sætte priserne sådan, som de finder mest politisk korrekt – og altså ikke ud fra et princip om kostægte priser og grønne anerkendelser. Horsens Kommune gør opmærksom på, at der er en række poster, som påvirker fastsættelsen af affaldsgebyret ifm. affaldsbehandling og indsamlingsomkostninger, hvilket kan vanskeliggøre sammenligningsgrundlaget kommunerne imellem, hvis der udarbejdes en indtægtsrammeregulering.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at der er indgået en bred politisk aftale i Folketinget om, at der skal føres et skærpet økonomisk tilsyn med affaldssektoren, og at der skal

laves en analyse af omkostningsreduktioner i indsamlingsledet, herunder at det skal undersøges, om der vil være gevinster ved at etablere indtægtsrammeregulering af affaldsgebyret. Det medgives, at det er vigtigt at have de forskellige forhold i kommunerne for øje, når de eventuelle gevinster ved en indtægtsrammeregulering vurderes og den endelige beslutning træffes. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Affaldsforening er af den opfattelse, at kommunerne og selskaberne løbende effektiviserer, da der er stort lokalpolitisk fokus på affaldsgebyrets størrelse og selvfølgelig på at drive de kommunale ordninger så effektivt som muligt. Dansk Affaldsforening opfatter økonomisk tilsyn eller indtægtsrammer som uegnede værktøjer, mens staten i stedet for kunne støtte kommunerne ved fx at hjælpe med udvikling af udbudsparadigmer og vurderinger af kvalitet i genanvendelsen. Effektiviseringer foregår løbende, men omkostningsreduktioner bør aldrig ske ved, at staten blander sig i det lokale serviceniveau, lokale klima- og miljømålsætninger eller sociale hensyn/rummeligt arbejdsmarked.

BL Danmarks Almene Boliger anbefaler, at det i handlingsplanen bliver tydeliggjort, at der skal stræbes mod mere ressourceeffektive affaldsordninger, således der er fokus på, at etableringsomkostningerne i overensstemmelse med sorteringskravene er lavest mulige.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet noterer sig, at BL Danmarks Almene Boliger anbefaler, at det tydeliggøres, at der skal stræbes mod ressourceeffektive affaldsordninger. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Affaldsforening ønsker at bidrage til analysen om gebyrfinansiering af affaldshåndtering i det offentlige rum.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kan oplyse, at muligheden for gebyrfinansiering af affaldshåndtering i det offentlige rum analyseres af Energistyrelsen. Analysen er stadig pågående, og interessenter vil blive inddraget i det omfang det findes relevant. Energistyrelsen har noteret sig Dansk Affaldsforenings interesse i at blive inddraget i arbejdet. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

4.31 Andre bemærkninger til afsnit 4.4

IDA Ingeniørforeningen finder det positivt, at det offentlige stadig kan gå ind og sikre forsvarlig genanvendelse i de tilfælde hvor private aktører ikke byder ind ift. at kunne håndtere en særlig affaldsfraktion. Det bør dog være en pointe, at det ikke er de enkelte kommuner, der skal løfte opgaven, men en national opgave – så vi på nationalt niveau får løftet teknologiudviklingen og tænkt på tværs af kommunegrænser.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kan oplyse, at der blive etableret et nationalt partnerskab, som skal understøtte brugen af nye teknologier og digitale løsninger i affaldssektoren. Formålet er, at øge genanvendelse og bidrage til højere kvalitet i de genanvendte ressourcer. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

IDA Ingeniørforeningen påpeger, at mange former for genanvendelse kræver en vis volumen, derfor vil det være oplagt at det ikke er den enkelte kommune der skal løse problemet, men at der er tale om en national planlægning. Det er selvfølgelig positivt at der er lovforslag på vej, der vil sikre at der bliver tale om et partnerskab i form af offentligt-privat selskab, hvor en privat virksomhed også tager en økonomisk risiko.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet jf. Klimaplan for grøn affaldssektor og cirkulær økonomi skal kommunernes genanvendelige affald udbydes. Herved er det formålet, at de større volumener på markedet skal være med til at skabe stordriftsfordele og effektive anlæg. Såfremt der ikke er

private aktører, der byder på håndteringen af det genanvendelige affald giver aftalen mulighed for at etablere anlæg i et offentlig-private selskab. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA er bange for, at økonomien vil blive vægtet højere end miljøet ved konkurrenceudsættelse af forbrændingsanlæggene, fordi det oftest er dyrest at vælge det mest miljørigtige, bl.a. grundet flere krav, standarder o.lign. Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA opfordrer til, at miljøet til enhver tid vægtes højest, på trods af eventuelle meromkostninger forbundet med miljørigtig og forsvarlig håndtering. Der bør som minimum implementeres nogle specifikke krav og kriterier i forhold til, hvor meget det er tilladt at gå på kompromis med det miljømæssige bedste modsat det økonomiske.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har noteret sig Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANAs bekymring ift. omkostningerne ved behandling af affald. Med den nye affaldsbekendtgørelse er der stillet krav om reel genanvendelse af affaldet, hvilket vil være med til at understøtte høje miljømæssige standarder. Desuden skal alle forbrændingsanlæg i Europa overholde de samme EU-fastsatte miljøkrav. I december 2019 kom nye krav til, at anlæggene senest i 2023 skal leve op til visse krav om bedste tilgængelige teknik (BAT). Dertil kommer, at kommuner i forbindelse med udbud af affald til behandling kan stille ikke-diskriminerende miljøkrav til behandlingen af affaldet. Dette betyder, at kommunerne har mulighed for at understøtte miljømæssig behandling af husholdningsaffaldet, der går videre end lovgivningsmæssige krav. For at opnå at det er de mindst miljørigtige anlæg, som lukker som følge af konkurrencen, kan dette ske ved dels skærpelse af miljøkrav i regler, men også ved at miljø er en parameter, som forbrændingsanlæggene kan konkurrere om. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer

Dansk Affaldsforening påpeger, at deres medlemmer står til ansvar for, at borgernes sorteringsindsats nytter, men deres muligheder for at løfte ansvaret er blevet begrænset væsentligt, da kommuner og kommunale affaldsselskaber har fået frataget en række redskaber som følge af Klimaplan for grøn affaldssektor og cirkulær økonomi.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har noteret sig Dansk Affaldsforenings holdning. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

ARC påpeger, at det for dem er essentielt, at der kan fastholdes ejerskab til den forbrændingsegne rest efter sortering af hensyn til økonomi og miljø. Eftersortering er ikke rentabelt i sig selv, hvorfor det ikke vil ske, hvis aktiviteten er overladt til private aktører.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har noteret sig ARCs holdning. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

4.32 Indsamling og afsætning af tekstilaffald

ARC støtter kravet om indsamling af tekstilaffald fra 2022 og så gerne, at det blev udvidet til også at inkludere husstandsindsamling af tekstiler, som er egnet til genbrug. Dansk Affaldsforening opfordrer til at udskyde kravet om henteordninger for tekstilaffald allerede fra 1. januar 2022. Dansk Mode & Textil og Lifestyle and Design Cluster anbefaler, at krav om henteordning udskydes, hvis der ikke foretages nationale investeringer i at skabe en infrastruktur for indsamling, sortering, genbrug og genanvendelse af tekstilaffald.

Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien mener, at det er afgørende, at der skabes lige konkurrencevilkår for både genbrug og genanvendelse af tekstil, så private aktører på området ikke

udkonkurreres. Jens Peter Mortensen mener, at der er behov for at finde ud af, hvordan en kommunal ordning for tekstilaffald skal udformes uden at skade de private ordninger. Københavns Kommune mener, at det er uhensigtsmæssigt, hvis de velgørende organisationer skal prioriteres frem for de private virksomheder i adgangen til de genbrugelige dele af det kommunalt indsamlede tekstilaffald. Københavns Kommune efterlyser en udmelding om rollefordelingen mellem aktørerne i tekstilkredsløbet. Kirkens Korshær ærgrer sig over, at det endnu ikke er meldt ud, hvordan tekstiler skal indsamles.

Kirkens Korshær fremhæver, at danskerne bør modtage tydelig kommunikation om indsamling af tekstilaffald. I særdeleshed om, hvilke tekstiler, der kan genbruges ved salg i genbrugsbutikker drevet af velgørende organisationer og hvilke tekstiler, der kan genanvendes.

Dansk Affaldsforening og ARC påpeger, at der er et afsætningsproblem for både tøj til genbrug og tekstiler til genanvendelse og at der er tekniske udfordringer med at genanvende tekstilaffald. ARC bakker derfor op om handlingsplanens anerkendelse af, at der er behov for udvikling af nye løsninger for at undgå, at tekstilaffald sendes til forbrænding. IDA Ingeniørforeningen spørger til, om Danmark i fremtiden skal være et af de lande der udvikler løsninger i forhold til behandling af tekstilaffald. Region Midtjylland påpeger, at der skal findes løsninger på, hvad der skal ske med de ophobede mængder tekstilaffald indtil der findes løsninger i produktionsleddet, i den industrielle produktion og i genoparbejdningsleddet.

Dansk Affaldsforening finder piktogrammet for tekstiler passende, og har ikke i sinde at ændre det.

Miljøministeriet noterer sig de indkomne synspunkter, og bemærker, at der som opsamling på Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi kører en særskilt proces i forhold til udformning af indsamlingsordning og sorteringskriterier for tekstilaffald. Miljøministeriet anerkender, at der er udfordringer med afsætning af tekstilaffald, og er derfor i gang med at kigge nærmere ned i denne problematik. Miljøministeriet vil tage de indkomne input med i overvejelserne i forbindelse med dette arbejde. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændring. Der er dog foretaget flg. ændring i afsnittet siden høringen: krav om indsamling af tekstilaffald træder i kraft tidligst 1. juli 2023 og senest 1. januar 2025.

4.33 Initiativer vedr. tekstiler

IDA Ingeniørforeningen mener ikke, at de konkrete udfordringer handlingsplanen beskriver, adresseres af de initiativer handlingsplanen foreslår. IDA Ingeniørforeningen mener ikke, at handlingsplanen sikrer mere og bedre genanvendelse og mangler svar på, hvordan vi i Danmark opnår høj kvalitet i genanvendelsen fx af tekstilaffald. IDA Ingeniørforeningen foreslår, at der laves en kortlægning af "state of the art" og nogle fyrtårnsprojekter for genanvendelsen af disse nye fraktioner.

Københavns Kommune anbefaler at tilføje initiativer til at understøtte markedsmodningen af sorterings- og genanvendelsesteknologier, så markedet reelt kan efterspørge disse sekundære råvarer/-fibre mv. Københavns Kommune anbefaler, at forsortering (manuel frasortering af genbrugelige tekstiler) er tænkt ind i vurderingen af, om Danmark skal opbygge sorteringskapacitet. Københavns Kommune anbefaler, at krav om indberetning af tekstildata bør gælde for alle tekstilaktører, da det er væsentligt, at alle data bliver tilgængelige. Det gælder også data for den genanvendelige del af tekstiler, der ender hos de velgørende organisationer, via donationer fra borgerne.

Forbrugerrådet Tænk, Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA mener, at der er behov for en separat tekstilstrategi.

Dansk Affaldsforening, Tekstilrevolutionen, Dansk Mode & Textil, Lifestyle and Design Cluster og IDA Ingeniørforeningen foreslår etablering af udvidet producentansvar for tøj og tekstiler. Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA opfordrer til at presse på for et europæisk udvidet producentansvar for tekstiler.

Dansk Erhverv mener, at initiativet "Partnerskab om bæredygtige kredsløb i tekstilbranchen" bør være hovedinitiativet, som de øvrige initiativer spiller ind til. Københavns Kommune støtter, at der etableres et partnerskab for bæredygtige tekstilkredsløb, og det anbefales, at kommunerne får en rolle.

Dansk Mode & Textil og Lifestyle and Design Cluster ønsker, at forskningsmidler øremærkes til at skabe fremtidens infrastruktur for tekstilaffald.

Dansk Affaldsforening opfordrer til, at Miljøministeriet gør status på tekstilinitiativerne fra Danmark Uden Affald II.

Forbrugerrådet Tænk fremhæver, at de ser et behov for et direkte forbud mod destruktion af non-food såsom usolgt tøj.

Kirkens Korshær ønsker sig et oplysningsinitiativ.

Tekstilrevolutionen præsenterer en lang række forslag til initiativer på tekstilområdet, heriblandt, at der skal indføres ret til reparation på tekstiler og moms- og afgiftsfritagelser på reparationer, at varedeklARATIONER i fødevarerindustrien udvides til tekstilområdet, at brands indfører cost per use pris på tekstiler, og at kommunernes arbejde støttes gennem afsætning af midler til kommunikationskampagne og skiltning.

Miljøministeriet takker for de mange gode forslag til yderligere initiativer. Alle forslag vil blive taget med i overvejelserne i de fremtidige indsatser på tekstilområdet. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.34 Producentansvar for emballage: Miljømål, incitamentsstruktur og graduerede bidrag

Dansk Affaldsforening og Københavns Kommune støtter en implementering af producentansvaret, der sikrer reduktion af emballage, genbrug af emballage samt cirkulært design af emballage, der er nemt at genanvende i høj kvalitet. Dansk Affaldsforening stiller dog spørgsmålstegn ved, om dette kan opnås via graduering af producenterens bidrag, eller om der er behov for anden regulering for at opnå tilstrækkelige økonomiske incitament.

Plastindustrien undrer sig over, at det fremgår af handlingsplanen, at "Det kommende producentansvar for emballage vil yderligere tilskynde til at reducere forbruget af emballage, eftersom at producenterne skal betale for affaldshåndtering af emballager baseret på vægt.", da Plastindustrien ikke er bekendt med, at der er truffet beslutning om, hvordan gebyrstrukturen skal indrettes.

Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA savner øget fokus på reduktion af unødvendig emballage og foreslår bindende reduktions- og genbrugsmål for emballager, incitament til at mindske overemballage ved fx e-handel samt miljøgraduering af bidrag, der sikrer forbrugsreduktion af

engangsprodukter og fremmer genbrug. Desuden påpeges, at genbrugsemballager bør fritages fra gebyrer, så længe de er i cirkulation.

Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA fremhæver desuden behovet for at have fokus på at bevare emballagens kvalitet i genanvendelsen, bl.a. ved at lave en skelnen mellem cirkulær genanvendelse og genanvendelse (downcycling), at lave en skelnen mellem post-consumer, post-industriel og regrind, samt ved at den virgine plast fra fx fejlproduktioner ikke tæller med i de officielle genanvendelsesmål.

Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA foreslår pant på flere produkter og opfordrer til, at der inddrages erfaringer fra Dansk Retursystem. De påpeger fordelene ved et lukket kredsløb, som i pantsystemet og foreslår at undersøge muligheden for at inddrage forretningsmodeller ved direkte genbrug eller forberedelse med henblik på genbrug, fremfor kun at tænke i genanvendelsesløsninger ved lukkede kredsløb.

ACE Nordic opfordrer til, at der fastsættes et nationalt indsamlingsmål for drikkevarekartoner på 70 pct.

Miljøministeriet noterer sig forslagene til den nationale implementering af producentansvaret for emballage. Producentansvar for emballage skal som følge af direktivkrav implementeres på en måde, der fremmer miljødesign, reduktion, øget genbrug, og øget genanvendelse af emballage. Producenternes finansielle bidrag skal gradueres i forhold til produktets miljøbelastning i hele livscyklus fra produktion til affaldshåndtering, jf. affaldsdirektivets minimumkrav. Miljøgraduering af bidrag skal i tilfælde af kollektiv opfyldelse af producentansvar sikre yderligere incitament til miljødesign af produkter end producentansvaret giver i sig selv. Bidragene skal gradueres på baggrund af en række miljøprincipper/kriterier.

Det forventes, at fastsættelsen af producenternes finansielle bidrag overordnet vil ske med udgangspunkt i emballagens vægt, fordi det giver incitament til at reducere emballagemængden og dermed ressourceforbruget. Bidraget, som fastsættes på baggrund af vægt, skal herefter gradueres ift. de miljøkriterier, der fastsættes. Vægt er udgangspunktet for fastsættelse af producenternes finansielle bidrag i de fleste andre EU-lande og genanvendelsesrater skal indberettes på baggrund af vægt. En vægtbaseret tilgang vil derfor understøtte en EU-harmoniseret tilgang til graduering og enkel administration.

Ift. forslag om pantløsninger på flere produkter bemærkes det, at producenterne, der bliver omfattet af producentansvar for emballage, kan oprette egne tilbagetagningsordninger med eller uden pant.

Den konkrete udmøntning af producentansvar for emballage forventes politisk besluttet i 2021. I udmøntningen vil de nærmere krav til producenterne blive fastlagt, herunder rammer for miljøgraduering af producenternes finansielle bidrag og evt. politiske initiativer og mål, der går ud over affalds- og emballagedirektivets krav og genanvendelsesmål.

Som følge af ovenstående høringssvar er der tilføjet en uddybende tekst om miljøgraduering af finansielle bidrag i Handlingsplanen for Cirkulær Økonomi, afsnit 4.6.

4.35 EU harmonisering og interessentinddragelse

ACE Nordic fremhæver, at det er vigtigt, at Danmark er involveret i de harmoniseringsprocesser, der finder sted inden for EU ift. implementering, at Danmark er i tråd med tidsplanerne i direktivet og ikke implementerer regler tidligere. Desuden understreges vigtigheden af at involvere erhvervslivet i implementeringen.

Bryggeriforeningen ønsker at vedtagne EU-direktivkrav på affaldsområdet implementeres så direktivnært som muligt.

Dansk Standard fremhæver, at de krav, der skal opstilles til fx producenter af emballage, bør baseres på de europæiske standarder, der udvikles til netop dette formål.

Miljøministeriet følger implementeringsprocesserne og tidsplanerne fra EU Kommissionen tæt, herunder vil ministeriet indgå i arbejdet med en kommende revision af emballagedirektivet. I den nationale implementering af producentansvar inddrages interessenterne gennem bl.a. Samarbejdsforum for producentansvar og de følgegrupper, der er nedsat for hhv. implementering af engangsplastikdirektivet og producentansvar for emballage. Bemærkningerne ikke anledning til ændringer.

4.36 Hensyn i implementering af producentansvar på emballager

Dansk Affaldsforening fremhæver behovet for et forpligtende samarbejdsforum for de involverede aktører i det kommende producentansvar for emballage.

GRAKOM påpeger, at det ift. emballageprodukter ikke er entydigt, hvor producentansvaret for miljø- og klimaaftryk skal placeres og forslår, at der iværksættes et samarbejde med henblik på dels at udvikle en model for delt producentansvar dels at nedsætte et samarbejdsforum mellem myndigheder, industriens aktører og forbrugere med det formål at drøfte og sikre en løbende udvikling og tilpasning, i forhold til den teknologiske udvikling.

ARC gør opmærksom på behovet for koordinering mellem kommunale investeringer i indsamlingen og den kommende overgang til producentansvar for emballager fra 2025, herunder hensynet til borgerne omkring en enstrengt indsamling, praktik ift. omlastning, mulighed for afskrivning af materiel, samt et enkelt system for finansiering af opgaver omfattet af producentansvar.

Københavns Kommune påpeger, at kommunerne fortsat bør stå for indsamlingen af emballageaffaldet og den direkte kontakt til borgerne som i dag og anbefaler, at kommunerne fremover får mulighed for at dække evt. manglende finansiering fra producentansvaret via affaldsgebyrerne.

Jens Peter Mortensen efterlyser tanker om, hvad det udvidede producentansvar for emballage får af konsekvenser for borgerne, finansiering og ansvarsfordeling ift. affaldshåndteringen og foreslår et afgiftssystem til finansiering af håndtering af emballageaffald med udgangspunkt i Dansk Retursystem. Jens Peter Mortensen har forslag til initiativer, der bygger på udrulningen af det kommende udvidet producentansvar

Miljøministeriet noterer sig forslagene til den nationale implementering af producentansvaret for emballage. Organiseringen af det kommende producentansvar for emballage, herunder nærmere definition af producenten, ansvarsfordeling mellem kommuner og producenter, metoden til fordeling af omkostninger og samarbejde mellem aktørerne, forventes politisk besluttet i 2021. Dette på baggrund af løsningsforslag fra Samarbejdsforum for producentansvar, hvor kommunerne er repræsenteret ved Kommunernes Landsforening og Dansk Affaldsforening og erhvervslivet er repræsenteret ved DI, Dansk Erhverv og Landbrug & Fødevarer. Desuden inddrages erfaringer fra eksisterende producentansvarsordninger, herunder Dansk Retursystem, i implementeringen. Bemærkningerne ikke anledning til ændringer.

4.37 Afgifter ift. producentansvar og oprydningsansvar

HORESTA påpeger, at eksisterende afgifter må være indbefattet i de tiltag, som skal sikre producent- og oprydningsansvar, da afgifterne bl.a. bruges til at dække oprydning og håndtering af plastaffald, som borgerne efterlader i overensstemmelse med producent- og oprydningsansvar.

Miljøministeriet bemærker, at eksisterende afgifter er nationalt vedtagne virkemidler med egne formål, som derfor ikke har nogen direkte sammenhæng til det kommende producent- og oprydningsansvar. Bemærkningerne ikke anledning til ændringer.

4.38 Datagrundlag for producentansvar

Horsens Kommune påpeger, at der er uklarheder om ansvaret for indberetning mellem affaldsproducenten samt indsamler, transportør, og genanvendelses anlæg og foreslår, at ansvaret for indberetning af data til ADS i højere grad bliver et anliggende for professionelle inden for affaldsområdet og med klare rammer for ansvarsfordelingen.

Aluminium Danmark Efterspørger bedre datagrundlag for implementering af producentansvar for metalemballage.

Miljøministeriet bemærker, at producentansvar for emballage skal understøttes af datasystemer for hhv. indberetning af markedsførte mængder emballage og affaldsdata om indsamling og affaldsbehandling, herunder for metalemballage. Forslagene og ønsker til dette er noteret. Bemærkningerne ikke anledning til ændringer.

4.39 Producentansvar Elektronik- og batteriaffald

Elretur ønsker en simplificering af dataindberetninger for at højne datakvaliteten, således at indsamlings- og behandlingsdata for elektronik- og batteriaffald kun indberettes i enten ADS eller DPA-system og at der sikres en høj grad af datakvalitet i det system, der vælges. Elretur tilføjer, at DPA-systems 'statistikker anvendes af mange i og uden for branchen og giver et validt datagrundlag for analyser og undersøgelser, som udføres for at optimere genanvendelsen og genbruges.

Miljøministeriet er enig i, at dataindberetning af elektronik- og batteriaffald ikke bør pålægge producenterne unødige administrative byrder, og at et enkelt indberetningssystem kan bidrage til bedre datakvalitet. I forbindelse med implementering af affaldsdirektivets minimumskrav til producentansvarsordninger har ministeriet igangsat en større gennemgang af de administrative systemer omkring eksisterende og kommende producentansvarsordninger. Dataindberetning er en del af dette arbejde. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Københavns Kommune anbefaler, at der iværksættes udvikling af opsamlings- og indsamlingsmetoder, som kan tage højde for skånsom indsamling og samtidig forebygge tyveri. Elretur er derimod mere tvivlende over for om initiativer, der indføres med henblik på en mere skånsom indsamling af elektronik for at bevare genbrugspotentialt, vil have den ønskede effekt. Elretur foreslår i stedet at se på indførsel af 'first treatment' anlæg, hvor genbrugelige varer udsorteres på en central lokation for at få genbruges af elektronikaffald til at stige. Elretur bemærker, at denne type anlæg ikke er udbredt i Danmark, men den slags innovation, er der plads til, når der anvendes korte kontrakter (med affaldsbehandlere), hvor markedet ikke låses i faste gamle systemer

Miljøministeriet er enig i, at der er et behov for en mere skånsom indsamling af elektronikaffaldet, hvis genbrugspotentialt skal kunne udnyttes. Hvorvidt dette skal ske ved udvikling af nye opsamlings- og indsamlingsmetoder eller ved anvendelse af 'first treatment' -anlæg eller en kombination heraf forventes at være et emne, som drøftes med interessenterne i forbindelse med den kommende implementering af moderniseringsbestemmelserne for elektronikaffald, hvor både

kommuner og producenter er repræsenterede. Her vil det også være naturligt at drøfte, hvordan tyveri kan forebygges. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.40 Modulering af bidrag til de kollektive ordninger for behandling af affald der er omfattet af producentansvar

Applia udtrykker i deres høringssvar skepsis over for, om modulering af bidrag, hvor producenterne betaler for affaldsbehandling af deres produkter i forholdt til deres miljøbelastning, vil have nogen nævneværdig (red: miljømæssig) effekt ift. de administrative omkostninger der er forbundet med at indføre miljøgraduering, mens Aalborg Universitet og IDA Ingeniørforeningen fremfører, at der skal ske en kraftig graduering (modulering) af bidragene for, at disse skal have en affaldsforebyggende effekt på elektronikaffald.

Miljøministeriet bemærker, at graduering af bidrag til de kollektive ordninger er en følge af implementering af affaldsdirektivets minimumskrav til producentansvarsordninger. Graduering af bidrag skal ske inden for de samlede omkostninger, som en kollektiv ordning bærer på vegne af sine medlemmer. Dette lægger en begrænsning på omfanget af gradueringen. Miljøministeriet vurderer, at effekten af de graduerede bidrag vil være forskellig afhængig af hvilken produkttype, der er tale om. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

4.41 Pant på elektronik

Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA foreslår, at man kigger på mulighederne for at indføre pant på elektronik for at fremme indsamling, genanvendelse samt forberedelse til genbrug.

Miljøministeriet bemærker, at der er producentansvar for elektronikprodukter, og det er således producenternes ansvar at sikre høje grader af indsamling, genanvendelse og forberedelse til genbrug. Producenterne kan anvende forskellige midler til at opnå dette, herunder indføre en pantordning. Eksempelvis er der i dag flere teleselskaber, som tilbyder at tilbagetage gamle mobiltelefoner og giver i den sammenhæng ofte en rabat ved køb af ny/et tilgodebevis eller lignende.

En pantordning er dog generelt en administrativ, juridisk og økonomisk tung opgave at etablere og drive. Dertil kommer, at levetiden for elektronik er lang, hvilket gør det det vanskeligt at fastsætte pantens størrelse og vilkår på en måde, så denne er relevant frem til tidspunktet, hvor produktet kasseres. Yderligere skal panten på elektronik være forholdsvis høj for at motivere borgeren til at aflevere til en pantordning, hvilket medfører øget sandsynlighed for snyd med ordningen fx ved import af brugt elektronik til udbetaling af pant. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

4.42 Modernisering af det udvidede producentansvar for WEEE

ELRETUR mener, at der for at sikre mere og bedre genanvendelse af elektronik og batterier er behov for yderligere initiativer og kommer med forslag hertil. Dansk Affaldsforening oplever, at der fortsat er store udfordringer i den nuværende implementering af producentansvaret for især elektronik. I forhold til initiativet om modernisering af producentansvaret for elektronik henviser Dansk Affaldsforening til sit høringssvar på ændring af miljøbeskyttelsesloven fra december 2019, hvor man peger på udfordringerne og mulige løsninger.

Miljøministeriet kan konstatere, at Elretur ønsker nye initiativer der kan sikre mere og bedre genanvendelse af elektronik. Modsat har Dansk Affaldsforening i sit høringssvar til ændring af miljøbeskyttelsesloven i 2019 udtrykt skepsis over for forslaget om at åbne for, at private aktører får adgang til at indsamle elektronikaffald direkte fra husholdningerne. Dansk Affaldsforening anbefalede derfor, at forslaget blev trukket tilbage, og at man i stedet skulle tage udgangspunkt i det

eksisterende system. Miljøministeriet konstaterer, at høringssvarene til ændring af miljøbeskyttelsesloven var delte, og at der var en række interessenter, der var positive over for initiativet. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.43 Reparation og genbrug, finansiering

Affaldsselskabet Vendsyssel Vest fremfører, at erfaringer fra Belgien og Østrig viser, at fremme af genbrug af elektronik bør ske ved medfinansiering fra producentansvaret. I Danmark i dag, er genbrug betinget af den modsatte pengestrøm med betaling fra reparationsstederne til de kollektive ordninger (producentansvar), når der sker levetidsforlængende reparation og genbrug. Affaldsselskabet Vendsyssel Vest har konkrete erfaringer med at sikre genbrug af elektronik og tilbyder deres assistance i det videre arbejde.

Miljøministeriet noterer, at Affaldsselskabet Vendsyssel Vest ønsker, at det skal være muligt for aktører uden for producentansvaret at få adgang til elektronik med genbrugspotentiale. Affaldsplanens initiativ om modernisering af producentansvaret for elektronikaffald vil åbne for denne mulighed. Relevante interessenter vil blive inddraget i denne proces. Der er med moderniseringen ikke umiddelbart lagt op til, at der skal ske betaling mellem uafhængige aktører og producentansvaret. Udmøntning af loven på bekendtgørelsesniveau vil ske med inddragelse af repræsentanter for de relevante aktører. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.44 Medicinsk udstyr

Danske Regioner foreslår, at mængden af elektrisk/batteridrevet medicinsk udstyr, der ikke er omfattet af producentansvar, bør undersøges for at afklare muligheder for indføre producentansvar på dette område og derved understøtte øget genanvendelse. Danske Regioner henviser særligt til udstyr til operationer og anden behandling, der pt. afbrændes som klinisk risikoaffald.

Miljøministeriet bemærker, at medicinsk udstyr, hvis det forventes at være inficeret, før det kasseres, specifikt er undtaget fra reglerne for producentansvar. Miljøministeriet anerkender behovet for at undersøge om der er medicinsk udstyr, som reelt kunne omfattes af producentansvar for at sikre en højere grad af genanvendelse end der sker i dag. Problemstillingen håndteres i planens initiativ om klinisk risikoaffald. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.45 Tilsyn og straf

Elretur tilkendegiver, at en forudsætning for at opnå høj genanvendelse og forberedelse til genbrug af elektronik og batterier er en høj indsamlingsprocent. Fokus på tyveri af elektronikskrot og ulovlig eksport bør derfor øges.

Elretur foreslår øget tilsyn med freeriding og skyggestrømme inkl. tyveri og eksport.

Applia opfordrer til, at det i fremtiden har umiddelbar konsekvens, når der gennem tilsyn eller fx gennem DPA-Systems whistle-blower-ordning rapporteres eller konstateres uregelmæssigheder inden for WEEE.

Miljøministeriet bemærker, at for så vidt angår forebyggelse af tyveri af elektronikaffald fra genbrugspladser, skal Miljøministeriet henvise til ovenstående svar om samme problematik. Det fremgår heraf, at det vil være naturligt at drøfte, hvordan tyveri kan forebygges i forbindelse med den kommende modernisering af producentansvaret, hvor både kommuner og producenter er repræsenterede, da det vil kræve et samarbejde om fx indsamlingsmateriel og opbevaring på genbrugspladsen.

Miljøministeriet er endvidere enig i, at der kontinuerligt skal være fokus på håndhævelse af producentansvarsreguleringen, herunder i forbindelse med de nævnte problemstillinger omkring free-riders og ulovlig eksport af WEEE. Når miljømyndighederne får mistanke om ulovlige forhold – enten ved eget tilsyn eller igennem en whistle-blowerordning, er myndighederne forpligtede til at reagere. Ender det pågældende forhold med en politianmeldelse, er det politiet og anklagemyndigheden, der tager sagen videre i retssystemet. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.46 Batterier: Sikkerhed

Dansk Affaldsforening og Danske Regioner ønsker, at der igangsættes et initiativ, som kortlægger udfordringerne ifm. brandfare ved lithium-ion-batterier i batteriindsamlingen. Øget vidensopsamling på området vil kunne bringes i spil i de kommende forhandlinger om den af EU Kommissionen fremsatte batteriforordning. Dansk Autogenbrug opfordrer til at gennemføre en analyse af behovet for justering af lovgivning og uddannelseskraft med henblik på at tage højde for færdselsikkerheds-, brand- og personmæssige risici ved håndteringen af elbil-batterier, herunder særligt skadede eller måske skadede batterier. Det gælder eksempelvis et ”stærkstrømsreglement for el-biler”, en revision af bygningsreglementet, regler for farligt gods, formulering af uddannelseskraft mv.

Miljøministeriet anerkender, at der kan opstå brandfare ved indsamling og opbevaring af Li-ion-batterier. Det er imidlertid en diskussion, der har stået på blandt internationale batteriekspertter i årevis, hvor emnet har været diskuteret både ud fra et praktisk og et juridisk perspektiv. Forhandlingerne om en ny batteriforordning startede i december 2020. Forslaget til ny forordning omfatter bl.a. forskellige sikkerhedstests af Li-ion-batterier. Det er ministeriets forventning, at forordningen vil komme til at dække de nødvendige sikkerhedsaspekter. Der kan dog vise sig et efterfølgende behov for justering af den underliggende nationale lovgivning. Der er ifm. forhandlingerne af den nye batteriforordning nedsat en interministeriel gruppe, som varetager forskellige aspekter af den nye forordning. Det forventes, at der via dette samarbejde vil kunne identificeres de relevante lovområder som skal justeres. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.47 Indsamling af batteriaffald

IDA Ingeniørforeningen fremfører, at der er behov for en indsats ift. indsamling af batterier, når indsamlingsprocenten fortsat kun ligger på 45 pct.

Elretur fremfører, at mere end 30 pct. af de bærbare batterier ”forsvinder” i fejlsorteringer. Det er Elreturs vurdering, at fejlsorteringer kan reduceres, hvis fokus på fejlsorteringer øges på indsamlingstidspunktet, eksempelvis ved, at der indføres kvalitetskrav til kommunernes sortering af batterier inden de overdrages til producentansvaret, ligesom der er for elektronik affald.

Elretur fremfører desuden, at finansieringen af batteriindsamlingsordningen ikke i tilstrækkelig grad understøtter en højere indsamlingsprocent, idet producentansvarets finansiering af kommunernes indsamling ikke er afhængig af, hvilken ordning kommunen anvender og hvor effektiv den er. Det vil derfor også være hensigtsmæssigt, at der ses på effektiviteten i indsamlingsordningerne, hvis indsamlingsprocenterne skal stige.

Miljøministeriet oplyser, at EU Kommissionen har i december 2020 fremsat et forslag til en ny batteriforordning, som skal erstatte det nugældende batteridirektiv. Forslaget forventes at medføre at indsamlingsmålet på 45 pct. for bærbare batterier bliver hævet. Samtidig forventes forslaget at medføre ændrede krav til producentansvarets finansiering, indsamlingssystemer og

dataindberetning, som vil give anledning til ændringer i den nationale lovgivning. Samlet set forventes dette at føre til højere indsamlingsprocenter.

Aktørerne som er involveret i producentansvar, indsamling og affaldsbehandling af batterier er allerede inddraget i det igangværende arbejde med den nye EU-regulering og forventes fortsat inddraget. Ministeriet lægger vægt på, at der er en god dialog mellem alle berørte parter. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.48 Genanvendelse og teknologiudvikling

IDA Ingeniørforeningen fremhæver at mængden af markedsførte batterier til elbiler er tredoblet i 2018 i forhold til niveauet i 2015-2017. IDA Ingeniørforeningen efterspørger initiativer der adresserer denne udfordring og ser gerne at det bliver en dansk vision om at udvikle teknologier til genanvendelse disse batterier.

Miljøministeriet vurderer, at genanvendelsesteknologier er tæt tilknyttet produktion af batterier, som kræver batterimængder i større skala end de, der produceres i Danmark. Ministeriet har kendskab til initiativer omkring renovering og genbrug af batterier, som kunne være en nicheudvikling i Danmark. Generelle muligheder for tilskud til teknologiudvikling er omtalt i kapitel 2. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.49 Biler og dæk

Dansk Autogenbrug nikker genkendende til vurderingen af, at det ulovlige bilskrotmarked står for mellem 20 og 25 procent af alle skrotninger i Danmark trods eksistensen af en skrotningsgodtgørelsesordning og trods indførelsen af den digitale skrotningsattest. Det er Dansk Autogenbrugs opfattelse, at en grundigere, mere effektiv, lokal tilsynsindsats er voldsomt fornøden. Der opfordres derfor til, at en sådan indgår i regeringens initiativer med henblik på at opfange virksomheder, der omgår miljøbeskyttelsesloven.

Miljøministeriet bemærker, at tilsynet med reglerne i bilskrotbekendtgørelsen, bortset fra reglerne om producentansvar, henhører under de respektive kommuner. Miljøministeriet kigger dog løbende på initiativer, som kan forstærke netop tilsynsindsatsen. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Erhverv bemærker, at dæk har et stort nyttiggørelsespotentiale gennem udnyttelsen af dækkenes brændværdi. I dag er der dæk på markedet, som teknisk set ikke kan genanvendes, hverken i Danmark eller i udlandet. Men samtidig fastsætter den danske lovgivning, at det ikke er lovligt at udnytte dækkenes brændværdi i Danmark. Forbrænding og deponi er heller ikke lovligt. Der er derfor behov for en ændring af reglerne.

Miljøministeriet bemærker, at dækbekendtgørelsen ikke fastsætter en pligt til at lade gebyrberigtigede dæk oparbejde hos en anerkendt oparbejdningsvirksomhed. Herudover skal Miljøministeriet påpege, at dækbekendtgørelsen ikke udelukker, at gebyrberigtigede dæk sendes til forbrænding. Dækbekendtgørelsen udelukker dog, at der kan udbetales tilskud herved.

Miljøministeriet bemærker, at dækbekendtgørelsens gebyr- og tilskudsordning er en national ordning, der ikke er omfattet af EU-reglerne om udvidet producentansvar. Miljøministeriet er enig i, at ordningens effektivitet løbende bør vurderes. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Erhverv anmoder om at få afklaret, hvorvidt Miljøministeriet fastholder den tidligere vurdering af, at den danske gebyrordning for dæk ikke falder inden for EU's regler om udvidet producentansvar.

Uanset udfaldet bør gebyrordningens effekt evalueres med producentansvarets graduerede miljøparametre for øje, og særligt revurdering af måden, hvorpå free-riders skal håndteres.

Miljøministeriet bemærker, at dækbekendtgørelsens gebyr- og tilskudsordning er en national ordning, der ikke er omfattet af EU-reglerne om udvidet producentansvar. Miljøministeriet er enig i, at ordningens effektivitet løbende bør vurderes. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA mener, at det ikke er forsvarligt at anvende genanvendt gummigranulat til anlægning af kunstgræsbaner, motionsområder, legepladser m.v., da det indeholder sundhedsskadelige stoffer og bliver spredt til miljøet ved brug.

Miljøministeriet bemærker, at Miljøstyrelsen har udarbejdet en vejledning på området i 2018 og senest en supplerende rapport i 2020 ("Kunstgræsbaner – Alternativer til gummigranulat som infill og erfaringer med banepleje"). Rapporten gennemgår alternativerne til gummigranulatinfill, herunder hvordan man sikrer god banepleje. Herudover gør Miljøministeriet opmærksom på, at ECHA (Det Europæiske Kemikalieagentur) har igangsat et arbejde angående regulering af gummigranulat i kunstgræsbaner og forventes at fremsætte et forslag i 2021

Afsluttende skal det påpeges i forhold til PAH'er (polyaromatiske hydrocarboner), at der i dækbekendtgørelsens bilag 2 er fastsat nærmere krav til indholdet af PAH'er i gummigranulat, som der er modtaget tilskud for. Disse niveauer er allerede i overensstemmelse med de foreslåede krav fra ECHA. Dette er beskrevet i handlingsplanen. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA mener, at der bør skabes flere initiativer for at fremme regummiering, som er placeret højere i affaldshierarkiet end granulering og pyrolyse. Det kunne bl.a. være ved at indføre et tilskud til dæk, som sendes til regummiering og hermed bliver levetidsforlænget, så forbruget kan minimeres.

Miljøministeriet bemærker, at der allerede i dækbekendtgørelsens § 1, stk. 2, nr. 4 og 5, er fastsat visse gebyrfritagelser for regummierede dæk, hvilket giver et økonomisk incitament til regummiering. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

4.50 Klassificering af farligt affald i forhold til økotoksisk kriterie (hp-14)

Dansk Affaldsforening oplyser i forhold til initiativet om løbende opdatering af den vejledende udtalelse om HP 14-kriteriet, at branchen (Danish Waste Solution og Afatek) på nuværende tidspunkt selv har lavet en HP14-analysemetode for slagger, som pt. ligger til godkendelse hos Miljøministeriet.

Miljøministeriet takker for oplysningen og kan bekræfte, at der er dialog med Afatek om deres HP-14-analysemetode. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.51 Klinisk risikoaffald

Danske Regioner foreslår at opdatere definitionen af klinisk risikoaffald, så det tydeliggøres, hvornår der reelt er tale om klinisk risikoaffald, og hvornår det er affald, der kan håndteres på anden måde. Det bør samtidig sammentænkes med andre tiltag i handlingsplanen, således at det bliver muligt at flytte endnu mere (klinisk risiko) affald fra forbrænding til genanvendelse. Københavns Kommune anbefaler, at der gennemføres initiativer, der kan fremme bedre nyttiggørelse af klinisk risikoaffald. Der bør også rettes øget fokus på metalaffald - især efter autoklavering.

Miljøministeriet oplyser, at forslaget om opdatering af definitionen af klinisk risikoaffald samt overblik over potentielle løsninger, der kan fremme bedre nyttiggørelse af klinisk risikoaffald, fx via desinficering forud for materialenyttiggørelse, vil indgå i planens initiativ om "Opdatering af vejledning om klinisk risikoaffald". Initiativet er præciseret i planen.

4.52 Shredderaffald

Dansk Affaldsforening, Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien efterlyser en indsats omkring karakterisering og klassificering af affaldet, så affaldsenergianlæg kan tilrettelægge en miljøgodkendt håndtering af shredderaffald. Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien nævner desuden behov for ensretning af godkendelsesvilkårene for forbrænding af delfraktionen på konventionelle forbrændingsanlæg og en håndhævelsesmodel i forhold til udøvelsen af anvisningsretten og -pligten af kommunerne. Kolding Kommune stiller spørgsmål ved om shreddning udelukkende burde anvendes med henblik på neddeling af ensformige materialestrømme, f.eks. ren jern eller ren plast, og kun i få tilfælde med henblik på adskillelse af sammensatte produkter samt om øget forbrænding af shredderaffald kan få konsekvenser for anvendelsen af slaggen fra forbrændingsanlæggene.

Miljøministeriet er enig i, at der er behov for yderligere karakterisering af shredderaffald samt en vurdering af evt. konsekvenser for anvendelsen af slaggen fra forbrændingsanlæggene. Disse emner vil indgå i initiativet "Afdækning af muligheder for øget genanvendelse og nyttiggørelse af shredderaffald". Miljøministeriet bemærker i forhold til forslag om ensretning af godkendelsesvilkår til forbrændingsanlæg at det er Miljøstyrelsens vurdering, at godkendelsesmyndigheder med affaldsforbrændingsbekendtgørelsen mv. har grundlaget til konkret at behandle ansøgninger om miljøgodkendelse til forbrænding af specifikke affaldstyper, herunder shredderaffald. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer. Miljøministeriet bemærker, at spørgsmålet om en håndhævelsesmodel vil indgå i arbejdet med en ny model for affaldstilsynet. Spørgsmålet om shreddning udelukkende burde anvendes med henblik på neddeling af ens materialer, f.eks. ren jern eller ren plast, vil indgå i det generelle arbejde med at understøtte øget genanvendelse. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.53 Skibsophugning

IDA Ingeniørforeningen efterspørger en strategi for behandling af NORM-affald i Danmark.

Sundhedsministeriet har forelagt Sundhedsstyrelsens enhed for Strålebeskyttelse spørgsmålet som bemærker mht. NORM affald opstået som følge af dekommissioneringen af olieudvindingsfelterne i Nordsøen, at radioaktivt affald, herunder NORM affald, er omfattet af bestemmelserne i Sundhedsstyrelsens Bekendtgørelse nr. 670 af 1. juli 2019 om brug af radioaktive stoffer. Ifølge §34 heri, skal frembringelse af radioaktivt affald begrænses til det minimale. Sundhedsstyrelsen fører via krav om udformning af sikkerhedsvurderinger tilsyn med at afviklingsarbejde tilrettelægges således at affaldsproduktion optimeres strålebeskyttelsesmæssigt og at affaldsmængder indeholdende radioaktive stoffer minimeres.

Endvidere bemærkes at udenlandske offshore anlæg, skibe, udstyr m.v., der importeres til Danmark med henblik ophugning kan give ophav til dannelse af NORM affald. Håndtering og opbevaring af dette kræver efter § 5 i bek. nr. 670/2019 tilladelse fra Sundhedsstyrelsen, og Sundhedsstyrelsen stiller som vilkår for sådanne tilladelser at NORM-affaldet returneres til oprindelseslandet. Bemærkningen giver ikke anledning til ændring.

4.54 Import/eksport af affald

ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport oplever reglerne for grænseoverskridende overførsel af affald, som værende vanskelige og ønsker derfor reglerne ændret. ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport og AquaGreen ønsker et frit internt marked i EU for transport af affald. Aalborg Kommune ønsker fristerne i transportforordningen ændret. Dansk Autogenbrug og AquaGreen ønsker lempeligere regler eller monitorering i forbindelse med specifikke affaldsstrømme.

IDA Ingeniørforeningen ønsker at der bliver arbejdet med certificering af modtageranlæg, således at kommunerne, ved transport af affald, kan vælge en modtager, der er EU-certificeret til at oparbejde ressourcer, hvilket skulle skabe en højere grad af tillid til de anlæg der modtager affaldet.

Miljøministeriet er enig i, at reglerne i transportforordningen kan opleves som uklare og til tider svære at anvende. Derfor arbejder ministeriet for, at transportforordningen bliver revideret, således at der skabes et reelt indre marked for transport af affald uden at gå på kompromis med miljøbeskyttelsen. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

4.55 Henkastet affald

Dansk Affaldsforening fremfører, at man havde forventet, at implementeringen af engangsplastikdirektivet skulle indeholde foranstaltninger til at bekæmpe og forebygge alle former for henkastning af affald, og at det er uklart, hvordan implementeringen skal tage hensyn til forskellige geografiske niveauer samt hvordan der søges samarbejde mellem det nationale og lokale niveau.

Miljøministeriet bemærker, at det er intentionen bag direktivet og dets implementering at forebyggelse af henkastet affald skal tænkes ind i implementeringen for de engangsplastikprodukter, der er omfattet. Blandt andet derfor har et bredt flertal i Folketinget med vedtagelse af Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi vedtaget et forbrugsreduktionsmål på 50 % for visse take away emballager. De nærmere betingelser for den konkrete udmøntning skal fastlægges i dialog med kommuner og producenter. Dette arbejde er igangsat med inddragelse af interessenterne i blandt andet Samarbejdsforum for producentansvar og sektorsamarbejdet for restaurationsbranchen. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

Bryggeriforeningen mener ikke, at kommende krav om fastmonterede låg på drikkevarebeholdere kan omtales som et initiativ, da det er krav, der stilles i engangsplastikdirektivet. Ligeledes ønsker Bryggeriforeningen, at der i samarbejde med andre nordiske lande arbejdes for at fritage plastflasker, der indgår i velfungerende pantsystemer.

Miljøministeriet bekræfter, at kravet om fastmonterede låg er et krav i engangsplastikdirektivet. Det fremgår af handlingsplanen som et initiativ, da kravet først træder i kraft den 3. juli 2024. Kravet er fastlagt i engangsplastikdirektivet, og der kan derfor ikke gives undtagelser for kravet. Danmark arbejdede i forbindelse med vedtagelse af direktivet for en dispensation, men denne blev ikke vedtaget, og kravet skal derfor implementeres i Danmark. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

Plastic Change, Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA mener ikke, at tiltagene på marint affald peger på konkrete løsninger eller initiativer til forebyggelse af marint affald, foruden EU's engangsplastikdirektiv, som under alle omstændigheder skal implementeres i alle EU-lande. Der savnes derfor konkrete, nationale initiativer og tiltag til at reducere og forebygge mængden af plastaffald i havet, som går ud over analysearbejde og indsamling af empiri.

Miljøministeriet bekræfter, at den væsentligste nye indsats i forhold til at reducere marint affald er engangsplastikdirektivet. Engangsplastikdirektivet er et omfattende direktiv med mange indsatser og potentiale til at nå gode resultater på stor skala, da det netop er et EU-direktiv. Miljøministeriet vurderer, at det er meningsfuldt, at indsatser på marint affald har ophæng i grænseoverskridende tiltag, når faste landegrænser ikke påvirker marint affald. Derfor er det supplerende arbejde, som samtidig pågår i regi af de regionale havkonventioner HELCOM og OSPAR, et vigtigt supplement. I dette regi arbejdes der bl.a. på opdateringer af de nuværende handlingsplaner for marint affald, som med konkrete initiativer skal supplere engangsplastikdirektivet og adressere både landbaserede og havbaserede kilder. Nationalt arbejdes der også med forebyggelse og reduktion af marint affald i regi af Danmarks Havstrategi, som er med til at gennemføre EU's havstrategidirektiv. Det næste indsatsprogram planlægges offentliggjort i 2021. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

4.56 Flyveaske/slagge

ARC påpeger, at det er lykkedes at få slagge certificeret til anvendelse ved visse anlægsarbejder og derved kan genanvendelsen ske i større omfang end tidligere. ARC foreslår, at regeringen indfører krav om, at der ved relevante offentlige anlægsarbejder prioriteres anvendelse af slagge frem for jomfruelige materialer.

Miljøministeriet bemærker, at der i forbindelse med de konkrete anlægsprojekter skal tages hensyn til evt. miljøbelastning på anvendelsesstedet pga. problematiske stoffer i affaldet. Desuden findes der også andre alternativer, som fx nedkøst beton og tegl, som ligeledes kan anvendes til erstatning af jomfruelige materialer ved anlægsprojekter. Ministeriet har noteret sig forslaget om at fremme anvendelse af slagge til anlægsarbejde. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Affaldsforening ser gerne, at det nævnes i handlingsplanen, at Vestforbrænding og Stena Recycling er ved at igangsætte HaloSep-anlægget, der gør det muligt at genanvende bl.a. zink fra røggasaffaldet og deponere affaldet lokalt i Danmark.

Miljøministeriet har indarbejdet en generel beskrivelse af udviklingen af nye teknologier inde for området.

4.57 Andre bemærkninger vedr. forbrændingsafsnit

AquaGreen foreslår ”pyrolyse af spildevandsslam og fremstilling af biokul” som en selvstændig listevirksomhed med dertilhørende standardvilkår, for derved at gøre det muligt at myndighedsbehandle og godkende anvendelsen af denne teknologi på en måde som er i overensstemmelse med miljøpåvirkningen, frem for at anvende affaldsforbrændingsbekendtgørelsen, som er tilegnet faststofforbrænding af affald i store forbrændingsanlæg.

Miljøministeriet bemærker, at det ikke er korrekt, at bekendtgørelsen er tilegnet faststofforbrænding af affald i store forbrændingsanlæg. Affaldsforbrændingsbekendtgørelsen omfatter anlæg, der (med)forbrænder fast og flydende affald ved oxidering samt andre varmebehandlingsprocesser såsom pyrolyse, forgasning eller nedsmeltning, når produkterne af denne behandling derefter forbrændes, uanset anlæggets kapacitet. Dog omfatter bekendtgørelsen ikke forgasnings- eller pyrolyseanlæg, hvis gasserne fra denne varmebehandling af affald renses i en sådan grad, at de ikke længere udgør affald forud for forbrændingen, og de ikke kan medføre større emissioner end dem, der skyldes fyring med naturgas. Dvs. at nogle, men ikke alle forgasnings- og pyrolyseanlæg, er omfattet af bekendtgørelsen.

Miljøministeriet vurderer, at der allerede findes listepunkter for pyrolyse- og forgasningsanlæg, som ikke er omfattet af affaldsforbrændingsbekendtgørelsen, og har derfor ikke planer om et nyt

listepunkt for 'pyrolyse af spildevandsslam og fremstilling af biokul' med tilhørende standardvilkår. Det forventes dog, at Miljøstyrelsen vil uddybe 'fortolkningsbidrag til listepunkter' på Miljøstyrelsens hjemmesiden i forhold til indplacering af pyrolyse- og forgasningsanlæg og at indarbejde et nyt afsnit med retningslinjer for regulering af luftemissioner fra pyrolyse- og forgasningsanlæg i den kommende reviderede Luftvejledning. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

Horsens Kommune og Dansk Affaldsforening påpeger, at forbrændingsanlæg også kan forbrænde andet trykimprægneret træ end kreosotbehandlet træ.

Miljøministeriet kan oplyse, at bemærkningen har givet anledning til ændring af handlingsplanen, hvor det er præciseret, at imprægneret træ, der ikke kan materialenytiggøres, kan forbrændes med energiudnyttelse, medmindre det er deponeringsegnet.

Dansk Affaldsforening finder det vigtigt, at der følges op på de hidtidige initiativer i forhold til det videre arbejde med en optimeret energiudnyttelse på affaldsenergianlæggene, og at man understøtter øget energieffektivitet med de rette afgiftsincitamenter.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kan oplyse, at der i henhold til Klimaplan om en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi skal igangsættes et arbejde med afdækning af muligheder og konsekvenser forbundet med at iværksætte initiativer til at øge energiudnyttelsen på affaldsforbrændingsanlæggene. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører er uenige i den ensidige måde at betragte affaldsforbrænding og energiudnyttelse på.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kan oplyse, at EU's affaldshierarki medfører, at kun når genbrug eller genanvendelse ikke er mulig, skal affaldet forbrændes med energiudnyttelse eller, såfremt affaldet ikke er forbrændingsegnet, deponeres. Der stilles med EU's affaldsdirektiv og EU Kommissionens handlingsplan for cirkulær økonomi øgede krav til genanvendelse i alle EU-lande.

På Europæisk plan er handel med forbrændingsegnet affald stigende som følge af nationale og regionale ubalancer mellem kapacitet og tilgængeligt affald til forbrænding. Ifølge en rapport fra Copenhagen Ressource Institute fra 2017 peger flere publicerede analyser samstemmende på, at inden for de næste 15 år vil der opstå et tidspunkt, hvor den samlede forbrændingskapacitet i de nordeuropæiske lande overstiger den samlede mængde affald til forbrænding³.

Endelig har en analyse fra DTU i 2019 påpeget at import af affald er dårligt for klimaet på lang sigt⁴. Regeringens udspil lægger ikke op til, at kapaciteten skal reduceres drastisk på meget kort sigt. Der er netop tale om en mere langsigtet udfasning. Såfremt Danmarks forbrændingskapacitet nedbringes frem mod 2030, forventes det således ikke, at udenlandsk affald, der ellers ville blive forbrændt i Danmark, vil blive deponeret i udlandet, men snarere at det i stedet vil blive forbrændt på andre anlæg i Nordeuropa. I den forbindelse er det vigtigt at bemærke, at alle forbrændingsanlæg i Europa skal overholde de samme EU-fastsatte miljøkrav. I december 2019 kom nye krav til, at anlæggene senest i 2023 skal leve op til visse krav om bedste tilgængelige teknik (BAT). Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

³ Rapporten fra Copenhagen Ressource Institute findes her:

https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Affald/udvikling_i_affaldsmaengder_ens_notat_final.pdf.

⁴ <https://www.dtu.dk/nyheder/2019/01/import-af-affald-er-daarligt-for-klimaet-paa-lang-sigt?id=b547ca09-85fo-4329-0f14-0f225ef1d1c0>

4.58 Deponi

Dansk Affaldsforening påpeger, at deponeringsområdet står overfor reelle udfordringer, som ikke nævnes i handlingsplanen. Det stigende kendskab til indholdet af miljøfremmede stoffer i mange produkter, og de vanskeligheder, det giver i form af at kunne genanvende eller energiudnytte affaldet, peger ifølge Dansk Affaldsforening i retning af, at for en større del af affaldet vil deponering være den miljømæssigt bedste løsning indtil en anden behandlingsform er udviklet. Dansk Affaldsforening peger i den forbindelse på, at udfordringen med en fremtid, hvor vi potentielt skal deponere mere affald, bør fremgå af handlingsplanen. Dansk Affaldsforening gør samtidig opmærksom på, at resultater fra beregningseksempler fra Miljøstyrelsens Risikovurderingsprojekt har vist, at efterbehandlingsperioden på deponeringsanlæg væsentligt kan overstige den nuværende antagelse om 30 år.

Dansk Industri, Affalds- og ressourceindustrien fremhæver, at Danmark deponerer meget begrænsede mængder af affald. Det er dog vigtigt, at fraktionen ikke blot accepteres på sit nuværende niveau. Dansk Industri, Affalds- og ressourceindustrien vurderer, at der fortsat er behov for at undersøge muligheden for at reducere affaldsmængden, der tilføres deponierne, og på en eventuel nyttiggørelse af de affaldsmængder, som der historisk er deponeret. Tilsvarende mener Dansk Industri, Affalds- og ressourceindustrien, at mulighederne for ”landfill mining” af shredderaffald m.v. fra deponierne bør genbesøges. Det bør gøres til en klar målsætning, at der ikke ligger andet på deponierne end det, som vi endnu ikke har anden anvendelse af.

Kolding Kommune påpeger, at sikkerhedsstillelsen for deponeringsanlæg kun må dække forudsigelige omkostninger til nedlukning samt efterbehandling.

Miljøstyrelsen er enig i Kolding Kommunes tolkning af deponeringsbekendtgørelsen og kan bekræfte, at sikkerhedsstillelsen kun skal kunne dække forventelige udgifter i efterbehandlingsperioden og den efterfølgende nedlukning.

Miljøministeriet har opdateret beskrivelsen af sikkerhedsstillelsen i handlingsplanen.

Solrød Kommune påpeger at det bør overvejes, om der i fremtiden er behov for at afsætte deponikapacitet til invasive arter, f.eks. japansk pileurt.

Miljøministeriet ser ikke deponering af invasive arter som en mulighed, da det ikke er tilladt at deponere forbrændingsegnede affald, herunder organisk affald. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

KAPITEL 5

5.1 Bedre udnyttelse af biomasse

Dansk Erhverv, og Dansk Affaldsforening bakker op om kaskadeudnyttelse af biomasser, hvor Dansk Erhverv påpeger, at en forkert kaskadeanvendelse kan mindske både en miljøgevinst og økonomien i forretningsmodellen. Plastic Change, Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA ønsker et større fokus på affaldshierarkiet inden for biomasser, og nævner, at fx træbiomasse, som fjernes fra skove mm., bør genanvendes i en bredere bioøkonomisk ressourceanvendelse f.eks. til byggematerialer, møbler, og andre trævarer, før biomassen til sidst anvendes til energiformål.

Miljøministeriet er enige i, at en prioriteret udnyttelse af biomassen, der hvor den samlet set giver størst værdi, også giver de bedste muligheder for udnyttelse af affald, restprodukter og sidestrømme.

Mht. kaskadeudnyttelse, så handler det grundlæggende om at realisere en råvares maksimale potentiale ved at anvende stoffer med den højeste værdi først og i sidste ende bruge restfraktioner til energiproduktion eller recirkulation. Miljøministeriet bemærker, at bioraffinerings gavnlige effekter for miljø og klima afhænger af, at biomassen er produceret bæredygtigt, og at de biobaserede produkter i et livscyklusperspektiv samlet set medfører en mindre belastning end de fossile eller mineralske alternativer. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Biogas Danmark, Dansk Miljøteknologi, Bryggeriforeningen, samt Enorm påpeger, at det er problematisk, at foderegnede biprodukter anvendes til energiudnyttelse frem for foder. Dansk Miljøteknologi foreslår, at man anvender en LCA til at vurdere, om hvad der er mest bæredygtigt, altså om biomassen skal bruges til bioforgasning eller til foderanvendelse.

Miljøministeriet bemærker, at udfordringen, som flere af høringssvarene fremhæver, ligger i at støtteordningerne kan give biogasanlæggene mulighed for at opkøbe bioressourcerne også kaldet rest- eller biprodukter og derfor udfordrer kaskadeudnyttelse. Normalt ville disse i stort omfang gå til produktion af foder. Energistyrelsen (ENS) administrerer støtteordninger til biogas. Foruden støtteordninger er biogas i de fleste tilfælde fritaget for energiafgifter og CO₂-afgift. Skatteministeriets afgiftslove beskriver, i hvilket omfang biogas pålægges afgifter. Miljøministeriet, Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, Energistyrelsen, Miljøstyrelsen og Fødevareministeriet er i færd med at undersøge mulighederne for en regulering inden for anvendelse af foderegnede restprodukter til biogasproduktion under hensyntagen til bæredygtighed, erhvervsøkonomiske konsekvenser m.v.

En anden udfordring er, at der i gældende regulering på hhv. fødevarer, energi og foderområdet er forskellige definitioner af begreber som restprodukter, biprodukter, affald mv. I Affaldsbekendtgørelsen anses stoffer eller genstande imidlertid ikke som affald, men som biprodukter, hvis de er resultatet af en proces, som ikke primært sigter mod fremstilling af dette stof eller denne genstand, og hvis det lever op til alle relevante krav til produkt-, miljø- og sundhedsbeskyttelse for den pågældende anvendelse. Et restprodukt fra en produktion, der opfylder nogle bestemte kriterier og derfor kan defineres som et biprodukt, skal således ikke betragtes som affald, men kan derimod omsættes frit på markedet. Fx kan restprodukter fra produktionen af øl såsom mask og maltspirer, som bryggerierne sælger videre til anvendelse som foder og fødevarer, potentielt være biprodukter. Genanvendelse er et trin i affaldshierarkiet, der bruges, hvis der er tale om affald, og ikke et biprodukt som i eksemplet med mask og maltspirer. Genanvendelse er en affaldsoperation, hvor affaldsmaterialer oparbejdes til produkter, materialer eller stoffer, hvad enten de bruges til det oprindelige formål eller til andre formål. Bioforgasning af affald med tilbageførsel af den afgassede biomasse på landbrugsjorden, bidrager ifølge EU's Affaldsdirektiv til genanvendelsesprocenterne på samme niveau som en anden genanvendelse af affaldet. Ønsket om, at man ud fra affaldshierarkiet kan placere foderproduktion over biogasproduktion er ikke muligt, da foderproduktion ikke indgår i affaldshierarkiet.

Bemærkningerne er noteret og vil blive inddraget i Miljøministeriets, Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets og Fødevareministeriets videre dialog, det giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Affaldsforening bakker op om kaskadeudnyttelse af biomasser, men undres over, at man fjerner biomasser fra bekendtgørelsen om biomasseaffald. Bryggeriforeningen foreslår, at mask tilføjes biomasseaffaldsbekendtgørelsens bilag 1, så det kan tilføres et biogasanlæg uden kommunal anvisning i stedet for at blive brugt som kvægfoder.

Miljøministeriet bemærker, at biomasseaffaldsbekendtgørelsen er sidst revideret i 2016. Der sker løbende teknologiudvikling på området, og initiativ om "Ændring af bekendtgørelsen om biomasseaffald med henblik på at fremme omstilling til cirkulær økonomi" har til formål at sikre, at

biomasseaffaldsbekendtgørelsens bilag 1 løbende opdateres. Biomasseaffaldsbekendtgørelsen skal følge affaldshierarkiet og samtidig understøtte den politiske målsætning for bioøkonomi. Bekendtgørelsen bør derfor ikke indeholde affald, der potentielt kunne være genanvendt. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

5.2 Bioraffinering, nye afgrøder og biobaserede materialer

AquaGreen, Københavns Kommune, Noah, IDA Ingeniørforeningen og Dansk Miljøteknologi efterlyser initiativer med fokus på udviklingen af teknologier, herunder pyrolyse, bioraffinering og biogas generelt. Dansk Miljøteknologi fremhæver udfordringer ved, at bioraffinaderier ikke er udviklet på lige fod med olieraffinaderier. Dansk Industri, Affalds- og ressourceindustrien og Dansk Miljøteknologi efterspørger en dansk strategi for bioraffinering. IDA Ingeniørforeningen bemærker, at det vil kræve prioritering, hvis de danske styrkepositioner inden for bioraffinering skal udnyttes.

Miljøministeriet bemærker, at teknologiudvikling inden for bioøkonomien understøttes ved at fastlægge rammer for den fremtidige regulering og planlægning inden for området, som derved kan påvirke de fremtidige investeringer bl.a. gennem udviklings- og demonstrationsprojekter. Der findes flere udviklingsprogrammer herunder fx MUDP, GUDP og EUDP, som har til formål at understøtte teknologiudvikling og opskalering af grønne og bæredygtige løsninger, herunder bioraffinering.

Bioraffinering kan have gavnlige effekter for både miljø og klima. Det bakker Miljøministeriet op om og følger udviklingen på området tæt. Det er allerede muligt at søge støtte til bioraffinering i GUDP, MUDP og EUDP. GUDP har siden 2013 støttet projekter inden for grøn bioraffinering med 100 mio. kr. Derudover er der på Finansloven for 2021 afsat i alt 200 mio. kr. til en tilskudspulje, der bl.a. kan støtte brun bioraffinering.

Kapitel 5 er blevet opdateret, så ovenstående pulje nu fremgår. De yderligere bemærkninger giver ikke anledning til ændringer.

5.3 Mindre madspild

Dansk Erhverv, Dansk Industri, Affalds- og ressourceindustrien, Landbrug & Fødevarer og Horesta støtter handlingsplanens fokus på forebyggelse af madspild og fremhæver en række udfordringer samt potentielle virkemidler og redskaber. Høringssvar fra Christian Hansen giver udtryk for, at madspild fejkategoriseres som biomasse, hvorefter det underkastes genanvendelsestiltag og handlingsplanen bør derfor antage, at der over tid er mindst muligt madspildsrelateret biomasse til rådighed.

Miljøministeriet bemærker, at madspild er defineret som den del af madaffaldet, der kunne være spist – svarende til det engelske begreb ”avoidable foodwaste”. Ved affald forstås ethvert stof eller enhver genstand, som indehaveren skiller sig af med eller agter eller er forpligtet til at skille sig af med. Madaffald defineres i affaldsdirektivet som alle fødevarer (jf. definitionen i EU’s fødevarereforordning), der er blevet til affald.

Bemærkningerne har givet anledning til en præcisering af definitionen af madspild i planen.

Dansk Industri, Affalds- og ressourceindustrien, Christian Hansen og Landbrug & Fødevarer nævner alle et ønske om et større fokus på fødevareteknologi som led i indsatsen for at bekæmpe madspild, samt et behov for større fokus på og samarbejde med ingrediensbranchen.

Fødevarerministeriet er enige i, at fødevareteknologi, herunder ingrediensbranchens arbejde, spiller en vigtig rolle i madspildsdagsordenen. Regeringen etablerede i 2019 Tænk tanken ONE\THIRD om reduktion og forebyggelse af madspild og fødevarer. I regi af Tænk tanken arbejdes der løbende bl.a. med udbredelse af Best Practice, herunder udbredelse af ny og eksisterende teknologi, som har potentiale til at nedbringe madspild. Fødevarerministeriet vil desuden undersøge muligheden for et

større fokus på udbredelsen af fødevareteknologier, herunder et tættere samarbejde med ingrediensbranchen, i en evt. kommende madspildsstrategi. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

5.4 Mere og bedre genanvendelse af bioaffald

Landbrug & Fødevarer mener, at det er problematisk, at andet organisk affald beskrives som madaffald i figur 5.3.1.

Miljøministeriet bemærker, at inkluderingen af ”andet organisk affald” i figur 5.3.1 skyldes, at ”madaffald” blev tilført til affaldsstatistikken i 2018. På daværende tidspunkt var der kun én affaldskode, der betegnede alt organisk affald (ekskl. haveaffald), nemlig H/EO2. Dvs. at al udsorteret organisk affald inklusiv madaffald blev indberettet til ADS med den kode. Af den årsag kunne man ikke se, hvad koden dækkede over (og hvor meget der var madaffald). Affaldskoderne er nu ændret, så H/EO2 omfatter ”madaffald”, mens H/E 38 omfatter ”Organisk affald, som ikke er omfattet af de øvrige”. Bemærkningerne har givet anledning til en præcisering af tabellens fodnote.

Flere af høringssvarene beskæftiger sig med recirkulering af næringsstoffer og affald til jord. Landbrug & Fødevarer pointerer vigtigheden af at sikre kvaliteten af bioaffaldet, så det er sikkert at anvende på landbrugsjorden. Jens Peter Mortensen efterlyser et større fokus på forløbet fra bord til jord. Dansk Affaldsforening ser gerne løbende stramminger af kravene til de synlige urenheder i madaffald – herunder især for plastdelen. Dansk Affaldsforening påpeger, at bioasker indeholder tungmetaller, og ønsker grænseværdierne skærpet. Landbrug & Fødevarer foreslår, at en evt. grænseværdi for zink og kobber i Bioaskebekendtgørelsen skal regulere mængden udbragt pr. hektar og ikke indholdet i selve produktet.

Miljøministeriet bemærker, at handlingsplanens initiativ ”Skærpede grænseværdier for tungmetaller og fysiske urenheder i madaffald til gødning”, netop har til formål at bidrage til øget kvalitet i genanvendelse samt reduceret forurening af landbrugsjorden. I forbindelse med høringen er initiativet blevet udvidet, således at der også implementeres grænseværdier for haveaffald, hvilket bidrager yderligere til at øge kvaliteten i genanvendelsen.

Ifm. høringssvar omhandlende grænseværdier i bioaskebekendtgørelsen, oplyser Miljøministeriet, at der ikke ændres på grænseværdier i bioaskebekendtgørelsen ud over tilføjelse af to grænseværdier for afbrændt husdyrgødning. Miljøministeriet bemærker, at bioaskebekendtgørelsens samlede udbringningskrav er strammere end affald til jord-bekendtgørelsen, da der må udsprede væsentligt færre mængder bioaske pr. ha. om året.

Genanvend Biomasse efterlyser en national plan for fosfor. IDA Ingeniørforeningen foreslår at styrke udviklingen af teknologier til udvinding af fosfor fra slammaske. Økologisk Landsforening foreslår anvendelse af madaffald som gødning på økologiske arealer, og anbefaler at kommunerne prioriterer madaffald til økologisk landbrug, og nævner at det kan blive nødvendigt at tillade brug af spildevandsslam på økologiske arealer. HedeDanmark ønsker fokus på den fosfor der i dag ikke genanvendes i det biologiske kredsløb.

Miljøministeriet bemærker, at adskillige initiativer i planen allerede fokuserer på at øge genanvendelsen af fosfor og andre næringsstoffer fra bioaffald og slam. Der kan være stoffer i slam, som af miljømæssige hensyn ikke bør recirkuleres til landbrugsjord. Derfor indeholder Handlingsplanen initiativet ”Analyse af fremtidig slamhåndtering til gavn for miljø og klima”, som skal sikre et vidensgrundlag og en større kvalitet i genanvendelsen af slam. Fødevarerministeriet understreger, at spildevandsslam, jf. EU's økologiforordning, ikke på nuværende tidspunkt må anvendes i økologisk jordbrugsproduktion. Det vurderes, at en eventuel ændring af forordningen på

dette punkt kan tage mange år, da der er væsentligt forskellige holdninger til emnet blandt EU's medlemslande. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Københavns Kommune efterlyser initiativer til at opnå bedre udnyttelse af bioressourcerne i haveaffaldet, og antyder, at handlingsplanen har fokus på at få mere til forbrænding. ARC mener, at mængden og beskaffenheden af det vedholdige biomasseaffald gør det uinteressant som brændsel for større biomassefyrede anlæg og at der desuden udestår erfaringer med afsætning af bioaske til jordbrugsformål. Dansk Affaldsforening efterspørger initiativer vedrørende pesticid-indhold i haveaffald og tilføjer desuden, at en udfordring med haveaffald er invasive arter.

Miljøministeriet har præciseret, at der jf. Affaldsbekendtgørelsen stilles krav om høj reel genanvendelse af det særskilt indsamlede mad- og haveaffald. Derudover understøttes genanvendelse af bioaffald med flere initiativer i planen. Dette afspejler både det politiske ønske og den EU-retlige forpligtelse til at øge genanvendelsen på bekostning af forbrænding af bioaffald.

Miljøministeriet er dertil ved at undersøge muligheden for at indarbejde bagatelgrænse for fysiske urenheder i biomasseaffaldsbekendtgørelsen ved førstkommende revision af bekendtgørelsen. En bagatelgrænse vil sikre, at den del af haveaffaldet som ikke for nuværende er egnet til genanvendelse, afbrændes i biomassefyrede anlæg frem for affaldsforbrændingsanlæg. Når biomasseaffaldet afbrændes på biomassefyrede anlæg kan bioasken anvendes til jordbrugsformål, hvor næringsstoffer og resterende organisk carbon kan nyttiggøres i overensstemmelse med bestemmelserne i bioaskebekendtgørelsen. Herved kan uorganisk gødning også substitueres. Det er præciseret i planen, at evt. urenheder i det særskilt indsamlede haveaffald kan frasorteres med henblik på, at haveaffaldet kan genanvendes eller forbrændes på biomassefyret anlæg afhængigt af typen af haveaffaldet.

Miljøstyrelsen er opmærksomme på problemstillingen omkring invasive arter og standardvilkår for opbevaring af haveaffald ift. pesticidindhold. Miljøstyrelsen vil forsøge at afklare muligheder for at undersøge fx pesticidindhold i haveaffald, herunder afklare behov for fx nye standardvilkår for opbevaring af haveaffald. Det samme gør sig gældende ift. invasive arter. Der er dog på nuværende tidspunkt ingen aktuelle planer.

Bemærkningerne er noteret og vil blive inddraget i Miljøministeriets videre arbejde med bagatelgrænse for fysiske urenheder. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Københavns Kommune, ARC, Genanvend Biomasse og Biogas Danmark sætter fokus på problemstillingerne med, hvilke poser madaffaldet bliver indsamlet i, samt nødvendigheden af, at den afgassede biomasse i videst muligt omfang er fri for synlige urenheder i form af især plast. Københavns Kommune og ARC ønsker, at der ensrettes eller stilles krav om anvendelse af bionedbrydelige poser. Jens Peter Mortensen peger på et ressourcspild ved frasortering af poser, hvor en del madaffald sendes sammen med de frasorterede affaldsposer tilbage til affaldsforbrændingsanlæggene. IDA Ingeniørforeningen mener, at der burde være en indsats ift. at fremme genanvendelse af rejekt fra bioaffaldssortering (plastposer).

Miljøministeriet er enige i, at det klart vil være at fortrække at madaffald indsamles i poser, der er fuldt ud bionedbrydelige i de forskellige typer anlæg, hvor madaffaldet behandles, og poserne ikke efterlader forurenende rester fra plast i henholdsvis kompost eller afgasset biomasse, da det skal spredes ud på jorden som gødning. Ved brug af de bionedbrydelige poser, der findes i dag, kan der ikke garanteres fuldkommen mikroplastfrie forhold. Der er således fortsat behov for teknologiudvikling, så der kan komme bionedbrydelige poser på markedet, som kan nedbrydes under de fysiske og klimatiske forhold, som er til stede i Danmark. På den baggrund vurderer Miljøministeriet, at det mest miljømæssigt forsvarlige for nu er, at der stilles krav om, at poser

fortsat frasorteres og nyttiggøres, medmindre poserne har en komposterbarhed og bionedbrydelighed svarende til madaffaldets i den behandling madaffaldet gennemgår. Som det fremgår af planen, er det væsentligt at plastikken frasorteres og genanvendes, hvis der anvendes konventionelle poser til indsamling af madaffald. På grund af udfordringen med ophobning af plastikrester ved brug af konventionelle plastikposer er forventningen, at der ved revision af indeværende plan kun anvendes fuldt bionedbrydelige poser til indsamlingen af madaffald

Miljøministeriet følger udvikling og standardisering af bionedbrydelige poser tæt. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i handlingsplanen.

KAPITEL 6

6.1 Cirkulært byggeri

Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien efterspørger konkrete mål for indsatserne inden for bæredygtigt byggeri, fx i form af CO₂-krav til nybyggeri. Københavns Kommune efterspørger konkrete og målbare målsætninger i strategien for bæredygtigt byggeri. FRI efterspørger tiltag, der reducerer affald, øger mængden af genbrugte materialer og renovering frem for nybyg.

Indenrigs- og Boligministeriet bemærker, at der er indgået en politisk aftale om national strategi for bæredygtigt byggeri af 5. marts 2021 (S, V, DF, SF, R, Ø, KF og Å), som indeholder en række mål, krav og initiativer, der skal sikre et fremtidigt bæredygtigt byggeri. Handlingsplanen for cirkulær økonomi er derfor opdateret, så den henviser til de relevante infinitiver herfra. Det gælder bl.a. initiativer målrettet klimavenligt byggeri og anlæg, holdbare bygninger af høj kvalitet, helhedsvurderinger ved renoveringer for at mindske nedrivning af bygninger af høj byggeteknisk kvalitet, ressourceeffektivt byggeri, energieffektive og sunde bygninger samt digitalt understøttet byggeri. Som en del af strategien indføres krav i bygningsreglementet til bygningers klimaafttryk med udgangspunkt i kriteriet fra den frivillige bæredygtighedsklasse om livscyklusvurdering (LCA), der beregner byggeriets CO₂-udledninger i hele byggeriets levetid.

Flere høringssvar har bemærkninger og ændringsforslag til Affaldsbekendtgørelsen, herunder skærpe af anmeldelse og indberetning af byggeaffald.

Miljøministeriet henviser til høringsnotatet for Affaldsbekendtgørelsen og opfordrer til, at yderligere bemærkninger fremsendes næste gang Affaldsbekendtgørelsen kommer i høring.

Københavns Kommune og IDA Byg opfordrer til at gøre LCA og LCC til lovkrav i bygningsreglementet og understreger, at der skal fastlægges en fælles forståelse for hvilke parametre, der måles på i en LCA-beregning samt hvilke data, der skal ligge til grund herfor.

Indenrigs- og boligministeriet henviser til tre initiativer fra Strategi for Bæredygtigt Byggeri, der skal bidrage til at understøtte denne udvikling. Det første initiativ omhandler "Regulering med afsæt i den frivillige bæredygtighedsklasse", der bl.a. indeholder krav om LCA og LCC. De ni krav i den frivillige bæredygtighedsklasse testes i en toårig periode med henblik på at afklare, hvordan den frivillige bæredygtighedsklasse skal indarbejdes i bygningsreglementet. Det andet initiativ indebærer "Indfasning af grænseværdi for klimaafttryk fra bygninger." Indfasningen begynder i 2023, hvor der indføres et krav om dokumentation af LCA-beregning for nybyggeri og for nybyggeri over 1000 m² indføres en CO₂-grænseværdi. Det tredje initiativ "Udvikling af mere retvisende miljødata for materialer" har til formål at bidrage til præcise beregninger af byggeriets klimabelastning. LCA-beregninger styrkes herigennem ved, at der udvikles mere præcise generiske data for typisk anvendte byggevarer samt at udviklingen af miljøvaredeklarationer for byggevarer

(EPD) fremmes. Tilgængeligheden af EPD'er skal forbedres og aftaleparterne har en ambition om, at EPD'erne samles et sted. Bemærkninger giver ikke anledning til ændringer.

Danske Regioner foreslår mere fokus på levetidsforlængelse og renovering og påpeger samtidig, at der ligger et stort potentiale på bygningsområdet ved at reparere og levetidsforlænge frem for at udskifte. Videncenter for Cirkulær Økonomi i Byggeriet foreslår, at handlingsplanen sætter fokus på designprincipper for nyt byggeri, som understøtter cirkulær økonomi ved end-of-life. Aalborg Universitet bemærker, at den mest cirkulære løsning er at vedligeholde eksisterende bygninger samt at bygge højkvalitetsbygninger, som holder i lang tid og er udformet fleksibelt, modulært, og multifunktionelt og derved kan tilpasses skiftende behov og livssituationer. Teknologisk institut efterspørger initiativer, der fremmer anvendelsen af livscyklusbetragtninger i forhold til energirenoveringer.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at renovering af eksisterende bygninger udgør en stor del af potentialet for øget bæredygtigt og cirkulært byggeri. Det drejer sig bl.a. om at bevare materialerne i bygningsmassen, også selvom en ny bygning skal erstatte den eksisterende for at imødekomme nye behov. Manglende renovering og vedligehold af bygningsmassen kan lede til nedrivning og nybyggeri, der kan have et markant højere klimaaftryk i et livscyklusperspektiv.

Indenrigs- og Boligministeriet oplyser, at initiativet om "Helhedsvurderinger ved renoveringer", der er vedtaget som led i den politiske aftale om Strategi for Bæredygtigt Byggeri, skal understøtte beslutningen om, at eventuelle nedrivninger, ombygninger og renoveringer skal afspejle den rette balance mellem økonomi, kvalitet og klimabelastning på lang sigt. For at udbrede viden om sammenhængen mellem renovering og de miljømæssige omkostninger ved fx materialevalg igangsættes et udviklingsarbejde, med fokus på at formidle fx bygningseksempler og sammenlignelige beregninger for renoveringer, der kan anvendes til inspiration og vejledning i fremtidige renoveringssager. Der iværksættes en kortlægning af årsager til nedrivning af bygninger, der fortsat har en høj byggeteknisk kvalitet. Bemærkningerne giver ikke anledning til yderligere ændringer.

6.2 Genbrug og genanvendelse i byggeriet

Bygherreforeningen, Videncenter for Cirkulær Økonomi i Byggeriet, Foreningen af Rådgivende Ingeniører og Aalborg Universitet peger på en række gennemgående emner, som udfordrer genbrug og genanvendelse af byggematerialer. Det er udfordrende at skabe et marked for genbrugte og genanvendte byggematerialer, hvor udbud og efterspørgsel styrkes i forhold til både mængder og sporbarhed, og hvor tillid til kvalitet og holdbarhed øges. IDA Byg ønsker et større fokus på udsortering af farligt affald og genanvendelige materialer forud for nedrivning. Bygherreforeningen, Foreningen af Rådgivende Ingeniører og Københavns Kommune påpeger udfordringerne ved problematiske stoffer i byggematerialer. Københavns Kommune foreslår, at der i handlingsplanen indsættes et initiativ, hvor man regulerer affaldshåndteringen i forbindelse med modtagelse af affaldet på modtageanlægget og håndteringen af affaldet inde på anlægget.

Miljøministeriet bemærker, at en række af handlingsplanens initiativer adresserer udfordringerne ved at øge genbrug og genanvendelse af bygge- og anlægsaffald. I affaldsbekendtgørelsen tydeliggøres og udbygges derfor krav om screening og efterfølgende kortlægning for problematiske stoffer, herunder, men ikke begrænset til, PCB, klorparaffiner, PAH'er, asbest og tungmetaller. For at sikre en øget udsortering af problematiske stoffer og en bedre viden om byggeaffald egnet til genbrug og genanvendelse, er der desuden i handlingsplanen fokus på initiativer vedrørende selektiv nedrivning og sporbarhed af bygge- og anlægsaffald. Samtidig forventes det styrkede og risikobaserede affaldstilsyn at sikre øget overholdelse af gældende regler i særligt bygge- og anlægssektoren.

Indenrigs- og Boligministeriet oplyser, at *Strategi for Bæredygtigt Byggeri* desuden indeholder initiativet ”Sikkert og sundt genbrug i byggeriet”. Initiativet skal bl.a. udbygge vidensgrundlaget for, hvordan genbrugte og genanvendte materialer anvendes i byggerier, herunder om fremskaffelse, bearbejdning og hvordan egenskaber kan dokumenteres, særligt hvad angår dokumentation af problematiske stoffer og holdbarhed. Der udarbejdes vejledninger om konkrete muligheder for genbrug samt understøttende analyse om muligheder for øget genbrug af bestemte materialer og testmetoder. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Aalborg Kommune foreslår, at der også fastsættes nationale grænseværdier for problematiske stoffer i træaffald. RGS Nordic fremhæver, at højere værdi i anvendelsen af materialerne fra byggeriet skal være veldokumenterede. Videncenter for Cirkulær Økonomi i Byggeriet foreslår, at der igangsættes et initiativ om fastsættelse af en national grænseværdi for PCB i byggeaffald. Kolding Kommune finder det ikke tilstrækkeligt, at initiativet om nationale grænseværdier kun omfatter beton og tegl. Københavns Kommune ønsker, at der også fastsættes krav om, hvornår beton og tegl skal genanvendes/genbruges og ikke nyttiggøres under veje mv. Region Nordjylland bemærker, at alt for meget byggeaffald nyttiggøres som vejfyld og skitserer en række forslag til at sikre en bedre genanvendelse.

Bygherreforeningen ønsker en begrundelse for og/eller præcisering af, at initiativet om grænseværdier alene omfatter beton og tegl, upåagtet at disse udgør de væsentligste fraktioner målt i volumen. Dansk Industri og Affalds- og ressourceindustrien bakker op om dette initiativ, da det er fornuftigt at se på, hvilke rammevilkår erhvervslivet har på tværs af kommunegrænser, når de håndterer knust beton og tegl. Teknologisk Institut ønsker, at flere initiativer har til formål at afdække behovet for og håndteringen af de rette kvaliteter af råmaterialer. Foreningen af Rådgivende Ingeniører efterspørger, at man adresserer behovet for at sikre en høj genanvendelsesgrad med relevante initiativer i handlingsplanen.

Miljøministeriet bemærker, at initiativet omhandler fastlæggelse af nationale grænseværdier i forhold til nyttiggørelsesmulighederne via revision af restproduktbekendtgørelsen, herunder anden endelig materialenyttiggørelse. Beton og tegl udgør i dag en stor mængde af det byggeaffald, der nyttiggøres via restproduktbekendtgørelsen. På denne baggrund har Miljøstyrelsen fået udarbejdet flere analyser om forekomst og udvaskning af problematiske stoffer i beton og tegl, der udgør et fagligt grundlag for arbejdet med revision af reglerne om nyttiggørelse af beton og tegl. Bygge- og anlægsaffald kan bestå af mange forskellige affaldsfraktioner, og dertil vil fastlæggelsen af grænseværdier også afhænge af den ønskede anvendelse af byggeaffaldet og af mulighederne inden for reglerne på området, hvilket for POP-stoffer er meget restriktive. Det er derfor ikke muligt at fastlægge nationale grænseværdier for alle fraktioner af bygge- og anlægsaffald ud over beton og tegl på baggrund af det nuværende vidensgrundlag.

Fastlæggelse af grænseværdier vil derudover også afhænge af den ønskede anvendelse af byggeaffaldet. For at sikre en miljømæssig korrekt håndtering af affaldet vil klassificering og anvisning i de fleste tilfælde være op til en konkret vurdering.

Miljøstyrelsen har i 2021 indledt arbejdet med revision af restproduktbekendtgørelsen. Her skal der bl.a. arbejdes med initiativet om fastlæggelse af nationale grænseværdier for beton og tegl. Interessenterne vil blive inddraget i revisionen. Træ er ikke omfattet af restproduktbekendtgørelsen, og er derfor ikke medtaget i initiativet.

Det anses ikke for hensigtsmæssigt at fastlægge generelle grænseværdier for problematiske stoffer i byggeaffald til brug i end-of-waste-afgørelser. En end-of-waste-afgørelse er en konkret afgørelse i en sag, der må bero på en konkret vurdering. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Industri, Affalds- og ressourceindustrien, RGS Nordic og Videntcenter for Cirkulær Økonomi i Byggeriet, er positive over for, at selektiv nedrivning udgør et centralt element i handlingsplanen for at forbedre udsortering af materialerne. De fremhæver dog, at de sekundære råvarer skal have en høj kvalitet før de kan genanvendes i nyt byggeri.

Miljøministeriet bemærker, at Miljøstyrelsen er ved at færdiggøre en række tekniske delrapporter om selektiv nedrivning, hhv. delrapport om nedrivningsplaner, delrapport om livscyklusvurdering af selektiv nedrivning samt en samfundsøkonomisk analyse af selektiv nedrivning, som skal ligge til grund for udarbejdelsen af reglerne for selektiv nedrivning. I rapporterne lægges bl.a. et øget fokus på standardiserede nedrivningsplaner, som skal sikre regeloverholdelse ved nedrivninger. Der er allerede eksisterende krav til screening og sortering i affaldsbekendtgørelsens kapitel 9 og 11, som beskriver affaldsproducerende virksomheders affaldshåndtering og de særlige regler om private og professionelle bygherrers screening, kortlægning og anmeldelse af bygge- og anlægsaffald. I 2021 udarbejdes delrapporter om kompetencekrav til selektiv nedrivning, hvor der både arbejdes med forslag til uddannelseskrav til en miljø- og ressourcekoordinator og virksomhedsordninger. De endelige kompetencekrav er endnu ikke fastlagt, men tager bl.a. udgangspunkt i resultaterne fra delrapporterne. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Aalborg Universitet efterspørger anvendelse af affaldshierarkiet ved udbud af screeninger for nedrivninger og pointerer, at det er vigtigt eksplicit at skelne mellem genanvendelse og genbrug samt at prioritere genbrug over genanvendelse ved at undgå ligestillede formuleringer i udbudsmaterialet.

Miljøministeriet bemærker, at det er kommunen, der i henhold til affaldsbekendtgørelsen afgør, om et stof er affald samt hvordan affaldet skal klassificeres. Hvis affald klassificeres som egnet til materialenyttiggørelse, er håndteringen heraf konkurrenceudsat. Det er dermed virksomhederne, der producerer det genanvendelige affald, der er ansvarlige for, at det bliver håndteret korrekt. Formålet med handlingsplanens initiativ vedr. selektiv nedrivning er at øge genbrug og genanvendelse af byggematerialer i nye byggerier samt at minimere værditabet i forbindelse med nedrivning, ved bl.a. at gøre det nemmere for bygherre at leve op til de eksisterende regler.

Københavns Kommune, Videntcenter for Cirkulær Økonomi i Byggeriet, Bygherreforeningen, Dansk Standard og Foreningen af Rådgivende Ingeniører påpeger, at en grundlæggende forudsætning for cirkulær økonomi i byggeriet er, at der arbejdes med et bygge- og materialepas. Videntcenter for Cirkulær Økonomi i Byggeriet foreslår, at materialepas, afhængig af formatet, kan ses i sammenhæng med fx krav om dokumentation af skadelige stoffer i den frivillige bæredygtighedsklasse. Foreningen af Rådgivende Ingeniører anbefaler, at man i dialog med branchen udarbejder et sådant initiativ for at drage nytte af den viden og det arbejde, som branchen allerede er langt med. Dansk Standard opfordrer til, at man benytter den direkte vej ind i europæisk standardisering, når der skal udarbejdes et standardiseret bygningspas, og at der nedsættes en SMV-pulje, der kan fremme små virksomheders afprøvning og implementering af de europæiske standarder. IDA Byg foreslår, at man overvejer en overordnet systematik og plan for implementering af drift og vedligeholdelse af samtlige materialer og komponenter i bygningen. Københavns Kommune påpeger, at det kunne være positivt at udarbejde materialepas for bygninger, der vurderes at skulle nedrives inden for de næste 5-10 år.

Miljøministeriet bemærker, at der er igangsat et arbejde i europæisk regi om udvikling af det tekniske grundlag for såkaldte bygnings- og materialepas, hvor arbejdet med et fælles europæisk bygningspas pågår i den europæiske standardiseringskomité.

Indenrigs- og Boligministeriet oplyser endvidere, at initiativet ”Sikkert og sundt genbrug i bygninger” i Strategi for bæredygtigt byggeri indebærer afdækning af bygnings- og materialepas, herunder en kobling til nordiske og europæiske initiativer, som skal gøre det muligt at spille danske interesser og konkrete erfaringer ind i udviklingen af en eventuel kommende europæisk standard.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Landbrug & Fødevarer efterspørger initiativer, som kan fremme brugen af biobaserede materialer i byggeriet. Bygherreforeningen savner konkrete, strategiske mål for byggeriets omstilling fra mineralsk baserede til biobaserede materialer. Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA bemærker, at træ og andre biobaserede materialer udgør fornybare råvarer, der kan være med til at sænke udledningen af drivhusgasser fra byggevarerindustrien og samtidig mindske afhængigheden af mineralske råstoffer. Plastic Change, WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA pointerer, at det er vigtigt at sikre, at træet er af bæredygtig og ansvarlig oprindelse, fx FSC-certificeret, og at dette medtages som en prioritet i handlingsplanen.

Indenrigs- og Boligministeriet bemærker, at der i regi af aftale om Strategi for bæredygtigt byggeri er vedtaget et initiativ om at "Fremme af klimavenlige byggematerialer", der skal skabe større bevidsthed om byggematerialers klimapåvirkning. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

RGS Nordic peger på, at der bør gøres en aktiv indsats for, at ressourcerne i byggeaffald kan indgå som en væsentlig del af løsningen i en råstofstrategi, og at man kigger på øgede råstofafgifter, skattefradrag ved genanvendelse i byggeri samt mindstekrav for genbrug og genanvendelse i nybyggeri. Videncenter for Cirkulær Økonomi i Byggeriet efterspørger en målsætning om et reduceret forbrug af vores jomfruelige råstoffer.

Indenrigs- og Boligministeriet henviser til National strategi for bæredygtigt byggeri, hvor det fremgår, at "Der skal skabes et vidensgrundlag for, hvornår og hvordan det giver miljømæssig og økonomisk mening at genbruge og genanvende materialer i byggeriet, samtidig med at det sker på en sundheds- og sikkerhedsmæssig forsvarlig måde, herunder skabes grundlag for en mere hensigtsmæssig anvendelse af ikke-fornybare råstoffer som sand og grus" og, at initiativet forventes afsluttet i 2023. Derudover vil Miljøministeriet, i samarbejde med regionerne og andre relevante interessenter, se nærmere på omfanget af problemet med nabogener. Når vi har det faglige vidensgrundlag på plads, kan vi tage stilling til, hvilken opfølgning, der er mest hensigtsmæssig. Derudover har handlingsplanens initiativ "Analyse af afgifter der understøtter cirkulær økonomi" fokus på, hvordan affaldsafgifterne kan bidrage til at understøtte yderligere CO₂-reduktioner i affaldssektoren og omstillingen til cirkulær økonomi, herunder mindre affald og mere genanvendelse. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

6.3 Jord

Danske Regioner bemærker, at en mere strategisk anvendelse af overskudsjorden forudsætter, at vi har godt styr på jordstrømmene. Danske Regioner, Foreningen af Rådgivende Ingeniører og Kommunernes Landsforening er bekymrede for beslutningen om at udfase den kommunale anvisningsret for jord. For at sikre konkurrencen og samtidig opretholde grundlaget for at fremme bæredygtig jordhåndtering foreslår Kommunernes Landsforening, kommunernes anvisningsret- og pligt bevares. Horsens Kommune vurderer, at forslaget om at kommunale jordbehandlingsanlæg udfases, vil resultere i en negativ udvikling for både virksomheder og kommuner. Bygherreforeningen peger på, at en række kommuner og regioner arbejder med prognoser og strategier for overskudsjord som sekundært råstof, og at handlingsplanen bør indeholde krav herom, som skal gælde for alle kommuner inden fx 2023.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at det med Klimaplan for grøn affaldssektor blev besluttet, at der arbejdes for en løsning, hvor kommunernes anvisningsret- og pligt for jord, som er affald ophæves, så virksomheder frit kan vælge, hvor de afleverer jord. Miljøministeriet bemærker, at jord fortsat skal registreres i affaldsdatasystemet, da det er affald. Samtidigt udfases

kommunale jordbehandlingsanlæg på sigt efter en rimelig overgangsperiode, der bl.a. tager hensyn til kommunale investeringer. Regler om bortskaffelse og anvendelse af forurenede jord opretholdes, så der fortsat skal ske anmeldelse af jordflytninger. Regler om kommunernes anvisningspligt administreres af Energistyrelsen, som arbejder på at konkretisere det videre arbejde frem mod en mulig ændring af loven.

KAPITEL 7

7.1 Design og affaldsreduktion af plastik

Dansk Industri, Affalds- og ressourceindustrien påpeger, at forum for emballageplast bør arbejde mod 3-5 typer af plastik anvendt i emballager, og ikke 3-5 specifikke plastikemballage typer. Ydermere peges der på, at i stedet for nationale regler bør arbejdes for harmoniserede europæiske løsninger på området.

Landbrug & Fødevarer og Bryggeriforeningen kommenterer også på forum for emballageplastik, hvor der ligeledes stilles spørgsmål til formålet med forummet og de 3-5 plastikemballage typer.

Miljøministeriet noterer sig de indkomne kommentarer og har præciseret teksten om forum for emballageplastik i kapitel syv, så det fremgår, at der er tale om en reduktion af typer af plastik anvendt til emballager.

Dansk Affaldsforening opfordrer til at udvide rammerne for både forum for emballageplastik og arbejdet i det nationale plastikcenter, så der kan arbejdes på tværs af emballagematerialer og ikke kun med plastik. Plastic Change, Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA anbefaler, at der sættes en deadline for arbejdet i forum for emballageplastik, så der er en sikkerhed for, at de ønskede mål nås inden 6-års-revisionen af handlingsplanen.

Miljøministeriet bemærker, at det nationale plastikcenter og forum for emballageplastik blev oprettet med det formål at henholdsvis opbygge faglig viden om plastikspecifikke emner og inddrage interessenter i forbindelse med plastikrelaterede problemstillinger. Der har ikke været anledning til at sætte en deadline for arbejdet i forum for emballageplastik, da der er tale om et rådgivende organ. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

GRAKOM vurderer, at det kan virke positivt for de emballageproducerende virksomheders miljø- og klimastrategiske arbejde, at der opstilles reduktionsmål for plastikforbrug. Københavns Kommune synes, at handlingsplanen indeholder for få overvejelser om risiko for substituering af plastik til andre materialer, der ikke er bedre end det oprindelige valgte plastikmateriale. Københavns Kommune anbefaler en mere nuanceret tilgang, der ikke blot ser på plastik, men generelt på unødigt brug af materialer til emballage og løsninger hertil.

Region Nordjylland mener, at det er vigtigt, at planen understøtter, at der fra leverandørerne ikke tilbydes materialer, som er produceret af plastik frem for mere klimavenlige materialer. Dette skal ske for at undgå, at prisen bliver en afgørende faktor, der i det samlede perspektiv kun skaber unødvendig lang omstillingsproces.

Miljøministeriet noterer sig de indkomne synspunkter og vil tage dem med i det videre arbejde med at udvikle relevante initiativer til at fremme en mere cirkulær plastikøkonomi. Bemærkningerne giver ikke anledning til en ændringer.

HORESTA bemærker, at der skal genbruges mere plastikemballage, men at reglerne om fødevarer sikkerhed er uklare. Der hersker bl.a. tvivl om, hvorvidt gæster må medbringe egen kop til kaffen eller egen emballage til at håndtere take-away.

Fødevarerministeriet bemærker, at det er muligt for fødevarer virksomheder, som fx restauranter, at genbruge emballage, hvis de følger nogle forholdsregler. Fødevarerstyrelsen har beskrevet dette i faktaarket "Genbrug af emballage". Faktaarket samt mere info om emnet kan findes på www.fvst.dk. Den emballage, som virksomhederne bruger til deres take-away, skal altid være egnet til formålet. Det gælder også for emballage, der erstatter plastik til engangsbrug. Der er ikke regler, som hindrer, at en forbruger medbringer sin egen emballage. Det er den enkelte fødevarer virksomheds ansvar at vurdere, om den vil acceptere dette i hele eller dele af sin virksomhed. Fødevarer virksomheden har ansvaret for, at dens fødevarer ikke forurennes eller bliver farlige, og dermed ansvar for, at eventuel medbragt emballage ikke udgør en fare for fødevarer sikkerheden og de efterfølgende kunder.

Miljøministeriet anerkender, at der kan være udfordringer forbundet med skiftet fra engangs- til genbrugsløsninger. Derfor vil ministeriet undersøge omfanget af barrierer for genbrugsløsninger, samt hvor der er potentiale til at fremme genbrug. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

7.2 Engangsplastikprodukter og take-away

GRAKOM fremfører, at det i forbindelse med forbuddet mod visse engangsplastikprodukter er væsentligt, at der findes brugbare alternativer, så forbrugernes opbakning til miljøreguleringen ikke sættes over styr. GRAKOM mener, at man generelt skal være varsom med forbud, men i stedet stille miljøkrav. HORESTA finder det ligeledes problematisk, at det ikke er klart hvilke alternative materialer til plastik, som er de mest miljørigtige at anvende.

Miljøministeriet noterer sig synspunkterne og bemærker, at kravet om forbud mod visse engangsplastikprodukter har baggrund i engangsplastikdirektivet, som Danmark er forpligtet til at implementere. Miljøstyrelsen vil i forbindelse med sektorsamarbejdet med hotel- og restaurationssektoren bl.a. arbejde for at nå klimaplanens mål om en halvering af forbruget af visse typer take-away-embalger. Miljøstyrelsen vil gennem sektorsamarbejdet og den generelle dialog med sektorens aktører løbende forbedre sit vidensgrundlag ift. etablering af genbrugsløsninger og materialevalg, herunder f.eks. deres miljøpåvirkning.

Københavns Kommune påpeger, at der er et ensidigt fokus i initiativerne på take-away, og at der mangler initiativer for unødigt plastikforbrug generelt, og at det bør defineres, hvad unødigt plastikforbrug er. Det ønskes desuden specificeret, hvilke produkter "visse" take-away emballager dækker over. Københavns Kommune ønsker desuden en central rolle i arbejdet. Dansk Affaldsforening ønsker målet om forbrugsreduktion for take-away-embalger af engangsplastik udvidet til at omfatte al take-away emballage for at opnå forbrugsreduktion frem for materialeskifte. HORESTA peger på, at kravet skal tænkes sammen med afgifter på emballageområdet.

Miljøministeriet bemærker, at målet om forbrugsreduktion for take-away-embalger af engangsplastik udspringer af krav i engangsplastikdirektivet, hvor det er fastlagt hvilke produkter, som skal omfattes. Kravet omfatter specifikt drikkebægre og låg samt fødevarer beholdere af engangsplastik og er målrettet take-away-sektoren, da det er i denne sektor, at størstedelen af denne type affald genereres. De nærmere definitioner i forhold til, hvornår et produkt betragtes som et engangsprodukt, plastikdefinition samt konkrete eksempler på, hvornår et produkt er et

drikkebæger og en drikkevarebeholder fremgår af EU-Kommissionens retningslinjer, som er udarbejdet til at understøtte implementeringen på tværs af EU. Miljøministeriet vil følge indholdet i vejledningen i forbindelse med implementeringen. Miljøministeriet er opmærksom på sammenhængen til emballageafgiften på engangsservice, som bl.a. har til formål at understøtte mere genbrug. Strategi for grønne offentlige indkøb indeholder desuden en række indsatser som skal bidrage til at stimulere markedet for genanvendte materialer, bl.a. via krav til genanvendt indhold i fx miljømærker.

Plastic Change, Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA fremfører i fælles hørings svar, at de gerne ser, at der går længere end engangsplastikdirektivet foreskriver, og at implementeringen af direktivet ikke blot medfører materialesubstitution. Til at understøtte denne udvikling foreslås en række konkrete initiativer f.eks. at fremrykke forbuddet mod markedsføring af visse engangsplastikprodukter og målet om forbrugsreduktion, at stille krav til genbrugsmuligheder i take-away-branchen og ved større events og en pulje til midler målrettet forskning og udvikling af genbrugsløsninger.

Miljøministeriet noterer sig forslagene til at fremme mere genbrug af engangsemballage og vil inddrage disse i det videre arbejde med implementeringen af det udvidede producentansvar for emballage og engangsplastik, bl.a. i forbindelse med de graduerede bidrag, men også ift. om der er andre rammer for genbrug, som kan forbedres. Der er i engangsplastikdirektivet allerede stillet krav om mål for forbrugsreduktion af drikkebægre og fødevarerbeholdere. Et bredt flertal i Folketinget har med Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi vedtaget et ambitiøst reduktionsmål for disse produkter på 50 pct. i 2026, som skal nås gennem et forpligtende sektorsamarbejde. Engangsplastikdirektivets producentansvaret omfatter kun engangsprodukter af plastik. Der er derfor en indbygget incitamentsstruktur i producentansvaret til at fremme genbrugelige produkter, da disse ikke er omfattet af producentansvarsordningen. Når virksomheder vælger at udskifte et engangsprodukt med et genbrugeligt produkt, vil de derfor slippe for udgifterne til producentansvarets oprydningsansvar. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

Bryggeriforeningen ser gerne, at engangsplastikdirektivets krav om indhold af genanvendt PET i drikkeflasker af engangsplastik på hhv. 25 pct. i 2025 og 30 pct. i 2030 implementeres i dialog med erhvervslivet.

Miljøministeriet noterer sig Bryggeriforeningens ønske om inddragelse, og vil fortsat involvere erhvervslivet i implementeringen af engangsplastikdirektivet. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

7.3 Genanvendelse af plastik

Plastindustrien mener, at der mangler fokus på plastik i byggeriet i planen. Det kunne fx være gennem offentlig efterspørgsel af byggekomponenter (fx isolering, rør, plader, vinduer og folier), hvor der er brugt genanvendt plastik.

Teknologisk Institut bemærker, at det er positivt med planens fokus på de store plastikmængder i bygninger, da disse oftest overses grundet de mere fremtrædende materialer som beton, tegl og træ. Både ved nybyg, renovering og nedrivning genereres der plastikaffald, men da det ofte er i forholdsvis små mængder grundet plastiks lave vægtfylde, kan det være svært at finde aftagere til plastikken. Derfor hilses et sektorsamarbejde velkomment inden for byggeri, hvor parterne skal have fokus på at realisere potentialerne for mere genbrug og genanvendelse af plastik igennem samarbejde i værdikæden. Der kan dog blive brug for flere initiativer, hvis målsætningen om, at bygge- og anlægssektoren skal udsortere 25 pct. plastik til genanvendelse i 2025 og 75 pct. i 2030 skal opfyldes.

Miljøministeriet bemærker, at der ud over de beskrevne målsætninger for sektorsamarbejdet om plastik i byggebranchen også indgår arbejde med at realisere potentialer for mere genbrug og genanvendelse af plastik i byggebranchen igennem et aktivt samarbejde på tværs af værdikæden. Det bemærkes i øvrigt, at affaldsproducerende virksomheder (jf. § 61 i affaldsbekendtgørelsen) er forpligtet til at sortere deres affald til særskilt indsamling, herunder bl.a. plastikaffald. Et kommende styrket og mere risikobaseret affaldstilsyn forventes at bidrage til øget overholdelse af de gældende regler for virksomheders affaldshåndtering. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

ARC fremhæver vigtigheden af partnerskaber og samarbejder mellem offentlige og private for at fremme genanvendelsen af plastikaffald, og påpeger en række eksempler, hvor man gennem dialog og samarbejde på tværs af værdikæder for produktion, forbrug og materialegenanvendelse kan nå løsninger, som fremmer cirkularitet.

Miljøministeriet er enig i, at samarbejde, og især værdikædesamarbejde, er vigtigt for at nå løsninger og realisere potentialer i forhold til øget genbrug og genanvendelse af plastikaffald, herunder plastikemballage. Der indgår derfor også en lang række samarbejder og fora i handlingsplanen, som har fokus på at etablere dialog og samarbejde i værdikæden. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

7.4 Fremme brug af genanvendt plastik

Dansk Erhverv opfordrer til, at tredoblingen af afgiften på engangsservice af bl.a. plastik friholder produkter med indhold af genanvendt plastik. Dansk Erhverv mener, at dette vil medføre, at genanvendt plastik prismæssigt vil blive konkurrencedygtigt med jomfrueligt plastik, og at det dermed vil øge virksomhedernes incitament til at bruge den i produktionen af nye varer.

GRAKOM fremhæver vigtigheden af grønne forskningspuljer og investeringer i udviklingen af klima- og miljøvenlige produkter. GRAKOM mener, at der bør afsættes yderligere midler til forskning i genanvendelig emballage samt grønne substrater og materialer, der kan indgå i den grønne emballage.

Miljøministeriet bemærker, at udover MUDP, som løbende bidrager til udviklingen af grønne teknologier og løsninger, vil den grønne forskningsstrategi og dertilhørende forskningsmission om cirkulær økonomi, bidrage til at fremme cirkulær økonomi gennem udvikling af løsninger til at forbedre ressourceproduktiviteten, mindske mængden af affald, øge mængden og kvaliteten af genanvendelsen samt reducere miljø- og klimabelastning fra produkter. I maj måned 2021 et call ude vedrørende forskningsmissionerne, som der kan læses mere om på Innovationsfondens hjemmeside. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændring.

Plastindustrien fremhæver, at brug af genanvendt plastik frem for virgint plastik giver klimamæssige gevinster i form af mindre CO₂-udledning og efterspørger, at dette fylder mere i handlingsplanen. Plastindustrien fremhæver desuden EU Kommissionens arbejde med genanvendelseskvaliteter for plastikaffald og behovet for mål på dette område, især for husholdningsplastikaffaldet.

Region Nordjylland mener, at det er nødvendigt med krav til alle plastikprodukter, således, at alt plastikaffald kan genanvendes. Samtidig fremhæves også nødvendigheden af krav om mindre og bedre designet plastikemballage.

Dansk Industri, Affalds- og ressourceindustrien savner fokus på at øge mængden af genanvendt plastik i produktionen af nye produkter. Her peges på indsatser, som kan handle om øget efterspørgsel via

offentlige indkøb, kommende EU-krav om brug af genanvendt plastik, standardisering i forhold til kvalitet af genanvendt plastik og fokus på kvaliteten i indsamling og sortering af plastikaffaldet.

Aalborg Kommune forslår, at mere genanvendelse kan imødekommes ved at udvide det eksisterende pantsystem og evt. pantbelægge flere genstande. Der fremhæves som eksempler krus, der bruges ved events, festivaler mm.

Københavns Kommune efterlyser løsninger, rettet mod erhvervslivet, som skal fremme genanvendelse af plastikaffald. Københavns Kommune foreslår, at der udvikles strategi til håndtering af plastikaffald, der skaber rammer for nye teknologier og systemer såsom kemisk genanvendelse, central sortering på restaffald og mærkning af materialer/produkter.

Miljøministeriet noterer sig de indkomne synspunkter og bemærker, at der er med Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi er blevet igangsat et arbejde med at se på mulighederne for at øge andelen af genanvendt plastik i nye produkter. Det vil der især være fokus på i det europæiske samarbejde, hvor EU's Handlingsplan for cirkulær økonomi har særligt fokus på krav til at forbedre designet af plastikemballage, øget genbrug, indhold af sekundære råvarer i nye produkter, samt harmonisering af dette på tværs af Europa.

I forbindelse med Strategi for grønne offentlige indkøb er der igangsat en række initiativer, der blandt andet skal øge incitament og muligheder for offentlige grønne indkøb, herunder at der tages højde for bl.a. markedsmodenhed, markedsdialo og officielle standarder. Der er i arbejdet bl.a. fokus på at undgå unødigt forbrug af engangsprodukter. Strategi for grønne offentlige indkøb indeholder desuden en række indsatser som skal bidrage til at stimulere markedet for genanvendte materialer, bl.a. via krav til genanvendt indhold i fx emballage og miljømærker.

I forhold til emballageafgiften for engangsservice fremgår af Finansloven for 2020, at aftaleparterne er enige om, at det skal undersøges, om emballageafgiften på engangsservice kan differentieres. Derfor er der igangsat en analyse af engangsservice, hvori det undersøges, om der findes alternative materialer til virgint plastik, der er mere bæredygtige, herunder bl.a. genanvendt plastik og hvorvidt emballageafgiften i givet fald hensigtsmæssigt kan differentieres for at tilgodese disse alternativer. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Københavns Kommune bemærker, at kemisk genanvendelse stort set ikke nævnes i handlingsplanen, og savner en afklaring af rammerne for kemisk genanvendelse. Plastindustrien mener, at der er behov for en tydeliggørelse af, hvornår kemisk behandling af plastik bliver betragtet som genanvendelse.

Miljøministeriet har på baggrund af bemærkningerne om kemisk genanvendelse tilføjet et afsnit om dette i kapitel syv. Desuden kan der henvises til Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. 782 (MOF alm. del) om kemisk genanvendelse⁵.

Kommunernes Landsforening påpeger, at affaldsbekendtgørelsen fastsætter, at kommunerne skal kræve 60 pct. genanvendelse af den plastik, der indsamles – uagtet, at langt under 60 pct. af den husstandsindsamlede plastik i dag overhovedet kan genanvendes.

Miljøministeriet noterer det indkomne synspunkt. Plastikaffald er den væsentligste kilde til Danmarks CO₂-udledning fra forbrænding af affald, og det er en klar politisk prioritering at sikre

⁵ <https://www.ft.dk/samling/20201/almdel/MOF/spm/782/index.htm>

en høj reel genanvendelse af plastikaffaldet. Jf. Klimaplan om en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi er der derfor fastsat et krav i affaldsbekendtgørelsen om, at kommunerne senest 1. januar 2022 som minimum skal stille krav om 60 % reel genanvendelse af det indsamlede plastikaffald, når affaldet udbydes til behandling. Dette gælder både plastikaffald indsamlet fra husholdninger og genbrugspladser. Kravet gælder for det indsamlede plastikaffald, herunder også plastikaffaldets urenheder. Hensigten er bl.a. at tilskynde til både teknologiudvikling og bedre drift af genanvendelses anlæg og dermed opnå væsentlig øget genanvendelse. Miljøministeriet har forståelse for, at det i den nærmeste fremtid kan være vanskeligt at opnå 60 % genanvendelse. Men det skal ses i samspil med bl.a. det kommende producentansvar for emballage, der forhåbentlig vil give langt mere genanvendelige plastemballager, samt strømlining af indsamling af husholdningsaffald, der skal give større og mere ensartede mængder af bl.a. plastikaffald. Kravet om 60 % reel genanvendelse vil desuden blive genbesøgt, og hvis nødvendigt justeret, i forbindelse med ikrafttrædelse af det udvidede producentansvar på emballage og nye producentansvar på engangsplastikprodukter. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Standard foreslår, at danske myndigheder og virksomheder i højere grad deltager i arbejdet med udvikling af standarder for design m.v. samt at der udvikles en certificeringsordning/standard for havplastik (plastikaffald opsamlet på strande eller i havet).

Miljøministeriet kan oplyse, at Miljøstyrelsen følger arbejdet med udvikling af standarder via det nationale plastikcenter samt at det anses for mere relevant at fokusere på dette arbejde frem for en certificeringsordning for produkter fremstillet af havplastik, som vurderes at udgøre et meget lille anvendelsesområde. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

IDA Ingeniørforeningen peger på forskningsmission om cirkulær økonomi med fokus på plastik og tekstiler som et vigtigt tiltag, og ønsker, at der indgår et kommercielt ben heri, fx udviklingen af nye teknologier såsom usynlig mærkning af produkter/emballager.

Miljøministeriet kan oplyse, at forskningsmissionen udmøntes af Innovationsfonden, som gennemfører et offentligt call med henblik på at udvælge innovationspartnerskaber, der kan bidrage til missionens mål, herunder udviklingen af ny teknologi. Det er muligt at få mere information ved at henvende sig til Innovationsfonden. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

Plastic Change, Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA bemærker, at der mangler en indsats ift. at kommunikere tydeligere fra myndighederne omkring biobaseret og bionedbrydelig plastik.

Miljøministeriet kan oplyse, at udviklingen på området for biobaseret og bionedbrydelighed følges tæt af Miljøstyrelsens plastikcenter⁶. I forbindelse med EU's Handlingsplan for cirkulær økonomi indgår et arbejde med at udvikle en rammepolitik for området, herunder fremskaffelse, mærkning og brug af biobaseret plastik samt anvendelsen af biologisk nedbrydeligt og komposterbart plastik. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Københavns Kommune savner en afklaring af, hvilken rolle de biobaserede produkter skal spille i cirkulært design i Danmark. Der foregår i dag en "kamp" imellem biobaserede/ bionedbrydelige produkter og andre produkter under hatten "cirkulært design".

⁶ <https://plastikviden.dk/borger/raavarer/bioplastik/>

Miljøministeriet vurderer, at selvom de seneste teknologiske fremskridt i høj grad har accelereret de industrielle anvendelser af bioplastik, er der flere udfordringer, der skal tages op i de kommende år. En stor udvikling af det bioplastiske marked kan kun ske, hvis det understøtter udviklingen mod cirkulær økonomi, hvilket betyder at hele værdikæden skal inddrages. Miljøministeriet bemærker, at hvis biobaseret/nedbrydelig plastik skal sorteres og håndteres separat fra strømme af traditionel plastik, er der brug for nye metoder til sortering. Dette omfatter for eksempel både nye tilgange til mærkning af plastikprodukter samt udvikling af effektive optiske/mekaniske værktøjer, der kan sortere bioplastik. Miljøministeriet følger området. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.

7.5 Mikroplast

Københavns Kommune foreslår at tilføje Danmarks engagement i EU's arbejde med udvidet producentansvar, som et værktøj til forebyggelse og oprensning af mikroplast i naturen. Plastic Change, Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, Danmarks Naturfredningsforening og OCEANA foreslår at udvide forbuddet mod bevidst tilsat mikroplast til også at inkludere ikke-kosmetiske produkter og for kosmetiske produkter skal også "leave on"-produkter medtages. Miljøministeriet kan oplyse, at der i forbindelse med plastikhandlingsplanen indgår et arbejde om at undersøge muligheden for at forbyde bevidst tilsat mikroplast i leave-on kosmetiske produkter. Genan peger på, at der er anvendt forkerte og forældede tal for kunstgræsbaners bidrag med mikroplast til miljøet. Dansk Erhverv bemærker, at handlingsplanens statusbeskrivelse af mikroplast savner en opdatering.

Miljøministeriet anerkender, at der er anvendt et forkert tal i høringsudkastet. Det anerkendes desuden, at der er usikkerhed om tallene fra udledning af mikroplast fra kunstgræsbaner, hvor der løbende kommer nye oplysninger, som ministeriet følger nøje. Bemærkningen har givet anledning til en opdatering af afsnit 7.4. Bemærkningerne har også givet anledning til en opdatering af afsnit 7.4.2, så status for ECHA's arbejde med forslag til begrænsning af mikroplast er ajourført.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at den beskrevne mængde mikroplast, der udbringes med spildevandsslammet på landbrugsjorden er forkert.

Miljøministeriet bemærker, at estimatet på 1.000-3.000 ton mikroplast er fra 2016 og er baseret på det første studie af sin art. Siden har Aalborg Universitet genbesøgt resultatet, hvor de kom frem til et estimat på ca. 188 ton mikroplast i spildevandsslammet. Bemærkningen har givet anledning til en opdatering af afsnit 7.4. Tallet ændres til estimatet på, at der udbringes 150-200 ton mikroplast årligt, og teksten rettes til.

7.6 Rettelser til kapitel 7

Landbrug & Fødevarer efterspørger en kilde for tallene ang. plastikaffald i landbruget på s. 157, og mener det bør nævnes, at landbrugsplast er meget beskidt og svært at genanvende. Landbrug & Fødevarer kommenterer også på beskrivelsen af EU's Handlingsplan for cirkulær økonomi, hvor der påpeges, at handlingsplanen ikke er gengivet direkte.

Miljøministeriet kan oplyse, at handlingsplanen er blevet præciseret på baggrund af høringssvaret. Med hensyn til kvaliteten af plastikaffaldet fra landbruget, så fremhæver Miljøprojekt nr. 2084 også en række andre karakteristika ved plastik anvendt i landbruget, for eksempel de store ensartede mængder. Den sidstnævnte bemærkning giver ikke anledning til ændringer.

KAPITEL 8

8.1 Generelle/overordnede kommentarer

Horsens Kommune bemærker, at det er uklart hvad der menes med "lignende affald" i definitionen af husholdningsaffald og lignende affald.

Miljøministeriet bemærker, at begrebet "husholdningsaffald og lignende affald fra andre kilder" refererer til begrebet "municipal waste" i affaldsdirektivet. Definitionen af denne affaldstype er beskrevet i kapitel 4 og 8, og er på baggrund af høringsvaret blevet yderligere udbygget i kapitel 8. Affaldstypen er desuden yderligere beskrevet i Affaldsstatistik 2019.

Dansk Affaldsforening og Kolding Kommune udtrykker en generel bekymring for kvaliteten i det data, som ligger til grund for planen samt for kvaliteten i de fremskrivninger i planen, som er baseret på vedtagen politik.

Miljøministeriet bemærker, at det eksplicit fremgår af planen, at der er usikkerheder både i affaldsdata samt i fremskrivningerne af fremtidige affaldsmængder og deres fordeling på behandlingsformer. For så vidt angår affaldsdata er Miljøstyrelsen og kommunerne sammen ansvarlige for kvalitetssikring af affaldsdata indberettet til ADS. Datakvaliteten er væsentlig forbedret siden systemets start i 2010 og forbedres løbende.

For så vidt angår fremskrivningerne indeholder disse yderligere usikkerheder, idet forudsigelser af adfærds- og teknologiændringer, som følge af politiske tiltag, indebærer væsentlige usikkerhedskilder. Med henblik på at øge kvaliteten af affaldsfremskrivninger har DTU og Miljøstyrelsen igangsat projektet "GREASE", jf. initiativ "Indarbejde cirkulær økonomi i den makroøkonomiske model GrønREFORM" i kap. 4.1.3., der indebærer, at DTU's model EASETECH kan fremskrive de nationale affaldsstrømme og benyttes til miljømæssig effektvurdering af konkrete initiativer. Der arbejdes samtidig på, at modellen kan kobles til affaldsmodul i GrønREFORM, så modellerne kan supplere hinanden mhp. mere præcise og detaljerede effektvurderinger og fremskrivninger på affaldsområdet. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

RGS Nordic foreslår, at der inkluderes en fremskrivning af mængderne af spildevand samt forsyningskapaciteten for spildevand i planen.

Miljøministeriet henviser til, at regulering af spildevand ikke er en del af planens fokus, idet påvirkningen af miljøet af rensed og urensed spildevand reguleres gennem vandplanerne. Data for spildevand opgøres i PULS databasen og kan findes i summeret form i Punktkilderrapporterne. Affald fra rensningsanlæg indberettes derimod i Affaldsdatasystemet og indgår dermed i fremskrivningerne af affaldsmængder og forsyningskapacitet og i Affaldsstatistikken. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

8.2 Fremskrivning af mængden og behandlingen af affald

Dansk Affaldsforening bemærker, at de er uforstående over, hvordan mængderne af husholdningsaffald og lignende affald til forbrænding falder mere end de samlede mængder affald til forbrænding mellem 2018 og 2025, hvilket fremgik af tabel 8.1.1. og 8.2.1 i høringsudkastet.

Miljøministeriet bemærker, at tallene for 2018 er blevet opdateret til 2019-tal siden høringsudkastet. Miljøministeriet påpeger, at forskellen i faldene dels skyldes en stigning i mængden af erhvervsaffald til forbrænding i samme periode og dels skyldes, at historiske tal sammenlignes med modellerede tal, hvilket kan give mindre forskelle i mængderne. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

8.3 Forsyningssikkerhed og kapacitetsbehov for genanvendelse

IDA Ingeniørforeningen bemærker, at de finder afsnittet om forbehandlings- og genanvendelsesplanlægning mangelfuldt, da der kun fokuseres på plastik- og madaffald, samt at der er behov for en genanvendelsesstrategi, der har hele billedet med. Dansk Affaldsforening bemærker, at de finder afsnittet omkring forsyningssikkerhed for behandling af genanvendeligt affald mangelfuldt og unuanceret ift. de forskellige affaldsfraktioner og kompleksiteten på området.

Miljøministeriet bemærker, at afsnit 8.4 har til formål at give et overordnet indblik i forsyningssikkerheden og kapacitetsbehovet for genanvendelige affaldsfraktioner og ikke en detaljeret gennemgang af markedet for særskilte affaldsstrømme. Dertil bemærkes, at særlige udfordringer ift. afsætning til genanvendelse af fx tekstil- og plastikaffald er beskrevet mere dybdegående i hhv. afsnit 4.5 og 7.3. Det bemærkes desuden, at en mere detaljeret beskrivelse af udfordringer og initiativer til at fremme genanvendelse er beskrevet i kapitel 4. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Retursystem bemærker, at Dansk Retursystems to private produktionsanlæg ser ud til at være overset i afsnit 8.4.2.

Miljøministeriet kvitterer for forbedringsforslaget, som er indarbejdet i afsnit 8.4.2.

Biogas Danmark foreslår, at planens kap. 8.4.2 henviser til, at der er godt 100 husdyrgødningbaserede biogasanlæg i Danmark og godt 50 renseanlæg med biogasproduktion samt en god håndfuld industribaserede biogasanlæg.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kvitterer for forbedringsforslaget, som er indarbejdet i afsnit 8.4.2.

8.4 Forsyningssikkerhed og kapacitetsbehov for affaldsforbrændingsanlæg

ARC og Dansk Affaldsforening bemærker, at imprægneret træ ikke bør fratrækkes fremskrivningen af de danske mængder affald til forbrænding i Danmark på de dedikerede og multifyrede anlæg, idet imprægneret træ i stigende grad forbrændes i Danmark på disse anlæg. Dansk Affaldsforening bemærker derudover, at haveaffald og farligt affald heller ikke bør fratrækkes denne fremskrivning, idet data fra 2019 viser, at en andel af disse fraktioner blev behandlet på de dedikerede og multifyrede anlæg. Dansk Affaldsforening opfordrer desuden Miljøministeriet til at få kortlagt haveaffaldsstrømmene.

Miljøministeriet er enig i, at imprægneret træ fremover i højere grad vil blive behandlet på danske forbrændingsanlæg frem for at blive eksporteret til Tyskland som hidtil. Siden høringsudkastet udkom har nyt data fra 2019 vist, at en større mængde imprægneret træ i modsætning til tidligere dataår behandles på danske forbrændingsanlæg. Fremskrivningen i planen er derfor opdateret på dette punkt. Miljøministeriet bemærker, at særskilt indsamlet haveaffald og farligt affald kan håndteres på hhv. biomassefyrede anlæg og specialanlæg, hvormed det ikke er relevant at tilpasse kapaciteten på dedikerede og multifyrede forbrændingsanlæg til disse affaldsfraktioner. Hvad angår kortlægning af haveaffaldsstrømme henvises til initiativ "Analyse og tiltag mhp. 20 pct. eller mere CO₂e-reduktion fra behandling af haveaffald" i planen, der bl.a. skal kortlægge nuværende markeds- og affaldsstrømme for haveaffald til kompostering, forbrænding (både affald og biomasse) og grovkompostering (råkompost).

Dansk Affaldsforening efterspørger oplysningerne, der ligger til grund for baselinefremskrivningen for forbrændingskapaciteten og bemærker, at udviklingen i kapaciteten ikke bør tilskrives forventede løbende nedlukninger men derimod en politisk beslutning om at reducere kapaciteten.

Klima-, Energi-, og Forsyningsministeriet henviser til en kapacitetsfremskrivning, som Energistyrelsen har udarbejdet uafhængigt af BEATE på baggrund af input fra forbrændingsanlæggene. Fremskrivningen er offentliggjort på Energistyrelsens hjemmeside⁷. Fremskrivningen er baseret på en 'frozen policy'-tilgang og oplysninger fra affaldsforbrændingsanlæggene om deres kendte restlevetider og investeringsbeslutninger. Der tages forbehold for eventuelle ændringer i anlæggenes oplyste investeringsplaner. Der er nu indsat en fodnote i det relevante afsnit 8.5.1 med henvisning til Energistyrelsens hjemmeside, hvor baselinescenariet for kapacitet til forbrænding af affald er offentliggjort.

Dansk Affaldsforening bemærker, at det ikke er korrekt, at der er ledig forbrændingskapacitet, og at forbrændingseget affald kan eksporteres ved manglende afsætningsmuligheder, herunder med henvisning til shredderaffald. Dansk Affaldsforening bemærker, at der er en voldsom mangel på forbrændingskapacitet i EU.

Klima-, Energi-, og Forsyningsministeriet bemærker, at handel med forbrændingseget affald generelt er stigende som følge af nationale og regionale ubalancer mellem kapacitet og tilgængeligt affald til forbrænding. Flere lande både i og uden for EU, herunder England, har enten planer om eller er i gang med at opbygge forbrændingskapacitet, og analyser peger på, at der på et tidspunkt kan blive overkapacitet til forbrænding af affald i Nordeuropa. På nuværende tidspunkt er der allerede overkapacitet i Holland. Det forventes således umiddelbart, at affald, der ikke bliver forbrændt i Danmark, kan forbrændes på andre anlæg i Nordeuropa. Hvad angår shredderaffald, er de særskilte problemstillinger og initiativer vedrørende denne affaldstype beskrevet i afsnit 4.9. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Dansk Affaldsforening foreslår, at det anføres, at det er økonomisk dyrt at oplagre restaffald, og at affaldet taber brændværdi over tid ved langvarig oplagring, hvis det ikke emballeres.

Klima-, Energi-, og Forsyningsministeriet kvitterer for forbedringsforslaget, som er indarbejdet i afsnit 8.5.3.

8.2 Fremskrivning af affaldsenergibidrag og udviklingen i affaldets brændværdi

IDA Ingeniørforeningen efterspørger en fremskrivning af affaldsenergibidraget i 2035. Dansk Affaldsforening bemærker, at Miljøministeriet ikke forholder sig reelt til udviklingen i affaldets brændværdi, idet kapacitetsopgørelsen ikke er opgjort på grundlag af en ensartet opgørelsesmetode.

Klima-, Energi-, og Forsyningsministeriet henviser til, at energiproduktion fra affaldsforbrænding mv. indgår i den årlige klimastatus og -fremskrivning, som blev udgivet i april 2021. Klima-, Energi-, og Forsyningsministeriet bemærker desuden, at det er vanskeligt at opgøre energiindholdet i affald til forbrænding direkte, og det vil typisk variere fra det ene affaldslæs til det andet. I gennemsnit forudsættes det, at affald indeholder ca. 10,6 GJ/ton. I praksis dækker det over en spredning fra mellem ca. -2 (affald med et højt vandindhold) til 42 GJ/ton (plastaffald). Brændværdien på det forbrændingseget affald forventes at falde frem mod 2030 som følge af implementering af de øvrige initiativer i Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi, herunder fx øget sortering. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

⁷ <https://ens.dk/ansvarsomraader/affald/effektivisering-af-forbraendingsspektoren>

8.3 Forsyningsikkerhed og kapacitetsbehov for håndtering af farligt affald

Kolding Kommune bemærker, at der i Tabel 8.7.1 i høringsudkastet var angivet, at der i 2018 var sendt hhv. 1.758 og 385 ton asbestaffald til hhv. genanvendelse og forbrænding, og spørger, hvilke genanvendelsesmuligheder, der er for asbestaffald, og hvem der er godkendt til forbrænding heraf.

Miljøministeriet bemærker, at genanvendelse og forbrænding af asbestaffald ikke er tilladt, og at de angivne tal skyldes fejlindberetninger til affaldsdatasystemet. Dette er nu blevet rettet.